

Inledning (uppdaterad 2007, 2008 och 2013, bl a har bilagor med två artiklar ur tidningen *Mullvaden* tillfogats)

Broschyren, som gavs ut i början av 1974, behandlar KFMLr:s mest sekteristiska period (1970-73). På marxistarkivet finns en hel del material om "r-arna", bl a antologierna [Utanför systemet, vänstern i Sverige 1968-78](#) (med ett kapitel om "r-arna") och [Tidskriften Fjärde internationalen om Kfml\(r\)](#) (artiklar från åren 73-81). Dessutom finns flera artikelsamlingar med artiklar ur r:arnas egen press: [Dokument från en splittring - KFML, KFMLr](#) (1970), [KFML\(r\)s första år](#) (1970-72), [Med sekterismen i högsätet](#) (KFMLr 1972-74), samt ["R-arna" om fascism och "socialfascism"](#) (1971-72). En hel del av de texter som citeras nedan ingår i dessa samlingar.

Martin F

Innehåll

Förord	1
R-blocket och den teoretiska kampen	2
KFMLr:s "positiva plattform"	2
KFML(r) och synen på facket	5
Arbetsavveto, arbetarkontroll	8
KFMLr, Komintern och arbetarkontrollen	9
KFMLr:s ekonomistiska "arbetsplatspolitik" – exemplet månadslön	12
Förhållandet avantgarde-massa-revolutionär strategi	14
Reformism och revolution	17
Klassanalys och revolutionär strategi	20
KFMLr:s "klassanalys"	25
Klasser och partier	28
Än en gång: KFMLr och den revolutionära strategin	37
Enhet i mångfald eller splittring i enfald – KFMLr och enhetsfronttaktiken	39
Kritiska röster i KFMLr	42
Några viktiga problem vid tillämpningen av enhetsfronttaktiken	46
Efterskrift	50
Bilaga 1: Om "Söndrade vi stå – enade vi falla"	59
Bilaga 2: Än en gång till frågan om taktiken (om KFmlr)	61

Förord

Under det senaste året har KFMLr och dess svans på allvar börjat ta upp ”kampen mot trotskismen”. Vi är givetvis tacksamma över denna uppmärksamhet, eftersom den visar att även r-blocket nu insett, att Fjärde Internationalen är på frammarsch och detta inte bara i resten av världen, utan också i Sverige.

Det finns dock vissa särdrag hos r:s antitrotskistiska kampanj. Ett sådant är att KFMLr självt åstadkommit förhållandevis litet i denna. I stället har SKU(ml) och SKS(ml) fått bära huvudansvaret för kampanjens genomförande. På detta sätt hoppas KFMLr slå två flugor i en smäll.

För det första slipper moderorganisationen stå för de värsta klavertrampen som begås av ungdomsorganisationen och studentsekten i de fåfänga försöken att ”teoretiskt” slå ned trotskismen. KFMLr självt kan därmed (hoppas det) stå vid sidan och iaktta vilka argument som biter bäst, medan man själv slipper dra nitarna.

För det andra ingår det också i KFMLr:s taktik att försöka upprätthålla den bild det försökt bibringa sina medlemmar och sympatisörer, att trotskismen uteslutande skulle vara ett ”fenomen” bland studerande ungdom. Denna attityd kommer att orsaka mycket obehagliga överraskningar för KFMLr:s kader.

De angrepp, som r-blocket riktat mot trotskismen kan indelas i tre huvudgrupper: 1) trotskismens teoretiska grundvalar 2) trotskismens historiska roll och 3) RMF:s ”aktuella politik”.

Denna pamflett har lämnat r-blockets försök att ”göra upp med” trotskismens teoretiska grundvalar åt sidan (det gäller t.ex. dess kritik mot teorin om den permanenta revolutionen). Dessa frågor har vi behandlat i andra sammanhang och vi kommer att återkomma till dem.

Pamfletten behandlar inte heller försöken att avslöja trotskismens ”kontrarevolutionära historiska roll”. När det gäller detta är det dock inte utan en viss tillfredsställelse, som vi konstaterar att en viss nyttig respekt för trotskismen börjat sprida sig bland ledande element i r-blocket. Eller hur ska man annars tolka följande ”varningsord” till SKU(ml):s medlemmar från en av författarna till boken ”Marxism eller trotskism” (Se *Fjärde Internationalen* nr 7-8/72), Lars Gustafsson:

Dagens svenska trotskister lever till 90% på sin historiska kritik av ”stalinismen”, . . . Det är deras ”starka” sida. Att här ge sig in på debatter utan att vara väl insatt i sakförhållandena i ganska stor detalj, det kan bara skada saken. (SKUml-stencilen *Trotskismens historia – aktuell politik*)

Lars Gustafsson vet vad han talar om. Han har lärt av de tidigare försöken att bekämpa trotskismen med stalinistiska lögnar. Varje gång har lögnerna slagit tillbaka mot upphovsmännen. Därför försöker Lars G få SKU(ml):s medlemmar att undvika diskussioner med trotskister om den revolutionära rörelsens historia. Vi förstår honom!

Vi ska dock inte i detta sammanhang plåga LG och hans kumpaner med att avslöja deras skamliga förfalskningar av den revolutionära rörelsens historia. I stället har vi valt att i denna pamflett skriven av en kamrat i förbundet syna några av r-blockets försök att ”göra upp med RMF:s aktuella politik”, samt KFMLr:s egen ”aktuella politik”.

Syftet är inte att göra en ”total uppgörelse” med r-blocket. Den mer blygsamma målsättningen har varit att avslöja karaktären av KFMLr:s ”politiska” metoder och tänkande. Vi hoppas att pamfletten lyckas prestera tillräckligt för att uppnå detta mål.

RMF:s politiska byrå januari 1974

R-blocket och den teoretiska kampen

Att r-blocket nu å ena sidan har tagit upp den ”teoretiska kampen” mot vår rörelse är en bra sak. Men å andra sidan är de resultat man åstadkommit minst sagt magra. Intentionerna har varit att ”syna” och ”avslöja” trotskismen. Det man åstadkommit är ”tyvärr” bara att demonstrera sin egen oförmåga att förstå och använda sig av den marxistiska analysens begrepp och elementa. Den teoretiska oförmågan försöker man dölja genom en grälsjuk ton, med brutalt förenklade resonemang och genom att grovt förvanska trotskismens verkliga ståndpunkter.

Metoden är inte ny – vi känner igen den – det är den gamla stalinistiska polemikmetoden, som ”återuppstått” i r:s skepnad.

Grunden till r:s oförmåga att föra en seriös teoretisk kamp står att finna i den stalinistiska tradition, som man griper tillbaka på. Om man gör detta, betyder det att man med på köpet får den dogmatiska syn på marxismen som kännetecknade stalinismen. Marxismen är inte längre en vetenskaplig metod för konkreta analyser av konkreta förhållanden och en vägledning till handling, utan den har förvandlats till abstrakta dogmer, som man försöker ”tillämpa” på verkligheten. De ”politiska analyserna” avser endast att bekräfta de grundläggande postulaten. Den sociala verkligheten är av intresse enbart om man kan finna empiriska grunder för de specifika teser man för tillfället är intresserad av att ”bevisa”. För att verkligheten ska passa in i de scheman man uppställt, tvingas man därför förvränga den.

Stalinister kan inte förstå och analysera strategiska och taktiska resonemang. Man kan aldrig greppa en politisk text i dess helhet, utan den sönderstyckas i en samling brottstycken utan inbördes sammanhang. När man skall polemisera blir följden att man söker efter enskilda formuleringar, som man tror bekräftar de förutfattade meningarna. När stalinisterna hittat en sådan formulering (eller upptäckt att något av sektens ”förlösande ord” saknas), då blir han lycklig, drar ut formuleringen ur sitt sammanhang, slår mot den och tror därmed att han teoretiskt har gjort upp med motståndaren.

Det politiska förtälet, det grova förvrängandet av andras ståndpunkter, det utgör typiska ingredienser i den stalinistiska polemiken. Men inte nog med detta! Stalinister drar sig ofta inte ens för att konstruera direkta lögner! Lögnen anses acceptabel bara man tror att det gynnar den egna organisationen. Att användandet av lögner skadar organisationens politiska moral, att lögnerna på sikt också undergräver organisationens anseende, det bryr man sig ofta inte alls om.

Det är sådana stalinistiska metoder, som kännetecknar också r:s praktik. När man läser r:s press är det ofta svårt för den icke-initierade att skilja lögn från sanning. Därför kan inte heller *Proletären* osv skapa annat än politisk förvirring.

Vi kommer att ge flera exempel på detta i de följande avsnitten.

KFMLr:s ”positiva plattform”

Kampens väg nr 3-73 skriver:

RMF särpräglas också av en *antipolitik*. Politiken formulerar RMF ofta som en kritik mot andra riktningar. Denna egenhet har att göra med den destruktiva individualismen ...

Ja, vi förstår att KFMLr & Co inte gillar att bli kritiserade. Det har vi sett flera exempel på tidigare. Varje gång det uppkommit kritik i organisationen eller i dess närhet, har KFMLr reagerat på sektens vanliga sätt. Man bryter ut i förbannelser och förtal (se t.ex. *Klasskampens*

svar till de f.d. KFML:arna Kurt Wickman och Olaf Johansson*) och uppkommer kritiken inom sekten följer dessutom oftast utslutningar (t.ex. Ljusdal och Umeå).

Marxismen är en kritisk vetenskap, som endast kan utvecklas i kamp. Från Marx och framåt har marxismen utformats i ”kritik mot andra riktningar”. Vi har alltså denna ”egenhet”, som *Kampens väg* kallar det, gemensam med Marx, Engels, Lenin, Trotskij, Rosa Luxemburg och andra stora revolutionärer. Vi skäms inte över att vi fortsatt på den vägen – vi är stolta över det! Det är inte ett uttryck för den ”destruktiva individualismen”, utan ett uttryck för att vi tar den revolutionära rörelsen och revolutionen på allvar. Syftet med vår kritik av KFMLr och andra riktningar inom vänstern är att utveckla och förfina den revolutionära strategin och taktiken och att bekämpa de felaktiga teorierna. Skiljelinjerna inom den nuvarande ”vänstern” är varken onödiga eller bagatellartade. De är grundläggande och djupa. Under revolutionen och även under vägen fram till revolutionen kommer resultatet av dagens teoretiska kamp vara av oerhörd vikt för att vi ska kunna föra en avgörande kamp mot de andra riktningarnas praktiska positioner.

Kampens väg fortsätter:

Denna egenhet tar sig för RMF uttryck i svårigheter att formulera en positiv plattform för politiken. Oss veterligen har inte RMF, i motsats till KFMLr, SKS(ml) och SKU(ml), klara och entydiga, för alla intresserade väl tillgängliga dokument, vilka positivt definierar det politiska agerandet i klasskampen. Just denna antipolitik, denna parasitkaraktär hos RMF utgör en helgardering för organisationen. Härigenom behöver man inte stå till svars för just något. Härigenom kan man för jämnan slinka undan till de oförståddas ståndpunkt.

Ja, det är riktigt att vi inte har *sådana* ”entydiga för alla intresserade väl tillgängliga dokument”, som t.ex. *Dokument från KFML(r):s 3:e kongress*. Vi är t.o.m. stolta över det! För någon mer eklektisk fattigsoppa än KFMLr:s ”kongressdokument” får man söka efter.

Skulle denna KFMLr:s dokumentsamling vara något ”som positivt definierar det politiska agerandet i klasskampen”? Nej, det kan vi inte med bästa vilja i världen hålla med om!

Låt oss en stund dröja vid KFMLr:s ”politiska plattform”. Den är ett hopkok av marxistiskt ABC (hämtat ur *Kommunistiska Manifestet*), en samling myter från den stalinistiska sago-boken *SUKP(b):s historia* från 1938, några Pekingdokument och slutligen spetsat med r:s egna funderingar. Skulle denna kompott utgöra en ”positiv plattform”? Utgör exempelvis följande beskrivning av utvecklingen i Sovjetunionen efter Stalins död en ”positiv plattform” för ”det politiska agerandet i klasskampen”?:

Eftersom Sovjetunionen var det första socialistiska landet i historien saknades tillräckliga erfarenheter av hur den proletära diktaturen måste utvecklas och konsolideras. Därigenom kunde de revisionistiska krafterna nästla sig in i och erövra fler och fler ledande poster inom partiet, staten och armén och på det kulturella området. Under dessa omständigheter, och efter Stalins död, genomförde Chrusjtjov, en representant för bourgeoisin som under lång tid dolt sig i partiets ledning, tillsammans med ett helt gäng kontrarevolutionära renegater en kontrarevolutionär statskupp. Genom en hel rad lömska manövrer och intrigspel roffade de åt sig parti- och regeringsmakten och förvandlade proletariatets diktatur till borgarklassens diktatur. Därmed störtades socialismen och återupprättades kapitalismen i Sovjetunionen (*Dokument från KFMLr:s 3:e kongress*)

Har ovanstående överhuvudtaget något att göra med marxism-leninismen? Stalin dör – borgerliga agenter i statsledningen gör en statskupp – och si!! kapitalismen återupprättas!!!

---

* Se ”Internt MLF-cirkulär: Vi vill förbättra KFMLr innefrån ” och ”Politbyrån svarar: Ett löjeväckande dokument” i *Klasskampen* 1-73. Båda texterna finns i dokumentsamlingen [KFML\(r\) åren 1972-73: Med sekterismen i högsätet](#) – Red anm (2008)

Hur det verkligen kan vara möjligt för en samling *individer* ("borgerliga element") att i ett slag förvandla proletariats diktatur till en borgerlig diktatur, det förklaras inte. Inte heller förklaras hur det överhuvudtaget är möjligt att över massornas huvuden i ett slag krossa proletariats diktatur (arbetarklassen hade ju makten förut enligt r!) och detta utan en öppen konfrontation där arbetarklassen slagits ned genom väpnad kamp (det väpnade upprorets oundviklighet är r självt oerhört noga med att understryka när det gäller *upprättandet* av proletariats diktatur). Inte heller får vi veta varifrån bourgeoisin kommer ("den socialistiska omdaning av ekonomin" var enligt samma "kongressdokument" sidan 60 "i huvudsak" genomförd redan på 30-talet och därmed också bourgeoisin som klass likviderad). Inte heller förklaras hur det kan komma sig att *ingen* inom den s.k. världskommunistiska rörelsen förrän 1964 upptäckte att de "socialistiska produktionsförhållandena" likviderats och att "kapitalismen återupprättats" i Sovjetunionen redan 1956!!

Nej, vi är faktiskt stolta över att *sakna* en sådan "positiv plattform" för politiken! Förutom den "politiska plattformen" innehåller KFMLr:s kongressdokument stadgar och grundsatser, samt en samling resolutioner och uttalanden (om organisationsfrågan, propagandan etc).

Låt oss se på resolutionen om den fackliga kampen. Där om någonstans borde man väl finna en "positiv plattform"? Där reses följande paroller för KFMLr:s arbete "i den nuvarande perioden":

- *Vänta er inget av de reformistiska ledarna, de kommer att förråda er!*
- *Lita till egna krafter, ställ facket åt sidan!*
- *Leve de vilda strejkerna!*
- *Proletär kampenhet på revolutionär grund!*
- *Framåt mot den socialistiska revolutionen!* (Kongressdokumenten s. 127)

Om man ska kalla detta för en "positiv plattform", då får man faktiskt sänka sina anspråk till en tämligen låg nivå!

Skulle det vara något som "positivt definierar det *politiska* agerandet i klasskampen"? Vad är det för "vägledning" KFMLr egentligen ger? Låt oss sammanfatta:

1. man ska föra kamp mot reformismen
2. man ska ställa facket åt sidan och använda den vilda strejkens metod
3. man ska söka kampenhet på revolutionär grund
4. man syftar till en socialistisk revolution

Den *enda* punkt som inte hela "vänstern" skulle vara beredd att skriva under, är att den enda saliggörande *kampformen* skulle vara "den vilda strejken". Därför kan inte heller plattformen vara något, som definierar KFMLr positivt i klasskampen. Ty när det gäller den vilda strejken är det helt enkelt så, att KFMLr har fel! Vi menar med Lenin, att kommunister måste lära sig att bruka alla kampformer och kampmedel: legala och illegala, defensiva och offensiva (Se Lenins: *Radikalismen – kommunismens barnsjukdom*). Vi finner ingen anledning att revidera leninismen på denna punkt.

Att som KFMLr göra en av *möjliga* kampformer till den allena saliggörande är inget annat än en revidering av leninismen.

Vi vägrar helt enkelt att ställa frågan om taktiken på KFMLr:s mekaniska sätt. Tag exempelvis följande påstående i *Kampens väg* (nr 3-73):

Så t ex har inte RMF fullt ut tagit ställning för den övriga småborgarvänsterns gemensamma paroll "Gör facket till en kamporganisation". Men å andra sidan tar RMF heller inte ställning för KFML(r)s paroll "Leve de vilda strejkerna".

Här framstår KFMLr:s politik i ett nötskal. Antingen – eller! *Antingen* ”vilda strejker eller ”göra facket till en kamporganisation”. Att frågan i verkligheten inte står på detta sätt, det fattar inte KFMLr i sitt grodperspektiv. Att uppgiften i stället består i att utarbeta en *total* politisk linje, med målsättningen att utmana socialdemokratien på *alla* områden och att kampformerna måste variera från fall till fall, det vägrar man inse. KFMLr har inte ens förstått vad som menas med *politik*. Därav följer också att man inte förmått utarbeta en ”positiv plattform” för politiken, utan bara kan skrika ut *allmänna fraser* om ”kamp mot reformismen”, om ”revolutionär kampenhet” och om ”vilda strejker”. (För en mer systematisk genomgång av r:s ”arbetsplatspolitik” se *Fjärde Internationalen nr 1-2/73*)*.

RMF kan *på varje punkt* visa upp en mer positiv ”plattform för politiken” än KFMLr! Från analysen av Sovjet och Kina, bygget av revolutionära partier i Europa (där KFMLr i sin inskränkta nationalism inte har någon plattform överhuvudtaget!) och till utvecklandet av en revolutionär strategi och taktik för arbetarkampen i Sverige, kan vi uppvisa mer än KFMLr & Co. (Se t.ex. *Dokument från 4:e Internationalen*, RMF:s valbroschyrer, tidskriften *Fjärde Internationalen* och *Mullvaden*.)

KFML(r) och synen på facket

Kampens väg menar att RMF ”hyser en viss hatkärlek till facket”!

- ”Hatet” skulle bestå i att vi menar att facket fungerar som ”arbetsmarknadspolis för att upprätthålla arbetsfreden, som ett pålitligt instrument i den ekonomiska planeringen”.
- ”Kärleken” å andra sidan ”bevisas” med följande citat: ”facket . . . har . . . funktionen av en första . . . försvarslinje mot en kapitalistisk exploatering.”

Jaha, och slår vi upp *Mullvaden* nov. -72 varifrån *Kampens väg* hämtat ”citatet”, får vi oss tillhanda följande (de av *Kampens väg* strukna delarna är kursiverade):

Även om fackbyråkratin agerar öppet som klassförrädare när arbetarna väljer kampen, och även om facket i sin helhet då måste överskridas, så har det funktionen av en första – om än bräcklig – försvarslinje mot en ohöljd kapitalistisk exploatering.

De för oss intressantaste strykningarna i *Kampens vägs* version av *Mullvaden*-citatet är ”om än bräcklig” och ”ohöljd”. Utelämnandet av ”ohöljd” har *Kampens väg* inte ens utmärkt med punkter! Man hoppas tydligen att läsarna inte skall titta efter i *Mullvaden*.⁷ *Kampens väg* har förfalskat citatet för att ”förbättra” sin argumentation, för att bättre kunna ”avslöja” trotskisterna. Den här gången tog vi honom på bar gärning. Det enda som *Kampens väg* har avslöjat är därmed sin syn på politiken – den traditionellt stalinistiska – där lögnen sätts i system.

Beväpnade med den verkliga formuleringen inser nog de flesta att *Mullvadens* skrivning är riktig. Facket har nämligen denna ”dubbla roll”:

- 1) ”Arbetsmarknadspolis”
- 2) ”En första bräcklig försvarslinje mot en ohöljd kapitalistisk exploatering”.

Fackföreningarna är under nuvarande klasskampsförhållanden en nödvändig, men starkt begränsad *ekonomisk* försvarsorganisation. *Trots* att fackföreningarna är uppknutna till staten genom lagar och fackföreningsbyråkratins klassamarbetspolitik, vore arbetarklassen ekonomiskt sett *värre ute* om *ingen* facklig organisering fanns. (Egentligen erkänner KFMLr att den fackliga organiseringen inte är utan värde för arbetarklassen, då man talar om facket som en ”försäkringskassa” etc.)

---

* Se artikeln ”KFMLr och ekonomismen” i artikelsamlingen [Om Kfml\(r\)](#). – *Red anm* (2007)

Detta är också något som den absoluta majoriteten av arbetarklassen har insett – härav en av orsakerna till den stora organisationsprocenten i de svenska fackföreningarna. Att KFMLr inte fattat detta är bara att beklaga. Med den syn som *Kampens väg* ger uttryck för, att facket *enbart* och *uteslutande* är ett vapen riktat mot arbetarklassen, är det inte att förvåna att arbetarklassens absoluta majoritet nu, liksom i framtiden bestämt kommer att avvisa r:s frasaradikalism.

För övrigt är KFMLr inkonsekvent i sin politik gentemot fackföreningarna. Om det är riktigt att facket *enbart* är ett instrument riktat mot arbetarklassen (som "r" påstår), då är det rena rama *opportunisten*, att inte driva linjen att arbetarna bör lämna facket. Inte nog med det: den huvudsakliga inriktningen gentemot facket borde vara att *KROSSA FACKET!* Varför driver KFMLr inte en sådan linje? Det är tydligen för mycket begärt att KFMLr skall använda logik och inta en konsekvent ståndpunkt!

Kampens vägs resonemang är enbart en demonstration av r-blockets oförmåga att förstå vad reformismens grepp över arbetarklassen grundar sig på, vilket i sin tur uttrycker r-blockets oförmåga att analysera och förstå verkligheten och därmed också utarbeta en positiv revolutionär politik.

När den olycklige artikelförfattaren slutligen ska sammanfatta RMF:s syn på facket skriver han:

Facket är en pamporganisation. Facket är också en kamporganisation, dels för den kapitalistiska statens politik mot arbetarklassens självständiga fackliga kamp och dels för arbetarklassens självständiga fackliga kamp mot kapitalisterna.

Än en gång tar vi honom på bar gärning! Var någonstans kan han finna ens den minsta antydning till att RMF skulle anse facket vara en "kamporganisation ... för arbetarklassens *självständiga* kamp mot kapitalisterna"? Det är bara det stalinistiska hjärnspeket som har varit framme igen! *Kampens vägs* påstående är inget annat än ren demagogi. (RMF har inte ens betecknat dagens svenska fackföreningar som ekonomiska kamporganisationer och än mindre som organ för arbetarklassens *självständiga* kamp!)

På grundval av sin "analys" av RMF:s "ståndpunkter" drar *Kampens väg* slutsatsen att RMF är "förvirringens ideologer". Tyvärr visar författaren bara att han själv är en förvirringens ideolog. Han kan inte ens läsa innantill och ännu mindre dra korrekta slutsatser av det han läst.

Det är nu inget att förvånas över. KFMLr kan inte ens vara konsekvent när det gäller de egna ståndpunkterna. Eller vad sägs exempelvis om följande två diametralt motsatta ståndpunkter, som avgivits utan några som helst förklaringar:

Driftcellen måste förstå att förbereda den ekonomiska kampen, leda den och höja den till en politisk nivå. (*Proletären 6/7-71, direktiv till driftceller*)

Driftcellens uppgift är inte, varken idag eller framöver, att leda den ekonomiska kampen. (*25 teser för driftceller*)

Tala om "förvirringens ideologer"! Tala om "vägledning till tvekan"!!

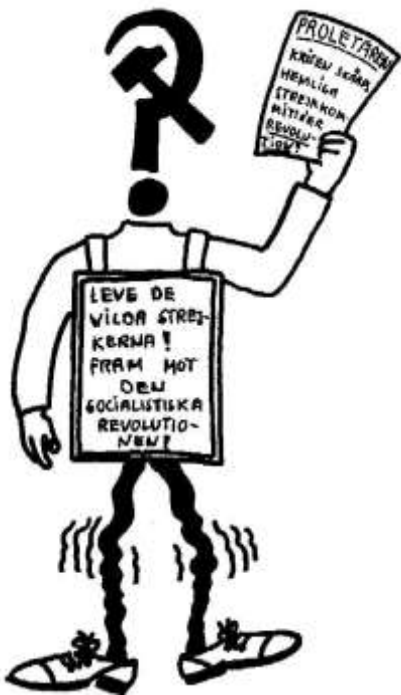
För att förhoppningsvis lätta på en del av den förvirring, som r-blocket dras med, tar vi tillfället i akt och deklarerar än en gång att de enda organ för arbetarklassens *självständiga* kamp som uppstått i Sverige under de senaste åren, är de *demokratiskt valda strejkkommittéer*, som uppstått i perioder av *öppen* kamp mellan arbetare och arbetsköpare – vid de s.k. vilda strejkerna! I ett mer avancerat skede av klasskampen kommer vi att få se uppkomsten av andra självständiga klassorgan: kontrollkommittéer, fabrikskommittéer, arbetarråd etc.

Sådana *självständiga* klassorgan har endast en verkligt progressiv funktion att fylla då de bygger på en mobilisering av den berörda delen av klassen. Då arbetarklassens självständiga

mobilisering upphör, då upphör också dessa ”självständiga klassorgan” att representera arbetarna, de är m.a.o. inte längre verkliga *klassorgan*. Därför är också de ”hemliga strejkkommittéer”, som KFMLr satt som sin målsättning att upprätta i ”allsvensk” skala inget annat än ett sekteristiskt hjärnspöke, som inte har någon som helst progressiv funktion att fylla i klasskampen.

En intressant ”detalj” i detta sammanhang är att KFMLr numera blivit allt tystare om sina ”hemliga strejkkommittéer”. Vad beror det på? Är det så att man övergivit detta missfoster? I så fall: vilka organisationsformer förespråkar man då i stället för dessa? För ”r” har väl ännu inte lämnat leninismen till en sådan grad att man tror att ”partiet” kan ersätta klassorganiseringen?

Vi frågar alltså: Står KFMLr fortfarande för sin gamla linje? Om inte: vilken alternativ ”lösning” förespråkar man idag? Detta är inga akademiska frågeställningar, utan oerhört centrala för klasskampen.

EN PRINCIPFAST ANALYS?

Vid Arendal hette en av ”strejkledarna” Christer Ternrud. Denne är också en flitig *Proletären*-skribent. Låt oss se hur denne ledande r-are ”analyserade” den engelska gruvstrejken för två år sedan.

I *Proletären* nr 2-72 skrev han så här:

”Att det just är en sådan traditionell socialdemokratiskt ledd nederlagsstrejk råder det ingen tvekan om. Inflationen i Storbritannien galopperar iväg, arbetslösheten breder ut sig kollagren är upplagda för att räcka nio veckor. Att i ett sådant läge utlysa en storstrejk som måste vara flera månader (!) kan ingen annan än provokatörer och kapitalistfarare göra ett gott stöd för att kunna lyckas i sitt uppsåt att medels nederlagsstrejk knacka den brittiska arbetarklassens kampvilja har sossarna haft i de småborgerliga vänstergrupperna, främst trotskister, som enligt rapporter bland arbetarna utsatt illusioner om att facket skall göras till en kamporganisation....”

Hur gick det nu med provokationsstrejken? Låt oss se vad CT har att säga nästa vecka i *Proletären* nr 3-72:

”De brittiska gruvarbetarna har genom sin militanta kamp mot strejkbryteriet och genom sin sammanhållning mot regeringens hot om att sätta in militär mot dem för att bryta strejken stått emot regeringens och kapitalets lönenedsänkningsoffensiv”.

Gruvstrejken blev alltså en helt lysande seger för hela den brittiska arbetarklassen. ”Proletärens” vetlösa analys korrigeras veckan efter utan någon som helst kommentar. Vi kan dessutom upplysa ”varvsarbetaren” och f.d. kårtidningsredaktören Ternrud om vad det var som våra brittiska kamrater utsådde bland arbetarna. De uppmanade till en demokratisk organisation, som motsvarade kampens behov, de uppmanade arbetarklassen genom propaganda och egna handlingar om nödvändigheten av att blockera kollagren. På ett universitet tog t.ex. våra kamrater initiativ till en solidaritetsockupation. Gruvarbetarna kom dit och kunde genom detta initiativ utnyttja det borgerliga universitetets resurser till en tribun för sin klasspropaganda. På så sätt försökte vi ta vid där reformisterna inte var beredda att gå längre. Vad skulle KFMLr

ha gjort? Kanske som vid hyresstrejken i Umeå? ”Gå tillbaka, detta leder bara till nederlag. Socialfascisterna förråder er. Organisera er i stället i KFMLr, den revolutionära rörelsens banerförare...”

Arbetarveto, arbetarkontroll

Vi ska här bara göra några randanmärkningar till detta problem. Den specialintresserade uppmanas att studera den rika litteraturen som behandla dessa viktiga frågor.*

Om Arbetarvetot skriver *Kampens väg*:

Nu är det emellertid så (...) att detta ”veto”, som våra skrivbordsradikaler med sådan möda tänkt fram, ställts ständigt och jämt under större delen av arbetarklassens existens.

Påståendet är egentligen skrattretande. Om det är något som arbetarklassen under hela sin existens förmått ställa ”ständigt och jämt” så är det lönekrav. Och något annat har KFMLr aldrig kunnat framföra i arbetarkampen. Arbetarveto har en helt annan karaktär, (se nedan)

Vidare skriver man:

Detta ”veto” har vidare gång på gång fångats upp av ”arbetarföreträdarna” i de socialfascistiska organisationerna för att ledas in i en splitterny företagsnämnd, samarbetskommitté, o.s.v. RMF:s tal om ”arbetarveto” är inget annat än en etikett på ett redan existerande förhållande!

Vad menas nu med ”arbetarveto”? Vilken roll har det i klasskampen? etc. etc. etc.?

Arbetarveto kan kortfattat sägas vara en form genom vilken *arbetarkontrollen* kan introduceras i arbetarklassens kamp (veto mot övertid, veto mot avskedanden, veto mot höjningar av arbetstakten, veto mot vissa lönesystem /t.ex. ackord/, veto mot hälsofarlig arbetsmiljö osv) och *är inte alls* en kamp som arbetarklassen normalt för på ett medvetet, organiserat sätt. En sådan kamp växer spontant fram enbart i perioder av mycket intensiv klasskamp (se t.ex. exemplet Pirelli i Italien, där arbetarna tillsammans med teknikerna tillkämpade sig *kontrollen* över bandhastigheten). För att ”vetot” ska bli *permanent* fordras en kontinuerlig kampmobilisering av arbetarna som är betydligt högre än under ”normala” förhållanden.

Arbetarveto har i Sverige mycket sällan kommit till uttryck och aldrig i verkligt medveten och organiserad form. Det är bara tillfälligt, som arbetare spontant på vissa arbetsplatser tillgripit en kamp med denna inriktning, men det är en *tendens* i den nuvarande arbetarkampen, som kommer att i framtiden bli allt mer synlig och markerad och som t.o.m. kommer att dominera kampens inriktning under vissa perioder. Händelseutvecklingen på kontinenten bekräftar också helt denna tes.

Vår uppgift som revolutionärer är att lyfta fram dessa ”tendentiösa” *exempel*, att utifrån dessa spontana uttryck av avancerad arbetarkamp försöka höja den spontana kampens politiska nivå, göra kampen medveten och organiserad. Vår uppgift som kommunister är att vara ”anden som svävar över rörelsen” (Lenin) och sträva till att höja kampens politiska nivå och in i banor som ifrågasätter hela det kapitalistiska systemets existens.

Kamp för arbetarkontroll är – om den förs självständigt av arbetarklassen och utan ansvars-tagande för produktionen – en avancerad kamp som *konkret* ställer makten först i det enskilda företaget och ytterst i hela samhället.

---

* Se t.ex. Mandel (red.): *Arbetarkontroll, arbetarråd, arbetarstyre*, Röda Häftet 3/4: *Teser om taktiken . . .*, *Fjärde Internationalen* nr 2-73

Kamp för arbetarkontroll spelar en central roll för utvecklingen av en revolutionär medvetenhet hos arbetarklassens massa. (Se avsnittet om "Förhållandet avantgarde – massa – revolutionär strategi").

Detta förstod också Komintern. Därför skrev man bl.a. följande i sina "Tesar om taktiken"

Alla konkreta krav som framspringer ur arbetarmassornas ekonomiska nöd, måste ledas in i den stora kampfåran: arbetarnas kontroll över produktionen, inte som en plan för den nationella ekonomins byråkratiska organisation under kapitalismens regim, utan som en kamp mot kapitalismen genom fabrikssovjeterna och de revolutionära fackföreningarna. (*Tesar om taktiken*. Röda Häftet 3/4, s. 25)

KFMLr har aldrig begripit den roll som arbetarkontrollen har i den revolutionära strategin. Att argumentera som *Kampens väg*, eller som man gör i *Klasskampen* nr 6-72 (s. 18) och förväxla frågan om arbetarkontroll med reformisternas "företagsdemokrati" etc innebär objektivt ett stöd åt reformismen och borgarna. "Företagsdemokrati" etc är nämligen inget annat än reformisternas försök att fördunkla maktfrågorna och *avleda* arbetarklassens självständiga kamp för arbetarkontroll. *Arbetarkontroll* kan endast vara en produkt av arbetarklassens självständiga kamp, fri från inblandning av de fackliga apparaterna (om dessa inte står under arbetarmassornas direkta ledning givetvis). Att reformisterna, i sina försök att förebygga och avleda en sådan kamp får hjälp av "kommunister" måste vara ett välkommet bidrag till dessa strävanden. KFMLr borde begrunda detta beklagansvärda faktum!

KFMLr, Komintern och arbetarkontrollen

I sina försök att bortförklara det faktum, att Komintern på Lenins tid såg *arbetarkontrollen* som en central fråga i den revolutionära strategin och taktiken, invecklar sig r:s "teoretiker" ofta i de mest krystade argument. I SKU(ml)-stencilen *Trotskismen, Historia – aktuell politik* gör Olle Hägg en hel rad försök. Låt oss följa hans krumbukter.

OH börjar med följande tes:

I vår strategi ingår givetvis kampen om arbetarkontroll – det är ju innebörden i det socialistiska produktionssättet(!). Men som vi sett så förutsätter detta proletariats diktatur. (sida 25)

SKU(ml)s "trotskist-expert" hinner på dessa få rader göra minst två grundläggande fel.

För det första är inte alls arbetarkontrollen "innebörden i det socialistiska produktionssättet". Det är inte ens innebörden i "proletariats diktatur" (som f.ö. OH tydligen inte kan skilja från "socialismen", utan tror att det är samma sak). Den proletära diktaturens kärnfråga är nämligen arbetarmakten och arbetarstyret och inte *arbetarkontroll*. Arbetarklassens roll under den proletära diktaturen får sannerligen inte reduceras till kontroll över produktionen, medan makten ligger någon annanstans (t.ex. partiet). Att framställa arbetarkontrollen som "innebörden i socialismen" är inget annat än en stalinistisk förvanskning av innehållet i den proletära diktaturen och socialismen.

KFMLr:s syn på proletariats diktatur och övergången till socialismen: En privathämnd mot de gamla förtryckarna!

Alla de som idag är obetydliga, förtryckta och utsugna, som ingen lyssnar på och ingen tillmäter någon betydelse ska bli de som besitter all samhällsmakt och organiserar hela det samhällliga livet.

Och å andra sidan: alla de som idag besitter samhällets rikedomar, som behärskar statsapparaten med alla dess militära och polisiära instrument och hela dess våldeliga byråkrati, som kontrollerar alla etablerade propagandakanaler: de ska bli de obetydliga, de hunsade, de ska läras att kröka ryggen för dem de i generationer vant sig vid att förtrycka.

Proletären nr 6 -72

Arbetarkontrollen är ett uttryck för vissa styrkeförhållanden i klasskampen, speciellt i s.k. dubbelmaktssituationer där arbetarmakt står mot borgarmakt. Arbetarkontrollen (och förekomsten av olika klassorgan) markerar i själva verket arbetarmaktens framväxande ur klasskampen. Det är helt fel att påstå att arbetarkontrollen utgör ”innebörden i det socialistiska produktionssättet” och att den förutsätter en proletär diktatur. När den proletära diktaturen upprättas är i själva verket arbetarkontrollen en passerad fas i klasskampen, ty den dubbelmaktssituation som karaktäriserades av arbetarkontrollen har då genom generaliserade och väpnade kampaktioner – där den borgerliga staten krossats – just övergått i .... proletär diktatur!

För det andra är det ett uttryck för en enastående oförmåga att förstå klasskampens dialektik, att påstå att arbetarkontroll ”förutsätter proletariatets diktatur”. Om så vore fallet skulle vi ha proletariatets diktatur både här och där i Europa idag (t.ex. vid vissa industrier i Italien och Frankrike). Nej, OH har ställt begreppen på huvudet! Däremot kan – och bör! – kampen för arbetarkontroll bli en inkörsport till kampen för statsmakten. Det är *därför* som Komintern lade så stor vikt vid frågan och *utan att förutsätta* proletariatets diktatur (se citatet i föregående avsnitt)!

OH inser uppenbarligen själv att hans resonemang är ihåligt, ty några rader längre ner tvingas han konstatera att Komintern behandlade frågan. Hur ska OH komma ur detta dilemma? Jo, han gör ett tappert försök. Först försöker han bagatellisera det hela: ”och så nämns (!) på något ställe arbetarkontrollen” (!!). Sedan försöker OH ”bevisa” att läget då Komintern förde fram frågan var något synnerligen speciellt. Därmed hoppas han täppa till alla luckor i sin tidigare argumentering.

”Går inte det första, så går det andra. Går inte det andra, får jag väl ta till ett tredje”. På detta sätt verkar OH ha resonerat. Vi har emellertid tagit honom på bar gärning.

Vilka säregna omständigheter är det då OH andrager för att visa att arbetarkontrollen inte har något med oss att göra?

Hans argument kan sammanfattas i tre:

1. Det var en revolutionär situation då dokumenten vid Kominterns 3:e kongress antogs
2. Dokumenten var resolutioner om taktiken mot socialdemokratien
3. Resolutionerna ”innebar en rad kompromisser med reformismen”

Givetvis har inte OH lyckats citera ett enda dokument som skulle kunna underbygga hans resonemang. Och det är inte så konstigt eftersom varken beskrivningen av det säregna läget *eller* de slutsatser han drar är hållbara. Vi tar upp punkt för punkt:

Punkt 1:

Kominterns 3:e kongress hölls vid en tidpunkt då det revolutionära uppsvinget efter la världskriget hade *stagnerat*. Komintern inriktade sig därför på ett mer långsiktigt och tålmodigt arbete för att vinna arbetarklassen.

De två tidigare Kominternkongresserna hade däremot arbetat med perspektivet på ett mer eller mindre direkt maktövertagande, varför man heller inte hade haft någon orsak att utmejsla en mer långsiktig strategi och taktik för revolutionen. Insikten att revolutionen skulle dröja längre än man från början trott, började komma 1920 (och blev uppenbar efter det misslyckade Warszawa-fälttåget), då man också inledde kampen mot ”ultravänstern”, som enbart inriktade sig på ”revolutionär offensiv”. Det var i detta sammanhang Lenin skrev ”Radikalismen – kommunismens barnsjukdom”, som riktade sig mot de riktningar inom Komintern, vilka inte förstod nödvändigheten av ett systematiskt arbete i fackföreningarna, i de parlamentariska församlingarna osv. Bara det faktum, att Lenin skrev en hel broschyr, som till stor

del behandlade arbetet i parlamentariska församlingar, borde vara tillräckligt för att krossa OH:s argument. Det vore knappast en förnuftig prioritering, om man befann sig i en revolutionär situation. Då är helt andra frågor aktuella. Då ställs frågan om parlamentet helt ska ställas åt sidan, om bojkott av val till parlamenten etc.

Men inte nog med detta. Det finns åtskilliga dokument från Komintern självt som slår fast hur man värderade situationen vid den 3:e kongressen. Här ska vi citera två sådana dokument. (Den som vill ha fylligare fakta om Kominterns 3:e kongress kan t.ex. läsa Carr: *Den ryska revolutionen 1917-23* del 3, s. 421ff)

I 3:e världskongressens resolution *Världsläget och Kominterns* uppgifter fastslogs bl.a. följande:

Det kan inte förnekas att proletariats öppna revolutionära kamp om makten för närvarande avtar och i många länder befinner sig på nedåtgående. (cit. ur J. Degras: *The Communist International* vol. 1, s. 238)

Denna värdering av läget vid den tredje kongressen återfinns också i den historik som Rakosi redigerade inför Kominterns 4:e kongress.

Epoken för de stora segrar, som Kommunistiska Internationalen vunnit under de år, som följde på kriget, var förbi, i väntan på nya revolutionära strider måste vi återuppbygga och stärka våra organisationer och erövra reformisternas positioner genom ett ihärdigt arbete inom arbetarorganisationerna... (*Röda Häftet* 3/4, s. 6)

Dessutom, vilket OH tydligen inte känner till, behandlades arbetarkontrollen som en central fråga både före och efter 1921 års Kominternkongress. (2:a kongressen: se *Röda Häftet* 6/7, s. 99ff och 4:e kongressen se *Rött Forum* 8: [Den proletära enhetsfronten](#)).

Punkt 2:

Dokumenterna från 1921 års kongress är inte alls enbart – eller ens huvudsakligen -resolutioner om ”taktiken gentemot socialdemokratin”. Däremot är det riktigt att de rör bl.a. taktiken mot reformismen. Men detta problem måste varje strategi och taktik ta itu med och utgör således inget specifikt för dokumenten från Kominterns 3:e kongress. OH:s argument härvidlag är därför enbart löjligt.

Punkt 3:

Att resolutionerna, som syftar till att utstaka en politik för att vinna arbetarklassen för kommunismens sak, skulle innebära ”en rad kompromisser med reformismen” är nog det dummaste argumentet av dem alla. Det går inte att dra över arbetarklassen till en *revolutionär* politik genom att driva en halvreformistisk politik. En av förutsättningarna för att det ska bli möjligt att vinna över de reformistiska arbetarna till revolutionära ståndpunkter är att kommunisterna inte gör *några som helst ideologiska* eftergifter till socialdemokratin. Några *programmatiska* eftergifter till reformismen, ”kompromisser” som OH föredrar att kalla det, av det slag han försöker tillskriva Komintern kan därför aldrig komma ifråga! Några sådana uppmaningar till ”kompromisser” med reformismen innehåller inte heller dokumenten från Kominterns 3:e kongress.

Ännu värre blir det om man sammankopplar OH:s argument att det 1921 var en revolutionär situation med påståendet att dokumenten skulle innebära ”kompromisser med *reformismen*”. Att göra sådana kompromisser i en revolutionär situation är den värsta dödssynd som en revolutionär kan göra! Hur skall det då överhuvudtaget kunna bli revolution? OH:s anklagelse mot Komintern betyder faktiskt att han stämplar organisationen som centristisk, dvs vacklande mellan revolutionära och reformistiska ståndpunkter.

För att undvika missförstånd, är det säkrast att redan här påpeka att frågan om enhetsfrontstaktiken inte har något att göra med programmatiska eller ideologiska eftergifter till reformismen eller andra politiska riktningar inom arbetarrörelsen. Enhetsfrontstaktiken gäller enhet *i handling* och *inte* i politiska analyser eller program. Därför är de kompromisser och överenskommelser av *praktisk* natur, som är både tillåtna och nödvändiga i olika skeden av klasskampen något helt annat än de ideologiska ”kompromisser med reformismen”, som OH anspelar på. KFMLr sammanblandar oftast dessa två helt olika former av kompromisser. R-blocket tror att aktionsenheter respektive ideologiska eftergifter är mer eller mindre samma sak, eller i alla fall följer av varandra. Vi ska senare behandla denna fråga grundligare och lämnar den därför tills vidare.

KFMLr:s ekonomistiska ”arbetsplatspolitik” – exemplet månadslön

R-blockets oförmåga att förstå den strategiska betydelsen av arbetarkontroll (och andra övergångskrav) återspeglar en oförmåga att förstå hur klassmedvetenheten uppstår hos de breda arbetarmassorna och hur kommunisterna kan påverka den spontana kampen och omvandla den till en revolutionär kamp om makten. (Se nästa avsnitt)

KFMLr tror att man löst problemet genom att å ena sidan heja på den spontana kampen (”Leve de vilda strejkerna!”) och å andra sidan tala om (kanske rättare: *skrika* om) slutmålet (= socialismen) och det väpnade upproret inte att förglömma!

När det gäller synen på arbetarkampen uppvisar KFMLr den mest konsekventa *ekonomismen* av *alla* svenska ”vänstergrupper”. Exempelvis menar man att löneformerna (ackord, timpenning, månadslön etc) inte spelar någon roll under kapitalismen, utan endast lönens storlek! Denna linje förde man fram på Arendal. Löneökning var också det enda krav man drev på SAAB i Trollhättan. Denna linje har man också försvarat gång på gång i *Proletären*:

Proletären 38-72 (ledare): . . . formerna för lönens utbetalande är oväsentlig. Så länge kapitalismen består är det om lönens storlek kampen ska stå.

Proletären 23-73: Lönens storlek och inte dess form är avgörande i lönefrågan under kapitalismen.

Att denna inriktning ställer ”högavlönad” mot ”lågavlönad”, att äldre ställs mot yngre, att arbetare ställs mot arbetare, det ger r-arna blanka f-n i!

Att löneformen faktiskt spelar en betydelsefull roll, att ackorden splittrar, att arbetshetsen och olycksfallsriskerna ökar om lönen är knuten direkt till prestationen, det bryr sig inte ekonomisterna i *Proletären* om!

Att en *kamp* för månadslön *utan* meritvärdering enar, att genomdrivandet av ett sådant krav kan medverka till att minska hetsen på arbetsplatserna och därmed också minska olycksfallsriskerna etc, det har aldrig förespeglat KFMLr.

Att kampen mot ackordslönesystem ofta spontant har tagits upp av arbetarna själva (t.ex. under, gruvarbetarstrejken) det har ”r” inte ens noterat. Att en *garanterad* månadslön skulle göra det *lättare* att ta upp kampen mot *andra* missförhållanden på arbetsplatserna (arbetstakt, arbetsmiljö etc) det har man inte heller begripit.

Med KFMLr s metod: lönekamp plus propaganda och agitation för behovet av en ny samhällsordning, kommer aldrig massan av arbetare att bli revolutionär eller agera revolutionärt.

I *Ungkommunisten* nr 4-73 försöker man motivera sin ekonomism på följande sätt:

SE ER OMKRING!

Vad har kampen gällt? Har frågan om löneformerna – ackord eller månadslön – stått i förgrunden? Nej, strejken på SAAB i Trollhättan, strejken på Arendal och flertalet strejker under 69-70 gällde lörens storlek.

För det första visar artikelförfattaren här hur okunnig han är om strejkrörelsens verkliga förlopp i Sverige under de senaste åren. Var det verkligen så, att lörens storlek var de enda krav arbetarna förde fram i hamnarbetarstrejken 1969, gruvstrejken 69-70, hamnarbetarstrejken i Ådalen, skogsarbetarstrejken etc.? NEJ! I samtliga fall fanns också andra krav med på kravlistorna. Bl.a. stod månadslön på önskelistorna i åtskilliga fall. Att strejkkommittéerna på SAAB och Arendal inte förde fram några andra krav än på lörens storlek, det är till stor del KFMLr:s ”förtjänst”. Resultaten är f.ö. välbekanta!

För det andra uttrycker hänvisningen till att arbetarna spontant bara skulle ha tagit upp lönekrav, KFMLr:s svanspolitik. Även om så hade varit fallet (vilket är felaktigt), skulle det inte ha varit något argument för att kommunisterna skulle begränsa sig till detta. Vi upprepar vad vi redan sagt, att kommunisterna har till uppgift att *höja kampens nivå* och inte svansa efter spontana strömningar och bara heja på. Var har kommunisternas ”ledande roll” tagit vägen?

När vi i RMF brukar påvisa det riktiga i att *mot* socialdemokraternas bluffmånadslön ställa *kamp för* en garanterad månadslön (utan meritvärdering, lönereduceringar etc.) brukar ”r” svara med att RMF därmed visat att vi är en svans till socialdemokratin. Enligt ”r”s ”logik” måste revolutionärer gå emot månadslön eftersom socialdemokraterna driver frågan med avsikt att genomdriva lönesänkningar och meritvärdering. Och det avgörande det var ju ”lörens storlek och inte dess form”.

Resonemanget är fullständigt absurt. Bortsett från ekonomismen i talet om att det enda som spelar roll under kapitalismen det är lörens storlek, medan utsugningens form är oväsentlig, är argumentationen ett skolexempel på vilka resultat man kan komma fram till genom ett mekaniskt och odialektiskt tänkande.

Orsaken till att socialdemokratin tagit upp kravet på månadslön och driver detta står inte att söka i någon djävulskt uttänkt konspiration, utan måste förklaras materialistiskt. För att kunna förklara detta måste vi ta hänsyn till två faktorer: dels socialdemokratin sociala bas, dels socialdemokratin strävanden att förvalta kapitalismen. Om man utgår från detta blir socialdemokratin agerande helt följdriktigt.

För det första har socialdemokratin sin huvudsakliga sociala bas hos arbetarklassen. Socialdemokratin måste, för att överleva och för att kunna spela sin roll i bevarandet av kapitalismen, försäkra sig om arbetarklassens stöd. Socialdemokratin måste m.a.o. inför arbetarklassen framställa sig som om den gick arbetarklassens intressen. Orsaken till att man driver månadslönekravet står därför att söka i det faktum att kravet självt finns förankrat i breda arbetargrupper. Arbetarklassens majoritet anser inte (i motsats till ”r”) att utsugningens form är oväsentlig.

För det andra har socialdemokratin påtagit sig rollen att förvalta kapitalismen. Varje reform som socialdemokratin driver måste göras tolerabel för kapitalismen. Då socialdemokratin tar upp kravet på månadslön, gör man det med målsättningen att leda in kampen i fällor som är acceptabla för kapitalisterna. Därför accepterar fackbyråkratin att gå i spetsen för införandet av meritvärdering och dylikt, som urvattnar innehållet i den verkliga månadslönen och som till syvende och sist ger slutresultat som är till nackdel för arbetarna.

Om man som KFMLr bara avvisar månadslönen, betyder det att spela socialdemokratin i händerna. Eftersom kravet finns förankrat hos arbetarna, lämnas fältet vidöppet för fackbyråkraterna att isolera ”revolutionärerna”.

Därför får man inte heller angripa problemet på ”r”s sätt. I stället måste revolutionärerna använda sig av en ”dubbel” taktik:

För det första måste givetvis socialdemokraternas falska månadslön avslöjas och bekämpas.

För det andra måste man *mot* sossarnas ”månadslön” ställa kravet på en garanterad månadslön *utan* meritvärdering och lönesänkningar.

Principen för en agitation kring dessa teman är inte alls så komplicerad som vissa tycks tro. Det måste vara en dålig agitator, som inte kan förklara att månadslön är önskvärt, medan socialdemokraternas förslag måste förkastas.

...

Genom att ställa frågan på det riktiga sättet, använder man sig av *dialektiken* i kampen mot socialdemokratien. Man utnyttjar det spontana kravet på garanterad månadslön hos arbetarna för att *avslöja* socialdemokratiens ”månadslön”, d.v.s. förtäckta ackordslön. Därmed *utmanas* socialdemokratien *politiskt*.

För att ytterligare belysa det upp-och-nedvända i KFMLR:s metod, ska vi dra några paralleller.

Åtskilliga har säkert råkat ut för socialdemokrater (eller VPK:are), som hävdade att socialdemokratien arbetar för att nå socialismen. Ingen har av detta dragit slutsatsen att vi ska förkasta socialismen. Tvärtom försöker en kommunist påvisa att socialdemokraternas ”socialism” inte är någon verklig socialism och att reformismen aldrig kan leda dit. Dessutom bör revolutionären försöka redogöra för hur *han* ser på socialismen och *hur* den kan uppnås.

Socialdemokrater säger sig ofta arbeta för att arbetarna ska få ”makt” och ”inflytande” på arbetsplatserna. En revolutionär svarar givetvis inte att han är emot att arbetarna ska få ”makt” etc. I stället påvisar han att socialdemokraternas ”företagsdemokrati” inte innebär att arbetarna får någon ”makt”, utan endast innebär att arbetarna tvingas ”samarbeta” med kapitalisterna på de senares villkor. Vidare försöker en verklig kommunist att visa på hur kampen på arbetsplatsen (och i samhället i stort) ska föras för att arbetarna verkligen ska få makt. Mot sossarnas ”företagsdemokrati” och ”medinflytande” ställer revolutionären *arbetarklassens självständiga kamp för arbetarkontroll*.

Detta är *politiska* sätt att ställa frågorna.

Socialdemokraternas tal om ”företagsdemokrati” och ”månadslön” återspeglar *verkliga* spontana krav hos arbetarklassen, som önskar makt på arbetsplatserna och vill slippa prestationslönesystem. ”Företagsdemokrati” och sossarnas ”månadslön” är socialdemokratiens inomkapitalistiska ”lösningar” på dessa spontana strävanden.

Socialdemokratiens existensvillkor bestäms av förmågan att lotsa in arbetarklassens kamp i för kapitalismen acceptabla banor. R:s metod innebär att lämna vägen öppen för sådana socialdemokratiska ”lösningar” och att socialdemokratiens försök att bibehålla greppet över den stora massan av arbetare underlättas.

Förhållandet avantgarde-massa-revolutionär strategi

De breda massorna kan endast övertygas om revolutionens nödvändighet *genom egna erfarenheter* i klasskampen. Med hjälp av propaganda är det endast möjligt att vinna avancerade arbetare för kommunismen, aldrig massorna.

Den revolutionära organisationens (partiets) uppgifter är ur dessa aspekter trefaldig:

1. Genom allsidig agitation och propaganda vinna individer till partiet på hela partiprogrammet.

2. Att utforma en revolutionär strategi vars uppgift är att leda in massornas kamp i fåror, som gör det möjligt för dem att handla revolutionärt och genom erfarenheten dra revolutionära slutsatser.
3. Att utlösa och initiera aktioner som fungerar som exempel och som lyfter fram det taktiska och strategiska perspektivet i **praktiken**.

Dessa tre punkter kan inte ses åtskilda från varandra. Det är inte fråga om skilda *etapper* i partibygget, utan måste lösas parallellt. I detta sammanhang är punkt 2 den intressanta. Vi ska därför beröra den kort.

Detta att massorna endast kan övertygas genom egen erfarenhet är inte någon ny upptäckt. Det tillhör leninismens kärna: *teorin om klassmedvetandets utveckling*.

Den ryska revolutionens historia har riktigt visat att man inte hade kunnat övertyga arbetarklassens breda massor, bönderna och de lägre tjänstemännen med några slags argument, om de inte hade blivit övertygade genom egen erfarenhet. (Lenin 2 augusti 1920, *Collected Works*, vol 31, s. 255) (Se också Lenin: *Radikalismen – kommunismens barnsjukdom*)

Vad betyder då detta?

Det finns två felaktiga sätt att närma sig frågan. Den ena politiska avvikelserna är den vänstersektaristiska, som inte förmår tillämpa "masslinjen" överhuvudtaget, som *ställer sig utanför massorna*. Den andra avvikelserna är den högeropportunistiska, som med hänvisning till "masslinjen" *principiöst anpassar sig till* massrörelsen.

Dessa avvikelser är inte slumpmässiga, utan har sin rot i klasskampens struktur. Den revolutionära organisationens målsättning är att mobilisera de arbetande massorna till kamp mot det kapitalistiska systemet. Dessa massor är emellertid inte beredda att utan vidare ifrågasätta det samhällssystem de lider under. De kan endast höja sitt medvetande i kampen för begränsade målsättningar, en kamp som under årtal förs inom ramen för systemet. Därmed uppstår det en motsättning för den revolutionära organisationen: för att mobilisera massorna i kamp *mot systemet* måste massorna först organiseras och fostras till kamp *inom systemet*.

De sektaristiska och opportunistiska avvikelserna härrör ur en oförmåga att dialektiskt sammanbinda dessa båda delar, ur en tendens att se dem som självständiga och att ge den ena eller andra ensidigt försteg.

Hos den traditionella socialdemokratien tog sig denna motsättning uttryck i *indelningen av partiets program* i ett "miniprogram", som behandlade den "inomkapitalistiska" kampen och ett "maxiprogram", som rörde partiets mål – *socialismen*. Man fångades i denna dialektik och miniprogrammets "kamp inom ramen för systemet" blev till slut det som helt kom att styra de socialdemokratiska partiernas praktik.

Komintern gjorde ett radikalt grepp. Man försökte helt enkelt bryta ner åtskillnaden mellan "miniprogrammet" och "maxiprogrammet", mellan ekonomisk och politisk kamp och omvandla kampen till en enhetlig revolutionär kamp:

I stället för reformisternas och centristernas miniprogram uppsätter den Kommunistiska internationals kampen för proletariatets konkreta behov, för ett system av krav, som i sin helhet söndermålar bourgeoisins makt, organiserar proletariatet, och bildar etapper i kampen för den proletära diktaturen, ett system där varje krav ger uttryck för massornas djupaste behov, även om dessa massor ännu inte medvetet står på den proletära diktaturens grund. (*Teser om taktiken* i *Röda Häftet* 3/4, s. 24)

Det är helt klart, att alla handlingar där massorna aktivt deltar, inte leder till massstillägnelse av revolutionärt klassmedvetande. Aktioner kring omedelbart realiserbara ekonomiska och politiska mål, som är möjliga att uppnå inom ramarna för den kapitalistiska samhällsordningen

producerar inte automatiskt ett sådant klassmedvetande. En sådan kamp kan ge massorna kamperfarenhet och så *frön* till en socialistisk medvetenhet, men det är också allt. Hur ska man lösa problemet?

KFMLr och resten av den stalinistiska rörelsen har stannat kvar i den traditionellt socialdemokratiska uppdelningen av det "revolutionära" programmet.

I speciellt vecko-*Proletären* kan man klart följa hur KFMLr inte kan komma ur rävsaxen. I allt större omfattning sker en uppdelning i rena "fabriksrapporter" och "politiska artiklar". Å ena sidan den ekonomiska kampen, å andra sidan den politiska. I stället för att försöka göra något åt problemet, har *Proletären*-redaktionen försökt göra en dygd av sin egen inskränkthet. (Se polemiken med "r":s Stockholmsavdelning i *Klasskampen* nr 4-73) KFMLr:s politik är en parallell till de ryska ekonomisternas. Den ekonomiska kampen åt arbetarna (de "vilda strejkerna") och politiken åt KFMLr ("slut upp i KFMLr"). Ekonomisterna i Ryssland (vilka Lenin ägnade sig åt att bekämpa) hade en liknande uppdelning av den ekonomiska och politiska kampen. (Den enda principiella skillnaden är egentligen att de ville lämna politiken åt den liberala bourgeoisin, eftersom den borgerligt-demokratiska revolutionen inte var fullbordad i Ryssland).

Kommunisternas uppgifter är inte att tala om för arbetarna vad de redan vet, utan att tala om vad arbetarna inte ännu vet. "Fabriksrapporter" har därför inget intresse om de inte förmår tillföra arbetarna politiska kunskaper.

Kommunisterna får inte skilja på den politiska och ekonomiska kampen, utan måste sträva efter att *sammansmälta* dessa i en enhetlig socialistisk kamp. Detta är inte möjligt med KFMLr s metod, som innebär att man tror sig kunna "politisera" den ekonomiska kampen genom att propagera för socialismen eller genom att ställa abstrakta paroller som "Klass mot klass!".

Med "r":s metod kan man förvisso vinna enskilda arbetare till organisationen, men *klassen* som sådan kommer inte ett tuppfjät närmare ett revolutionärt klassmedvetande. Denna metod ger således ingen lösning på det problem vi måste lösa.

Låt oss sammanfatta utgångspunkten:

1. Massorna kan medvetandegöras endast genom erfarenhet och genom att handla.
2. Massaktioner har som utgångspunkt vanligen tillfredsställandet av omedelbara behov.

Hur ska man med utgångspunkt från detta kunna tillföra revolutionärt klassmedvetande? Svaret borde faktiskt vara nästan självklart:

Genom att förbinda arbetarklassens behov med krav, kamp- och organisationsformer, som objektivt inte kan uppnås eller integreras i den kapitalistiska samhällsordningen och som objektivt leder till ett ifrågasättande av maktförhållandena på arbetsplatserna och i samhället. (Jämför Komintern-citatet ovan).

Om man lyckas förbinda kampen med sådana krav, kamp- och organisationsformer, då kommer kampen att få en revolutionär dynamik. Massaktionerna kommer genom dialektiken handling-erfarenhet-kunskap kunna ledas in i en objektivt revolutionär process.

Den strategi som bygger på dessa principer brukar kallas *övergångsstrategi*.

Arbetarkontrollen är en central fråga i varje sådan övergångsstrategi. Det kan inte KFMLr förstå. Problemet existerar överhuvudtaget inte. Ekonomisk kamp plus socialistisk klasspropaganda är det enda recept man kan ge.

När KFMLr konfronteras med dessa problem förmår man oftast inte annat än att försöka skämta bort dem. Låt oss exempelvis betrakta följande resonemang i *Kampens väg* (3-73):

I detta ”arbetarveto” har våra djupsinniga idéhistoriker hittat nyckeln till arbetarklassens maktövertagande och upphöjande till härskande klass. Hör bara:

”Så kan dagens arbetarveto i en masskamp växa över till en mer omfattande *arbetarkontroll* över produktionen, där denna kontroll i den revolutionära (!) krisen kan växa över i en *arbetarförvaltning*.”

Sim-sa-la-bim! Borta är arbetarklassens politiska och väpnade kamp, borta är krossandet av kapitalets stat, kvar är bara den ekonomiska kampen, som tydligen utgör den navelsträng som skall förlösa revolutionen. Lenin brukade kalla dylika spetsfundigheter för ekonomism.

Vi konstaterar följande:

För det första: Kampens väg har inte förstått vilken roll arbetarkontrollen eller överhuvudtaget övergångskrav har i den revolutionära processen mot socialismen.

För det andra: Kampens väg kan inte skilja mellan ekonomisk och politisk kamp. (Kamp för arbetarkontroll är inte en rent ”ekonomisk kamp”, eftersom den inte gäller försäljningen av arbetskraften utan *produktionsförhållandena*, dvs ställer i praktiken frågan om makten i företag och samhälle – se vidare avsnittet om ”reformism och revolution”).

För det tredje: Kampens väg har hittat ett citat där RMF talar om ”den revolutionära krisen” utan att nämna ”det väpnade upproret” och ”krossandet av staten”. Tänka sig att RMF nämner revolutionen utan att samtidigt nämna dessa två saker! Vilken reformism och opportunist! Vilken ekonomism!

Skämt åsido! *Kampens väg* demonstrerar på ett förträffligt sätt hur r-blocket ser på marxismen. Man kan inte följa ett resonemang, utan söker i stallet efter vissa lösenord. Om man återfinner dessa, då är allt väl och om inte ... ja, då är det fråga om revisionism eller något ännu värre! Detta dogmatiska sätt att behandla marxismen återspeglar än en gång ”r”s anknytning till stalinismen.

Enligt *Kampens vägs* logik måste man nämna ”det väpnade upproret” och ”krossandet av staten” varje gång man talar om revolutionen. Att denna ”logik” också gör Lenin till revisionist, det har KV glömt. (Det går alldeles utmärkt att rada upp rader av Lenin-citat, där han talar om revolutionen utan att nämna dessa lösenord). Likaså skulle Komintern under Lenin enligt r:s ”logik” ha varit ”ekonomistiskt”. Ett exempel:

Arbetarnas försök att utöva kontrollen, inte bara över fabrikenas råvarutillförsel utan även över deras finansiella operationer, kommer dock att framkalla hårda åtgärder från bourgeoisins och regeringens sida mot arbetarklassen – åtgärder som kommer att förvandla arbetarklassens kamp för kontroll över industrin till en kamp för arbetarklassens maktövertagande. (Kominterns 2:a kongress: *Den fackliga rörelsen och fabrikskommittéerna*. RH6/7, s 100)

Dessutom behandlas proletariats beväpning och krossandet av staten i en annan artikel i samma nummer av *Mullvaden*, som *Kampens väg* citerar ur (oktober -72, artikeln ”Den revolutionära strategin och kampen för arbetarkontroll”). Detta har fullständigt gått *Kampens väg* förbi.

För att undvika ”missförstånd”, är det kanske säkrast att än en gång deklarerar att vi är för det väpnade upproret och krossandet av kapitalets stat! Men vi ställer inte frågan lika abstrakt som ”r”. Vi försöker också diskutera hur vi ska nå dit, hur beväpningen av arbetarmassorna ska bli möjlig etc.!

Reformism och revolution

Det är det kommunistiska avantgardets uppgift att höja den spontana kampens nivå över de omedelbara kravens nivå, att *sammansmälta* socialismen med arbetarrörelsen. Detta kan inte ske genom att sänka partiets nivå. utan endast genom att *höja kampens nivå*. Vi har redan

pekat på att arbetarkontrollen spelar en central roll i en politik med denna målsättning, att höja arbetarklassens medvetenhet till en revolutionär medvetenhet och att fungera som en skola för arbetarnas självstyre efter det revolutionära maktövertagandet.

Vi har också redan visat att arbetarkontrollens revolutionerande effekt hänger samman med att arbetarkontrollen inte i längden kan rymmas inom de kapitalistiska produktionsförhållandena. Kamp för arbetarkontroll innebär ingrepp i dessa produktionsförhållanden och ställer frågan om makten *konkret*, först i det enskilda företaget och ytterst i hela samhället.

”R”:arna begriper inte alls detta, vilket hänger samman med att de varken har förstått vad revolutionär strategi är för något, eller hur klassmedvetenheten utvecklas hos de breda arbetarmassorna.

I ett avsnitt som *Kampens väg* gett rubriken ”Reformism och revolution” demonstrerar man sin strategilöshet. Först citeras *Mullvaden*:

Vi vill redan idag utveckla en inriktning där kampen förs för arbetarnas intressen utan hänsyn till vare sig det enskilda företagens ekonomi eller den kapitalistiska ekonomin i sin helhet. Detta är skillnaden mellan en reformistisk och en revolutionär arbetsplatspolitik.

Detta kommenterar *Kampens väg* på följande sätt:

Där ser man. Den ekonomiska kampen blir genast revolutionär om den förs utan hänsyn (verkligen djärvt tänkt RMF!) till kapitalets profitintresse! Varje ekonomisk kamp som sedan arbetarklassens framväxt drivits från arbetarnas sida har förts och kommer att föras utan hänsyn till kapitalets profitintresse, såvitt denna ekonomiska kamp verkligen syftar till att förbättra arbetarnas ekonomiska villkor. Denna kamp är fortfarande en kamp inom det kapitalistiska samhällets ramar. Det är en kamp som till och med ur samhällelig synvinkel är nödvändig för att säkerställa arbetarklassens möjligheter att existera som utsugningsobjekt! Således herrar trotskister: er gränsdragning mellan en reformistisk och revolutionär arbetsplatspolitik visar att ni hör hemma på den reformistiska sidan om barrikaderna!

Mycket djupsinnigt! Vi får svart på vitt att KFMLr:s ”vilda strejker” är ”nödvändiga för att säkerställa arbetarklassens möjligheter att existera som utsugningsobjekt”. Enligt *Kampens väg* är alltså KFMLr:s ”arbetsplatspolitik” i grunden reformistisk! Det visste vi i och för sig förut, men det var intressant att även delar av r-blocket har insett detta.

Skämt åsido! Felen staplar sig verkligen på varandra. Låt oss peka på några av de förvrängningar, missuppfattningar och felslut, som *Kampens väg* gör sig skyldig till. Resten lämnar vi med tillförsikt över till läsaren att själv dra fram.

Det är avslöjande att *Kampens väg* endast ser kampen på arbetsplatserna som en ekonomisk kamp. För KFMLr kan kampen på arbetsplatserna inte vara något annat än en kamp för förbättring av ”arbetarnas ekonomiska villkor”, som dessutom enligt driftcellsteserna inte kommunisterna skall stå som ledare för! Men det är ju just denna tendens, som den revolutionära politiken syftar till att bryta. Målsättningen är att bryta ner åtskillnaden mellan ekonomisk och politisk kamp och att förena dessa i en enhetlig revolutionär kamp (”sammansmälta socialismen med arbetarrörelsen”).

Citatet ur *Mullvaden* är hämtat ur ett avsnitt som behandlar arbetarkontrollen. Och kamp för arbetarkontroll är inte en rent ”ekonomisk kamp”, som vi redan har understrukt. Den *ekonomiska kampen* gäller försäljningen och priset på varan arbetskraft och är därmed en ”inomkapitalistisk kamp”, d.v.s. ifrågasätter inte själva den kapitalistiskt utsugningen. *Arbetarkontrollen* däremot riktar sig mot produktionsförhållandena, d.v.s. makten i företag och stat och håller sig därför inte inom ”det kapitalistiska samhällets raman). När *Kampens väg* alltså enbart talar om kamp för att ”förbättra arbetarnas villkor”, betyder det att man slår

hål i luften! (Dessutom framställer man på andra håll "arbetarkontrollen" t.o.m. som innebörden i det socialistiska produktionssättet! Hur ska man ha det egentligen???)

Men resonemanget i *Kampens väg* är felaktigt även bortsett från detta. Ty, vad är det som kännetecknar reformismen även vad gäller den rent fackliga kampen? Jo, att den förs just med hänsynstagande till den kapitalistiska ekonomins bärkraft. En konsekvent reformist är *tvingad* att ta hänsyn till den kapitalistiska ekonomin i sin helhet, eftersom han inte är beredd att kämpa för krossandet av det kapitalistiska systemet. Det är också med hänvisningar till den svenska ekonomins bärkraft, som socialdemokratin brukar argumentera mot arbetare i kamp (t.ex. under gruvstrejken). Dessutom har vi aldrig påstått att kampen "genast" blir revolutionär om den förs utan hänsyn till "kapitalets profitintresse". Det vi har sagt, är att vi arbetar för en inriktning, som utvecklar arbetarklassens självständiga kamp och leder in den i banor, som betyder konfrontationer med det kapitalistiska systemet som sådant och fram emot en proletär revolution. Vad menar KFMLr med en revolutionär "arbetsplatspolitik"?

KFMLr:s väg till socialismen (ur Klasskampen 2/70)

I den tidigare citerade SKU(ml)-stencilen går Olle Hägg ännu längre än *Kampens väg*. Han konstaterar att "arbetarkontroll är alltså inget annat än innehållet i en strejk"! Att ge kampen för arbetarkontroll en viktig roll i den revolutionära strategin betyder därför "att man upphöjer den ekonomiska kampen, kampen på fabrikena till den revolutionära kampen". Det är i sin tur "precis vad vi kallar syndikalism", (stencilen s. 23)

Även bortsett från det absurda i påståendet att innehållet i arbetarkontrollen och i en vanlig strejk är samma sak, är resonemanget helt uppåt väggarna. Vilken organisation i Sverige är det, som verkligen gjort strejken till det enda saliggörande? Är det inte KFMLr, som i tid och otid skrikit "Leve de vilda strejkerna!"? Är det inte KFMLr, som dessutom inskränkt kampen till att gälla *enbart* lönens storlek? I verkligheten är det KFMLr, som i sin dagliga praktik gett uttryck för en strävan att upphöja den rent ekonomiska kampen till en revolutionär kamp.

KFMLr tror att denna rent ekonomiska kamp plötsligt, som genom ett trollslag, ska bli revolutionär om man sprider en tillräcklig mängd propaganda med allmänna fraser om ”Klass mot klass!”, ”det väpnade upproret” och dylikt.

Vi upprepar än en gång: kampen för arbetarkontroll (liksom andra övergångskrav) syftar just till att underlätta övergången från en defensiv ekonomisk kamp till en offensiv politisk kamp. Denna kamp måste av nödtvång börja med arbetarnas *egen aktivitet* på arbetsplatserna och i samhället i övrigt, och utvidgas till att gälla statsmakten. Skillnaden mellan marxister och syndikalister består *inte* i att de förra skulle vara *emot* att inleda kampen för arbetarkontroll på arbetsplatserna, medan de senare skulle vara för detta. Motsättningen gäller i stället synen på statsmakten (och givetvis det revolutionära partiet). *Syndikalister* tror att det är tillräckligt med att slåss på arbetsplatserna och ser i linje med detta generalstrejken som det yttersta vapnet, medan *marxisterna* förstått att detta *inte* är tillräckligt, utan att det är *nödvändigt* att krossa den borgerliga staten och *upprätta en arbetarstat* (proletariatets diktatur). Kommunisterna ser därför kampen på arbetsplatserna som **ett medel** (*inte det enda!*) att mobilisera arbetarklassen för den socialistiska revolutionen och inte ett självändamål!

Klassanalys och revolutionär strategi

KFMLr gillar inte att bli beskydd för att sakna en revolutionär strategi. För att komma undan anklagelsen vrider man sig som en mask som håller på att träs på en metkrok. Än är strategin = det strategiska målet (socialismen), än är strategin ”Klass mot klass!”, än försöker man ersätta strategin med ”taktisk huvudlinje”, än är strategi och taktik samma sak etc etc.

I SKU(ml)-stencilen har Olle Hägg introducerat ett lösenord för att komma ifrån problemet och vända defensiven till en offensiv. Lösenordet heter ”klassanalys”. Detta kommer vi att få höra många gånger i fortsättningen. Det kommer att ältas till dess r-ledningen upptäcker att även detta försök att komma undan endast leder in i en återvändsgränd.

OH:s argument kan indelas i två delar, där den första är en trivialitet och den andra en mystifikation. Så här resonerar OH:

1. *För att bestämma strategin, måste man först och främst bestämma vilken ”typ av revolution som vi står inför att genomföra”. Och i Sverige står vi inför ”den socialistiska revolutionen”, (s. 20)*
2. *”Grunden för att överhuvudtaget kunna tala om att utforma en strategi är att göra en klassanalys av Sverige”, (s. 20)*

När det gäller den första länken i OH:s kedja, kan vi inte annat än hålla med honom. Inom den svenska ”vänstern” är det enbart KFMLr:s mao-stalinistiska tvillingbror SKP, som darrat betänkligt på manschetten i denna fråga. Vi har därför ingen anledning att här ödsla utrymme på frågan på denna abstraktionsnivå. Det som motsättningarna gäller, är i stället *vilken politik* som krävs för att den socialistiska revolutionen ska bli verklighet.

Den andra länken är desto mer intressant. OH försöker utnyttja den ”magiska kraft”, som ligger i begreppet ”klassanalys”, för att på detta sätt komma ifrån problemet med den revolutionära strategin.

KFMLr har alltsedan brytningen med det gamla KFML skapat en mängd *myter* kring begreppet ”klassanalys”. ”Klassanalysen” har framställts som en magisk formel, som skall öppna alla dörrar och varur den ”riktiga linjen” mer eller mindre av sig självt framspringer. ”Klassanalysen” har gång på gång i de mest skiftande sammanhang använts som ett slagträ. Ändå är det ganska oklart vad KFMLr från gång till gång syftar på när man talar om ”klassanalys”.

Ibland betyder ”klassanalys” inget annat än ett fastslagande av de olika klassernas roll i den nuvarande klasskampen och i den kommande revolutionen. Ibland syftar r på en detaljerad analys av hela den svenska samhällsformationen. Slutligen betyder ”klassanalys” ibland något däremellan.

Det är omöjligt att avgöra i vilken mening Olle Hägg använder begreppet ”klassanalys”, då han säger att den är nödvändig för utformandet av strategin. Det är inte heller nödvändigt att utreda detta, eftersom OH:s resonemang är felaktigt (eller otillräckligt) oavsett vilken tolkning vi ger begreppet. För att visa detta, ska vi diskutera vilken roll ”klassanalysen av Sverige” spelar för den revolutionära strategin.

Vi hävdar följande: För att fastställa de allmänna dragen i den revolutionära strategin är det givetvis *nödvändigt* (men *inte tillräckligt*) att ha en översiktsbild av klasstrukturen etc. i Sverige. Det krävs däremot inte en detaljerad ”mikroanalys”. Den detaljerade ”klassanalysen” har överhuvudtaget mycket små effekter på *strategin* i de enskilda imperialistiska länderna. Dess betydelse har mera att göra med *taktiken*. Strategins huvuddrag bestäms i stället av en analys av kapitalismen i *global* (världsomfattande) skala. (Vi återkommer till detta.)

För övrigt borde ”klassanalysens” papegojor fundera ett slag över följande faktum, innan de totalt skriker sig fördärvade: Under Kominterns existens gavs ett otal både strategiska och taktiska (!) direktiv till de olika partierna, trots att det saknades detaljerade klassanalyser av de olika länderna.

R:s oförmåga att använda begreppet ”klassanalys” på ett riktigt sätt återspeglar två saker. Dels oförmågan att skilja på strategi och taktik och klassanalysens förhållande till dessa, dels en oförmåga att förstå den roll Lenins klassanalys av det ryska samhället spelade.

Lenin och den ryska revolutionen

Hänvisningarna till ”klassanalysens” betydelse brukar ofta ledas tillbaka på den avgörande betydelse Lenins *Kapitalismens utveckling i Ryssland** hade för utarbetandet av den bolsjevikiska linjen i den ryska revolutionen. Vad var det då Lenins analys syftade till att klarlägga, och vilka motsvarande problem är det, som vi här i Sverige behöver lösa, för att vi ska kunna börja lägga grunden till den revolutionära strategin?

Lenins klassanalys gjordes i ett *agrart, efterblivet land*, där kapitalismen knappt hade trampat ur hämskorna, där arbetarklassen fortfarande var en försvinnande minoritet av befolkningen, vars överväldigande majoritet var bönder.

Marx och Engels hade inte löst problemen med revolutioner i länder av denna typ. De hade ägnat sina huvudsakliga ansträngningar åt att analysera de utvecklade kapitalistiska länderna i väst. Och där var alla ”marxister” övertygade om att den revolution, som stod på dagordningen var den socialistiska (d.v.s. i de fall man överhuvudtaget såg fram emot en *social* revolution).

Lenins problem var ett annat. Han hade att undersöka om det överhuvudtaget var möjligt med en social revolution i Ryssland, vilken karaktär den i så fall skulle få (borgerligt-demokratisk eller proletär), vilka klasser som skulle kunna medverka i en sådan etc. Lenins noggranna undersökningar av det ryska klassamhället måste besvara sådana grundläggande frågor som:

- *Vilken roll spelade kapitalismen i Ryssland?*
- *Skulle kapitalismen komma att utvecklas, eller var den dömd till en marginell existens?*
- *Vilka återverkningar hade kapitalismen på landsbygden?*

---

* Längre utdrag ur detta viktiga verk finns på marxistarkiv.se: [Kapitalismens utveckling i Ryssland](#) – Red anm (2008)

- *Vilken roll skulle bondemajoriteten spela i klasskampen och i en kommande revolution? Vilka tendenser inom bondeklassen?*
- *Vilken roll skulle arbetarklassen spela?*
- *Vilken roll skulle borgarklassen spela?*
etc. etc.

Ur svaren på dessa och liknande frågor drog Lenin slutsatser om den kommande revolutionens karaktär. Lenin förutspådde en *borgerligt-demokratisk* revolution, vars viktigaste uppgifter var störtandet av tsarismen och lösandet av jordfrågan (radikal jordreform).

Men i denna revolution, i motsats till de borgerligt-demokratiska revolutionerna i väst, skulle inte bourgeoisin stå i ledningen. Den skulle tvärtom p.g.a. sin speciella ställning i det ryska samhället spela en kontrarevolutionär roll. I stället måste proletariatet sträva till att ta ledningen i revolutionen, som skulle genomföras av proletariatet och bönderna tillsammans.

Tänk efter! Är det verkligen nödvändigt att göra en svensk motsvarighet till Lenins *Kapitalismens utveckling i Ryssland* (och andra liknande verk) för att fastställa att vi nu står inför en socialistisk revolution och att proletariatet är den enda klass som kan genomföra den??? Givetvis inte! Den grundläggande karaktären av ”vår revolution” är redan avgjord! Frågan står annorlunda! Därmed inte sagt att en detaljerad kunskap om klasstrukturen och andra drag i den svenska samhällsformationen är ointressanta. Sådana kunskaper är givetvis alltid nödvändiga för vårt arbete. (Det gäller bara att förmå dra de riktiga *politiska* slutsatserna förstås!)

Efter denna utveckling återvänder vi till det ursprungliga problemet: vilken roll spelar olika element av klassanalysen vid utformandet av den revolutionära strategin och taktiken?

Den svenska revolutionens karaktär

Låt oss börja från början!

Vi befinner oss i ett imperialistiskt land, där huvudmotsättningen står mellan bourgeoisin och proletariatet. Denna motsättning kan endast lösas genom en socialistisk revolution. Eftersom arbetarklassen i det imperialistiska Sverige utgör en mycket stor del av befolkningen, kommer proletariatet utgöra huvudkraften i revolutionen inte bara *politiskt*, utan även *numerärt*.

Redan dessa konstateranden gör det möjligt att dra vissa strategiska slutsatser. I motsats till de efterblivna, agrara länderna utgör inte jordfrågan och andra liknande problem, som hänger samman med sådana samhällen något brännande problem. Inte heller har vi att ta med i beräkningen någon speciell förtryckt nationalitet, som skulle göra den nationella frågan till en stötesten.

Det helt överskuggande problemet är att formera arbetarklassen som en självständig revolutionär kraft. Vi måste alltså besvara denna fråga: Vilken politisk inriktning krävs för att arbetarklassen ska kunna utvecklas till en självständig revolutionär klass?

De allmänna principerna för en sådan politisk inriktning har vi redan berört i tidigare avsnitt. Vi ska därför inte upprepa dessa, utan lämnar dem tills vidare åt sidan.

Vi konstaterar emellertid att vi redan på detta abstrakta plan kommit den revolutionära strategin på spåren. Vi kan redan peka på dess allmänna innehåll, eller åtminstone på dess viktigaste element.

Det är ingenting underligt med detta, även om KFMLr ibland framställer saken så (se t.ex. OH:s påstående ovan). Vissa allmänna strategiska (och även taktiska!) principer är t o m giltiga *oberoende* av de exakta konkreta förhållandena i varje land och måste utgöra element i *varje* kommunistiskt program i vår tid (i den koloniala och halvkoloniala världen, liksom i

den industrialiserade). T.o.m. KFMLr använder sig av en del av dessa grundläggande principer. Exempelvis har vi aldrig hört eller läst att KFMLr förnekat nödvändigheten av att bygga ett revolutionärt kommunistiskt parti.

De viktigaste elementen i den revolutionära strategin ingår i den leninistiska traditionen. Vi har tidigare diskuterat ett sådant: kampen för arbetarkontroll. Att KFMLr inte har upptäckt dessa element, det kan inte vi lastas för!

Men i och med dessa konstateranden har vi givetvis inte löst frågan om den konkreta utformningen av den revolutionära strategin. Vi har *ställt problemet* och vi har lyft fram *centrala element* i den revolutionära strategin. Vi kan säga att det och det är viktigt; att detta måste finnas med; att så och så måste vi närma oss problemet osv osv. Vi kan fastslå att *vissa paroller, vissa kampformer* och *vissa organisationsformer* etc. är oundgängliga instrument för att vi ska kunna ”sammansmälta arbetarrörelsen med socialismen”.

För att vi ska kunna dra mer *konkreta* slutsatser om den revolutionära strategin – dess konkreta innehåll och tillämpning idag – och vissa taktiska problem, som sammanhänger med denna, måste vi göra vissa analyser. Vi måste t.ex. bestämma den innevarande epokens karaktär, under vilka förutsättningar vi måste arbeta etc. Vilka är perspektiven för arbetarklassens kamp under de kommande åren, kommer det att bli en uppgång eller nedgång? Kommer kapitalismen att gå in i en period av krisfri expansion, eller har framtiden i sitt sköte en längre period av kriser? Vilka är perspektiven för revolutionen i den koloniala och halv-koloniala världen: uppgång eller nedgång? Står vi inför ett nytt imperialistiskt världskrig inom de närmaste åren eller inte? etc etc etc.

Den revolutionära strategins konkreta innehåll och tillämpning är avhängigt svaret på dessa och andra liknande frågor. Låt oss bara nämna ett exempel: Det är naturligtvis meningslöst att göra kampen för arbetarkontroll till en *central fråga* i propaganda och agitation, om perspektiven för de kommande åren är en klar nedgång i arbetarklassens kamp.

När vi ska besvara sådana frågor, måste vi lämna de svenska nationsgränserna. Med utgångspunkt från en nationell ”klassanalys” a la KFMLr är det mer eller mindre *omöjligt* att dra fram de riktiga strategiska och taktiska slutsatserna. Här återfinner vi en av de centrala svagheterna hos KFMLr: den *nationella* orienteringen.

Den revolutionära strategin och världskapitalismen

Vi påstår att ett konkret *kommunistiskt* program överhuvudtaget inte kan ta sin utgångspunkt i ett enda land. En revolutionär strategi och taktik, som inte bara är en samling allmänna principer (jfr ”r”s ”princippolitik”), utan tar hänsyn till de rådande förhållandena och utvecklingstendenserna, kan endast grundas i en global analys av kapitalismen.

Detta borde egentligen vara en självklarhet för den som vill kalla sig marxist. Det är ingen tillfällighet att den internationella arbetarrörelsen vid 1:a världskrigets utbrott *inte* splittrades på meningsskiljaktigheter om analysen av det ryska samhället el. dyl., utan på frågan om den proletära internationalismen. Det är heller ingen tillfällighet att Lenins betydelsefullaste bidrag till förståelsen av den proletära revolutionens förutsättningar och nödvändighet heter: *Imperialismen som kapitalismens högsta stadium*.

Att utgå från analysen av en enda ”nation” strider mot marxismens hela väsen. Den marxistiska analysens *utgångspunkt* är alltid ekonomiska och sociala förhållanden och förhållanden mellan klasser i internationell måttstock. Klassmotsättningarna begränsas inte av nationsgränserna, utan skär tvärs igenom dem och överflyglar dem.

Detta är också förklaringen till att redan Marx på sin tid lade så stor vikt vid arbetarklassens internationella organisering: *den internationella kapitalismen måste bekämpas internationellt*.

Den proletära internationalismen framstod för marxisterna, *inte* som en abstrakt princip, utan grundade sig på att kapitalismen var ett världssystem, där de olika delarna på ett organiskt sätt var förbundna med varandra.

Idag är dessa egenskaper hos kapitalismen ännu mer utpräglade än på Marx och Lenins tid. Kapitalets internationalisering har gått längre än någonsin. Beroendet mellan världs-ekonomins olika delar har bara ökat.

Det imperialistiska Sveriges integration i den övriga imperialistiska världen; ekonomiskt och politiskt, är nästan total. Kapitalrörelser, ekonomiska och politiska kriser etc. sprider sig som en löpeld bland de imperialistiska länderna. Den svenska ekonomin och "folkushållningen" står och faller med de internationella konjunkturerna.

Det är en absurditet att överhuvudtaget föreställa sig en segerrik proletär revolution *isolerad till Sverige*. Den svenska revolutionens öden är intimt förknippad med klasskampens utveckling i resten av världen och i synnerhet i Europa.

Detta innebär att den proletära internationalismen idag är mera nödvändig än någonsin. Det mest intima kampförbund mellan exempelvis de svenska och franska arbetarna är ett livsvillkor för en revolution i Sverige. Behovet av en *Kommunistisk International* för utarbetandet av en revolutionär politik och för samordningen av arbetarstriderna i internationell skala är mer trängande än någonsin i den internationella arbetarrörelsens historia.

Och KFMLr har inte ens ställt sig *uppgiften* att bygga en international, man bygger sitt "parti" i Sverige! KFMLr är uteslutande ett *svenskt* fenomen, ett unikum med obefintliga internationella kontakter.

Vi sade att strategin och taktiken måste ta sin utgångspunkt i en *global* analys av kapitalismens struktur och utvecklingstendenser. För att förstå exempelvis den svenska ekonomins utveckling i stort, är det nödvändigt att utgå från världsekonomins utveckling i stort.

Var har KFMLr denna analys? Ingenstans! Förutom ett antal motsägelsefulla artiklar om EEC (EG), några halvhjärtade försök att beskriva "den ekonomiska krisen" i den imperialistiska världen och en samling spridda kommentarer till klasskampens utveckling i världen, har r-blocket överhuvudtaget inte åstadkommit någonting. Och i ännu mindre utsträckning har KFMLr förankrat sin "klassanalys" i en internationell utgångspunkt.

Denna KFMLr:s nationella begränsning förklarar egentligen många av organisationens grundläggande avvikelser från leninismen. Man har överhuvudtaget inte dragit *några som helst lärdomar av den masskamp*, som ägt rum i Europa sedan maj -68. Ändock skulle t.o.m. ett relativt ytligt analysförsök ha givit ovärderliga kunskaper om klasskampens framtida utveckling i Sverige. T.ex. skulle ett sådant "fenomen" som arbetarkontrollen, som KFMLr aldrig kommer att förstå, inte längre vara något mysterium eller någon "skrivbordsprodukt". För "r" räcker det med den "vilda strejken" för högre lön plus allmän "klasspropaganda" .... Andefattigdomen står högt i kurs hos den opolitiska sekten!

De läsare, som är intresserade av att studera hur marxister analyserar verkligheten, rekommenderas *Rött Forum* nr 7 (*Bygg det revolutionära partiet*), som i komprimerad form ger en analys av Europa. Dessutom dras ur analysen vissa strategiska slutsatser för partibygget och den strategiska inriktningen under de närmaste åren. (Den som önskar en mer fyllig framställning, hänvisas till E. Mandels bok *der Spätkapitalismus*. Denna bok beräknas komma ut på svenska under våren. Svensk titel: *Senkapitalismen*)

”Klassanalys av Sverige”

När man byggt en grundval att stå på och förankrat sin analys internationellt, då blir det verkligen meningsfullt med en detaljanalys av det svenska klassamhället. Här bör dock framhållas, att de slutsatser man kan dra av en sådan analys i första hand är taktiska och inte strategiska.

Frågor som måste klargöras vid en klassanalys av Sverige är t.ex. strukturen av den svenska ekonomin, de svenska huvudklassernas specifika drag, småbourgeoisins och mellanskiktens struktur och utvecklingstendenser, den svenska statens uppbyggnad, den svenska fackföreningsrörelsens och socialdemokratinns särigheter, det svenska partiväsendet etc etc...

Analysen av dessa klasskampens villkor får inte ses åtskild från den övergripande allmänna analysen. Den nationella analysen måste ses som en delanalys, underordnad den internationella.

Förutom att denna metod (att gå från det allmänna till det säregna, från totaliteten till delen) är den enda riktiga när det gäller att utarbeta den konkreta klassanalysen av ett enda land, är också den övergripande analysen till hjälp mera direkt vid analysen av ”svenska” företeelser. Kunskaper om förhållanden i andra länder kan ge direkt ledning för lösandet av många problem.

Vissa drag i det svenska klassamhället kan vid en inskränkt nationell analys *skenbart* spela en mycket större roll än de i verkligheten gör. Genom att studera de internationella förhållandena kan man lättare tränga igenom sådana dimridåer. Många av KFMLr:s felaktiga analyser skulle ha kunnat undvikas om bara ”r”s ledande kader haft en internationell överblick. Vi ska nedan beröra några sådana fall.

KFMLr:s ”klassanalys”

Ett exempel på hur en nationellt begränsad metod leder fel, är KFMLr:s analyser av *småbourgeoisin* och *mellanskikten*. KFMLr behandlar i praktiken småbourgeoisin och stora delar av mellanskikten som ”en enda reaktionär massa”. Denna hållning har KFMLr intagit utan att ge akt på klasskampens *konkreta* förlopp i den övriga imperialistiska världen. Hade man bara orkat lyfta på ögonbrynen och ge akt på den verkliga klasskampens förlopp, skulle man ha fått sig en ordentlig tankeställare.

I stället för att göra en *konkret* analys av klasskampens verkliga förlopp, har ”r” tenderat att resonera i följande abstrakta termer: Den som producerar mervärde är objektivt revolutionär, den som inte producerar mervärde är kontrarevolutionär.

I förbigående kan man fråga sig varför det då överhuvudtaget behövs en analys av klasserna och skikten i samhället. Klassanalysens syfte är att finna svaga länkar i det kapitalistiska samhället. Om man redan från början fastslår att t.ex. småbourgeoisin som helhet under alla betingelser kommer att agera kontrarevolutionärt, har man redan från början avhänt sig möjligheten av att finna öppningar, som kan möjliggöra att *dra över* delar av småbourgeoisin till proletariats ståndpunkt. Likaså kan man inte heller finna metoder för att neutralisera delar som inte kan vinnas.

Motsvarande resonemang kan föras när det gäller mellanskikten.

Det fel som KFMLr gör är att betrakta problemet endast utifrån en abstrakt ekonomistisk ståndpunkt. Vad gäller småbourgeoisin är det givetvis riktigt att denna klass ur historisk synpunkt är reaktionär, att dess klassträvanden är reaktionära. Men detta är *inte tillräckligt* för att bestämma hur olika delar av småbourgeoisin kommer att agera i olika klasskampssituationer. För att kunna avgöra detta måste man göra en *social och politisk analys*.

Småbourgeoisins agerande bestäms inte bara av dess historiska roll, utan av dess sociala och politiska ställning i övrigt, samt *styrkeförhållandena* mellan huvudklasserna: proletariat och bourgeoisin.

Det är vidare helt felaktigt att behandla småbourgeoisin som en *homogen* klass. Den måste analyseras i dess beståndsdelar. Vissa delar av småbourgeoisin är sålunda mer benägna att ty sig till bourgeoisin än andra, på sin ekonomiska, sociala och politiska ställning. (Se t.ex. Lenins teser i *agrарfrågan* vid Kominterns 2:a kongress, där han visar på hur olika delar av *landsbygdsbefolkningen* måste behandlas på olika sätt: vissa skikt kan dras över till proletariats sida, vissa kan neutraliseras och ytterligare andra kommer att söka sig till bourgeoisin).

Klasskampens konkreta förlopp i Europa (t.ex. Frankrike) visar med all önskvärd tydlighet att KFMLr:s stelbenta analys är felaktig. I de klasstrider som ägt rum efter 1968, har varken mellanskikten eller småbourgeoisin uppträtt som "en enda reaktionär massa". Maj-68 i Frankrike är väl det mest instruktiva exemplet. (Se Bensaid/Weber: *Maj-68 – en generalrepetition*)*

Om KFMLr:s pessimistiska "analys" av småbourgeoisin och mellanskikten hade varit riktig, då skulle utsikterna för en proletär revolution i Europa vara ytterst tvivelaktiga. I Frankrike och Italien är småbourgeoisin en betydande social kraft, vilket beror på att jordbruket i dessa länder spelar en mycket betydelsefull roll. Proletariatet i dessa länder skulle alltså tvingas att slåss mot, förutom bourgeoisin, också en stark kontrarevolutionär småbourgeoisin. Maktövertagandet skulle därmed bli mycket problematiskt. För att inte tala om de problem, som skulle uppstå efter maktövertagandet, när det gäller upprätthållandet av folkförsörjningen.

I Sverige utgör småbourgeoisin en relativt obetydlig social kraft och därför är egentligen "r":s överdrivna fixering vid denna klass ett uttryck för bristande kontakt med verkligheten. Men vi har ett stort lager av olika mellanskikt. Mellanskikten har under de senaste årtiondena starkt expanderat, medan industriarbetarklassen t.o.m. visat tendenser att minska både procentuellt och i absoluta tal. Denna process har KFMLr inte ens upptäckt. R-blocket tror fortfarande att industriarbetarklassen ständigt måste växa under kapitalismen (Se t.ex. "r":s kongressdokument).

Denna tillväxt av mellanskikten, som är betingad av den moderna kapitalismens utveckling, betyder att analysen av dessa grupper blir av allt större betydelse. Hur de olika skikten kommer att ställa sig är av mycket stor betydelse för utsikterna av den proletära revolutionen.

Vi ska inte här pådyvla KFMLr uppfattningen att mellanskikten som helhet är en kontrarevolutionär kraft. Denna åsikt förfäktar inte R-blocket. Men å andra sidan har man tenderat till att vara mycket pessimistisk även när det gäller mellanskikten. Det är enbart marginella grupper, som "r" tror kan vinnas för proletariats sak.

Utsikterna för en proletär revolution i Sverige skulle inte heller vara ljusa om KFMLr:s "analys" vore riktig. Lyckligtvis är den felaktig!

Folkfrontsstrategi eller proletär enhet?

KFMLr:s felaktiga analysmetod återspeglar sig också i kritiken av SKP:s "folkfrontsstrategi". Det *grundläggande* felet med SKP:s (och VPK's) syn på huvudmotsättningen i Sverige: "monopolkapitalet – folket" ligger *inte* i att stora delar av de mellan bourgeoisin och arbetarklassen liggande skikten är omöjliga att vinna för revolutionen, som KFMLr tror. Det kontrarevolutionära i "folkfrontsstrategin" ligger i stället i antagandet att det är möjligt att vinna

* Boken finns på marxistarkiv.se: [Maj -68, en generalrepetition](#) – Red anm (2008)

”mellanklasserna” genom att konstruera ”klassallianser” med proletariatet på *en gemensam plattform*.

En sådan plattform, som bygger på en ”kompromiss” mellan skilda klassintressen kan inte vara revolutionär (eftersom den enda klass som är revolutionär är arbetarklassen). För att en sådan ”klassallians” skall kunna skapas, måste arbetarklassens självständighet uppges och underordnas de ”gemensamma intressena”.

Folkfrontsstrategin har upprepade gånger i historien visat sin kontrarevolutionära natur (Kina 1925-27, Spanien, Frankrike, Indonesien osv.). Därför är det på tiden att alla som vill göra anspråk på att kalla sig revolutionärer en gång för alla förkastar denna politik.

Om en revolutionär utveckling skall bli möjlig, måste arbetarklassen *upprätta och upprätthålla sin självständighet i förhållande till alla andra klasser och skikt*. En revolutionär politik måste bygga på arbetarklassens intressen, på klasskamp och inte på klassamarbete.

Till KFMLr:s fördel måste sägas att man i abstrakt mening förstått denna elementära sanning i motsats till t.ex. SKP. Men vad ”r” inte har förstått, det är att om arbetarklassens framträder som en *självständig, revolutionär klass*, då skapas också förutsättningar för att vinna delar av småbourgeoisin och mellanskikten för arbetarklassens sak. ”Mellanklasserna” (Kominterns uttryck) är inte förmögna till självständigt handlande i klasskampen, utan vacklar mellan de två huvudklasserna. Under normala förhållanden lutar sig stora delar av dessa grupper mot bourgeoisin, men under förutsättningen att arbetarklassen fungerar som en stark pol i klasskampen, kan arbetarklassen attrahera dessa skikt och dra dem från bourgeoisins inflytande.

Folkfrontsstrategin binder upp arbetarklassen och *omöjliggör* för arbetarklassen att framstå som en *revolutionär, självständig klass* och under sådana omständigheter drivs också ”mellanklasserna” under klasskampens förlopp över till borgarklassens sida och då också ofta som en mycket aktiv bekämpare av arbetarklassen (t.ex. som bas för fascistiska band riktade mot arbetarklassen – detta hände bl.a. i Chile i slutet av Allendes regim).

Kärnfrågan är och förblir: *att skapa proletär enhet på klasskampens grund*, att formera *arbetarklassen* mot *borgarklassen*. Kompromisser med småbourgeoisin som *klass* är därför som regel förkastliga, eftersom dess klassintressen är reaktionära.

Detta betyder inte att småbourgeoisin som helhet är oförmögen till progressiv kamp, som ”r:s chefsideolog” Örjan Nyström påstår i broschyren *Om den revolutionära taktikens grunder* (s. 16). Delar av småbourgeoisin kan i vissa lägen i klasskampen mycket väl förmås föra en kamp som är objektivt progressiv. Men denna kamp kan småbourgeoisin inte föra *självständigt*, utan endast under inflytande från proletariatet eller delar av detsamma. Däremot är givetvis småbourgeoisins kamp för sin existens *småproducenter* reaktionär i historisk mening i de kapitalistiska länderna. (I de efterblivna länderna kan förhållandena vara annorlunda). Proletariatets uppgift i förhållande till småbourgeoisin är därför i första hand att övertya småborgarna politiskt, att deras kamp är utsiktslös och utopisk.

Låt oss upprepa: Arbetarklassen kan inte vinna allierade i andra samhällsskikt genom att gräva ner den röda fanan, utan genom att bestämt höja den!! Till ”mellanklasserna” måste proletariatet säga: ”Lämna bourgeoisin! Kom över till oss! Er räddning ligger inte i bourgeoisins fortsatta herravälde, utan i en proletär revolution!” Det var med denna metod, som bolsjevikerna vann soldater och bönder i den ryska revolutionen. Det är också enbart med denna metod, som vi i Sverige kan vinna småborgare och mellanskikt för den proletära revolutionen.

(En fråga till KFMLr, som anser att småbourgeoisin är en konsekvent kontrarevolutionär klass ”i vår revolution”: I den marxist-leninistiska traditionen, brukar en revolutionär situation just

karakteriseras av bl.a. att ”mellanklasserna” tenderar över åt proletariatet. Gäller inte detta kriterium längre?)

Komintern och ”medelklasslagren”

Som avslutning på detta avsnitt kan det vara nyttigt att ge en bild av hur Komintern (under Lenins tid) såg på kommunisternas förhållningssätt gentemot ”de proletariserade medelklasslagren”. Inte för att situationen idag och på Lenins tid är *identiska*, utan för att studera med vilken *metod* Komintern närmade sig frågan. I de för oss vid det här laget välkända *Teser om taktiken*, som antogs av Kominterns 3:e kongress, skriver man följande:

I Västeuropa finns det ingen annan stor klass, som jämte proletariatet kan bli en utslagsgivande faktor för världsrevolutionen, såsom fallet var i Ryssland, där bönderna genom kriget och hungern efter jord redan från början blev en utslagsgivande revolutionär kampfaktor vid sidan av arbetarklassen.

Men även i Västeuropa trycks grupper av bondebefolkningen, stora delar av världens småborgare, breda lager av den s.k. nya medelklassen etc. allt djupare ner i odrägliga levnadsförhållanden. Under trycket från dyrtiden, bostadsnöden, och deras allmänna osäkerhet jäser det bland dessa massor, och de rycks ur sin politiska passivitet och dras in i kampen mellan kontrarevolutionen och revolutionen. Imperialismens bankrutt i de besegrade länderna, pacifismens och socialreformismens bankrutt i de segerrika länderna, driver in en del av dessa mellanlager i revolutionens led. Det kommunistiska partiet har skyldighet att rikta en oavvänd uppmärksamhet på dessa lager.

Att vinna småbönderna för kommunismens idéer, och att organisera och vinna lantarbetarna är en av de viktigaste förutsättningarna för den proletära diktaturens seger, ty den gör det möjligt att flytta revolutionen från industriella centra ut på landsbygden och ger revolutionen de viktigaste stödjepunkterna för att lösa livsmedelsfrågan, som är en livsfråga för revolutionen.

Erövringen av en större grupp handels- eller tekniska tjänstemän, lägre eller högre funktionärer eller intellektuella skulle underlätta för den proletära diktaturen att under övergångstiden från kapitalism till kommunism bemästra tekniska frågor, industrins organisation och den ekonomiska och politiska administrationen. Det skulle medföra splittring i fiendens led och bryta proletariatets isolering hos den allmänna opinionen.

De kommunistiska partierna måste noggrant iakttä jäsningen bland de småborgerliga grupperna och utnyttja den på lämpligaste sätt, även om dessa ännu ej är fria från småborgerliga illusioner. De måste föra in de från dessa illusioner befriade delarna av de intellektuella och tjänstemännen i den proletära fronten och använda dem för att dra dit de jäsande småborgerliga massorna.

Det ekonomiska förfallet och det därmed förbundna sönderfallet för statsfinanserna tvingar bourgeoisin att överlämna grundvalen för dess egen statsapparat – de lägre tjänstemännen – till ökad utarmning. Den ekonomiska rörelsen bland dessa grupper berör omedelbart den borgerliga statens grunder, och även om den för ögonblicket åter stillnat av, är det lika omöjligt för den borgerliga staten att i längden bevara denna sin organisatoriska grundval som det är för kapitalet att trygga lönearbetarnas fysiska existens samtidigt med upprätthållandet av utsugarsystemet. Genom att de kommunistiska partierna med all kraft och utan hänsyn till de offentliga finansernas ställning träder i bräsch för det ekonomiska eländet bland de lägre och medelklas-tjänstemännen, gör de ett bra förarbete för att förstöra de borgerliga statsinstitutionerna och för att skapa grunden för det proletära statsuppbyggandet.

(*Röda Häftet* 3/4, s. 34-35)

Klasser och partier

Vi lämnar här KFMLr:s syn på småbourgeoisin och mellanskikten. I stället skall vi diskutera förhållandet mellan klasserna och de politiska partierna.

KFMLr hävdar att det existerar en hel rad partier, som representerar småbourgeoisins klassintressen. Det största av dessa partier är – enligt r – Centerpartiet. De andra utgörs av den

samlade ”småborgarvänstern”, dvs VPK, SKP, FK, RMF, MLK etc. Slutligen finns det endast ett ”parti”, som representerar proletariet: KFMLr!!!

Vi hävdar att denna KFMLr:s ”analys” är fullständigt felaktig och strider mot den marxistiska teorin och empiriska fakta.

Enligt marxismen är det omöjligt för *småbourgeoisin* att i ett kapitalistiskt samhälle skapa ett parti, som konsekvent företräder dess klassintressen. Detta p g a att småbourgeoisin som klass vacklar mellan huvudklasserna proletariet och bourgeoisin och därmed är oförmögen till *självständigt* handlande.

T.o.m. erfarenheterna från den ryska revolutionen är härvidlag entydiga.

Inte ens i det efterblivna Ryssland med dess övervägande småborgerliga befolkning, förmådde småbourgeoisin skapa ett självständigt parti. *Socialistrevolutionärerna*, som hade sin klassmässiga bas hos de breda bondemassorna förmådde aldrig upprätthålla en självständighet, utan vacklade mellan revolution och kontrarevolution, mellan proletariet och bourgeoisin. Denna vacklan yttrade sig bl.a. i återkommande splittringar av partiet, där de olika delarna tydde sig till de två huvudklasserna. Under 1917 bildades exempelvis *vänster-socialistrevolutionärerna*, som stödde Oktoberrevolutionen (dvs proletariet). Sommaren 1918 sprängdes i sin tur vänstersocialistrevolutionärerna efter samma klasslinjer.

Om denna vacklan hos småbourgeoisin skriver Lenin i mars 1921 följande:

Ni vet hurudan denna kraft är med hänsyn till dess politiska stämning. Det är en vacklande kraft. Det har vi sett i vår revolution på alla håll i landet – i Ryssland på ett sätt, i Sibirien på ett annat sätt, i Ukraina återigen på ett annat sätt, men resultatet var överallt detsamma: det är en vacklande kraft. Den fördes länge i ledband av socialistrevolutionärerna och mensjevikerna – med hjälp av Kerenskij, under koltjakperioden, under tiden för konstituerande församlingen i Samara och då mensjeviken Maiskij var minister hos Koltjak eller hos hans föregångare o.s.v. Denna kraft vacklade mellan proletariets ledarskap och bourgeoisins ledarskap. Hur kom det sig att denna kraft, som utgör den väldiga majoriteten, inte ledde sig själv? Därför att de ekonomiska levnadsförhållandena hos denna massa är sådana, att den inte själv kan förena sig och sammansluta sig. Detta står klart för var och en, som inte låter sig fångas av tomma ord om ”allmän rösträtt”, om konstituerande församling och liknande ”demokrati”, med vilken man under hundratals år duperade folken i alla länder och vilken socialistrevolutionärerna och mensjevikerna hos oss i hundratals veckor laborerade med och gjorde fiasko ”varje gång på samma jäkla ställe”. (*Applåder.*) Vi vet av egen erfarenhet – och bekräftelse härpå finner vi i utvecklingen av alla revolutioner överallt i världen, om vi tar den nya epoken, låt oss säga de senaste hundrafemtio åren – att resultatet överallt och ständigt har varit detsamma: alla försök av småbourgeoisin i allmänhet och bönderna i synnerhet att komma till insikt om sin styrka, att inrikta näringslivet och politiken på sitt eget sätt, har slutat med fiasko. Antingen under proletariets ledarskap eller under kapitalisternas ledarskap – någon medelväg ges det inte. Alla som drömmer om en sådan är helt enkelt svärmare och fantaster. De vederläggs av politiken, ekonomin och historien” (Lenin: *Valda verk* II:2, sida 538)

Om inte småbourgeoisin i det efterblivna Ryssland förmådde formera ett självständigt parti, är givetvis möjligheterna att lyckas med detta i det monopolkapitalistiska Sverige ännu mindre. Småbourgeoisin är i Sverige en klass av försvinnande betydelse ekonomiskt, numerärt etc. Och denna klass har i KFMLr:s föreställningsvärld fått *enorma* proportioner. Frågan om småbourgeoisin har t.o.m gjorts till *huvudfrågan* i ”taktiken i vår revolution”!! Enligt KFMLr har denna klass lyckats skapa både det *största* oppositionspartiet (Centern) och en hel rad partier till vänster om socialdemokratin. Inte nog med detta! Det största av ”småbourgeoisins partier” – Centerpartiet – har dessutom lyckats behålla sin självständighet i över 50 år! ! (CP:s föregångare *Bondeförbundet* bildades 1922).

Nej kamrater! KFMLr:s ”analys” kommer sannerligen inte att gå” till historien som något annat än en avvikelse från leninismen. Centerpartiet är ett genuint borgerligt parti, som

representerar *en fraktion inom bourgeoisin* (den agrara bourgeoisin, medelstora och mindre kapitalister). Att sedan Centerpartiet, för att bredda sin väljarbas, appellerar till "småfolks"-stämningar bör inte lura en marxist. Hur var det KFMLr: Ska man döma ett parti efter vad det säger om sig självt, eller ...?

Vi påstår att det överhuvudtaget inte finns *något* parti i Sverige, som kan betecknas som ett småborgerligt parti i den meningen att det konsekvent företräder småbourgeoisins klassintressen. Däremot finns det hos alla partier *inslag* av småborgerlig ideologi och fraseologi (inte minst hos KFMLr). Om inslaget av småborgerlig ideologi är stort, som i fallet VPK, kan det vara riktigt att tala om ett *småborgerligt arbetarparti*. Men KFMLr nöjer sig inte med att konstatera detta, man försöker t o m få oss att tro att VPK:s klassmässiga bas är småbourgeoisin:

Den djupaste klassmässiga grunden till denna VPK:s roll är småbourgeoisins beroendeställning gentemot bourgeoisin, vilken vi sett är det mest utmärkande draget i småbourgeoisins roll i vår revolution överhuvudtaget. Detta beroende förstärks i VPK:s fall dessutom av att partiet är knutet till den lägre arbetarbyråkratin och direkt tjänar som ett redskap för socialdemokratin ... (*Om den revolutionära taktikens grunder*, s. 22)

(Ett litet klarläggande: "den lägre arbetarbyråkratin" tillhör inte småbourgeoisin, utan mellanskikten.)

I sina analyser vacklar KFMLr ständigt mellan ren idealism och mekanisk materialism. "Den djupaste klassmässiga grunden . . .", hur går det ihop med det faktum, att VPK:s verkliga bas inom småbourgeoisin är i det närmaste obefintlig? Givetvis går det inte alls ihop! De sociala rötterna till VPK:s politik måste sökas på annat håll.

För att förklara VPK:s (och SAP:s) roll i klasskampen duger det inte med att hänvisa till småbourgeoisins (och bourgeoisins) roll i klasskampen. Om man utgår från VPK:s (och SAP:s) klassförankring är de *arbetarpartier*. För att förklara VPK:s (och SAP:s) roll i klasskampen, måste man studera de processer, som orsakat att småborgerligt och borgerligt inflytande bemäktigat sig dessa partier, dvs varför de kommit att *fungera* som bourgeoisins agenter inom arbetarrörelsen.

Exempelvis har VPK:s roll överhuvudtaget inget att göra med små-"småbourgeoisins beroendeställning gentemot bourgeoisin". VPK:s utveckling måste i stället förklaras utifrån huvudsakligen följande faktorer: 1) bindningen till *byråkratin* i den degenererade sovjetiska arbetarstaten 2) *arbetarbyråkratins* särintressen i VPK självt och 3) klasskampens utveckling i Sverige och internationellt.

Att härleda VPK:s roll i politiken ur *småbourgeoisins* klassmässiga ställning, utgör inget annat än ren idealism. Det finns helt enkelt ingen småbourgeoisin i VPK, som kan ge en sådan teori materiellt underlag. (Däremot har rekryteringen från mellanskikten till VPK ökat, vilket i sin tur ökat partiets mottaglighet för icke-proletära strömningar.)

I sina analyser av de politiska partierna sammanblandar KFMLr ständigt frågan om partiernas *klassbas* med *klassinnehållet* i partiernas politik. De begrepp som "r" använder sig av blir därför suddiga och fördunklar frågeställningarna i stället för att reda ut dem.

Låt oss ta ett exempel. I förordet till skriften *Om den revolutionära taktikens grunder* ställer ÖN frågan: "Kan vi fastställa partiernas klasskaraktär?". Han svarar att detta är möjligt och "Vi har redan gjort det". Sedan fortsätter ÖN:

Nå men kan vi av detta dra slutsatser om partiernas roll? Otvivelaktigt kan vi det, om vi håller fast vid marxismens tes, att partiernas agerande bestäms av deras klasskaraktär, (sid. 18)

Det problematiska begreppet är här ”klasskaraktär”. Detta kan syfta på två olika saker: 1) partiernas sociala bas, eller 2) klassinnehållet i partiernas politik.

Om vi använder begreppet i den första betydelsen blir ÖN:s påstående direkt felaktigt. (Det skulle betyda att socialdemokratin med sin stora sociala bas hos arbetarklassen måste föra en proletär politik)

I den andra betydelsen blir påståendet rent nonsens (ett cirkelresonemang). (Motsatsen gäller lika gärna: partiernas agerande *bestämmer* klassinnehållet i deras politik).

ÖN:s fel består i att han reducerat två problem till ett. (Redan här kan vi spåra den teoretiska förvirring, som omöjliggjort för ”r” att förstå socialdemokratins karaktär.)

Socialdemokratin, ”småborgarvänstern” och klasserna.

Den i KFMLr:s analys återkommande ”sammanblandningen” av klassparti, av klassbasen hos ett parti – klassinnehållet i partiets politik etc. är inte en tillfällighet, utan hänger bl.a. samman med en dogmatisk anknytning till ”klassikerna”, speciellt Lenins analys av de politiska partierna i Ryssland vid sekelskiftet.

Då Lenin analyserade exempelvis *kadettpartiet*, uppstod inte någon tvetydighet i begreppet ”klasskaraktär”. Kadettpartiet var till sitt historiska ursprung, till sin klassammansättning och till sin ideologi ett *borgerligt parti* (ett liberalt godsägarparti). Dess *klasskaraktär* var således ur alla aspekter *borgerligt*. (Att sedan detta parti också sökte en väljarbas bland bönderna är en helt annan sak. Liknande manövrer gör alla partier).

De borgerliga partierna i Ryssland kan inte (som KFMLr tror) jämföras med socialdemokratin (och ”småborgarvänstern”).

För att kunna beskriva socialdemokratin på ett riktigt sätt måste man använda den *dialektiska metoden*. En sådan analys måste ta sin utgångspunkt i socialdemokratins historiska ursprung. Detta ursprung är inte identiskt med ett ”vanligt” borgerligt partis. Socialdemokratin uppkom ur arbetarrörelsen.

Efter det man fastställt socialdemokratins historiska ursprung, måste man följa socialdemokratins utveckling (dess kvantitativa och ev. kvalitativa förändringar). Om man gör en sådan analys, finner man lätt att socialdemokratin med avseende på klassbas, ideologi och politik är intimt sammanbunden med arbetarrörelsens utveckling. Än idag stödjer sig socialdemokratin i de flesta länder socialt främst på arbetarklassen. De socialdemokratiska partierna appellerar till arbetarmassorna med en virrig reformistisk ideologi och åtnjuter trots alla förräderier fortfarande ett frivilligt stöd från stora delar av arbetarklassen. Dessutom *organiserar* socialdemokratin stora delar av arbetarklassen via särskilt fackföreningsrörelsen. (Däremot organiserar socialdemokratin *inte* på motsvarande sätt någon fraktion av bourgeoisin). Därför är det riktigt att beteckna socialdemokratin som ett *arbetarparti*.

Däremot är socialdemokratin inte revolutionär, utan klassinnehållet av dess politik är *borgerligt*. De socialdemokratiska partierna utgör *bourgeoisins agenter i arbetarrörelsen*, de representerar ett borgerligt inflytande hos arbetarmassorna. Därför brukar vi beteckna socialdemokratin som ett *borgerligt arbetarparti*.

Här bör påpekas, att då vi använder begreppet ”bourgeoisins agenter”, menar vi inte att de socialdemokratiska ledarna är *medvetna* klassförrädare som genom en lång rad utspekulerade *konspirationer* medvetet försökt bedraga arbetarklassen. Begreppet syftar på den *objektiva roll* som socialdemokratin spelar. Och denna är *i första hand* ett resultat av *objektiva* sociala processer. Att förneka detta är att förfalla till idealism.

Karaktären av bourgeoisins agenter i arbetarrörelsen har de socialdemokratiska partierna haft alltsedan utbrottet av det första världskriget (något som inte minst Lenin påvisade).*

I motsats till exempelvis det ryska kadettpartiet, representerar inte socialdemokratins bourgeoisin *direkt*. Bourgeoisins inflytande över de socialdemokratiska partierna förmedlas via sociala skikt, vars särintressen gjort dem icke-revolutionära (arbetarbyråkratin, arbetarristokratin, småborgerlig intelligentia och på senare tid statstjänstemän och teknokrater). Dessa skikt har särintressen, som knyter dem till den fortsatta existensen av det kapitalistiska samhället och därmed till bourgeoisin.

Men på g a att dessa skikt inte utgör en klass med klart urskiljbara klassintressen, har de fortfarande en beroendeställning till arbetarklassen. Deras fortsatta privilegierade ställning är beroende av om de kan försäkra sig arbetarklassens fortsatta stöd. Om arbetarklassen överger dem, kommer stora delar av dem att förlora sina privilegierade sociala positioner.

Detta är socialdemokratins dilemma: *å ena sidan* är dess fortsatta existens beroende av det kapitalistiska systemets fortsatta existens, *å andra sidan* är dess existens också beroende av om den kan behålla sitt stöd hos arbetarklassen.

Denna *motsättning* har socialdemokratins försökt "lösa" genom att gå i allians med de mest avancerade skikten inom bourgeoisin (monopolkapitalet). Med hjälp av denna allians har de socialdemokratiska ledarna försökt skapa ekonomiska och politiska förutsättningarna till eftergifter för proletariatet. Därav den socialdemokratiska "reformpolitiken" och olika politiska utspel. Problemet för socialdemokratins uppkommer då kapitalismen inträder i perioder där den ekonomiska utvecklingen minskar utrymmet för sociala reformer och andra kortsiktiga eftergifter åt arbetarklassen. I sådana lägen råkar socialdemokratins in i en kris, eftersom den kläms mellan å ena sidan kapitalismens krav på åtstramning och angrepp på arbetarklassens levnadsstandard och å andra sidan arbetarklassens strävanden att bekämpa en sådan utveckling.

Denna motsättning är reell och går inte att bortse från, om man vill förstå socialdemokratins natur. Att som KFMLr framställa det som om socialdemokratins styrs av någon ondskefull vilja (T ex *Kampens väg* nr 4-73: "de vill inte höja arbetarnas löner – i stället vill de sänka dem") missar fullständigt socialdemokratins verkliga karaktär. En sådan analys är fullständigt *idealistisk* och blockerar möjligheterna till att kunna förutse och förstå hur socialdemokratins kommer att manövrera och vilka motsättningar som kan utvecklas i partiet i ett annat klasskampsläge. Ja, en sådan förståelse omöjliggörs! (Vi ska nedan återkomma till detta problem).

Genom att KFMLr inte förmår skilja mellan klassbas och politikens klassinnehåll vid analyserna av socialdemokratins och "småborgarvänstern", utan endast ser dessa partier som direkta representanter för klasserna bourgeoisin resp. småbourgeoisin, kan "r" inte heller förstå de möjliga utvecklingstendenserna hos socialdemokratins och "småborgarvänstern". Analysen blir odialektisk, schematisk och fullständigt utan rörelse. Tag exempelvis följande uttalande:

Allt sådant spekulerande (dvs i "småbourgeoisins" eventuella agerande i framtiden. Vår anm.) i framtida eventualiteter är dock lika fruktlöst som onödigt med tanke på att vår analys måste grunda sig på de nuvarande partiernas roll. (*Om den revolutionära taktikens grunder*, s. 19)

Detta mekaniska resonemang bygger på (den i och för sig riktiga) tesen att småbourgeoisins klassintressen är reaktionära. Med KFMLr:s "logik" följer sedan: eftersom "småborgarvänsterns" *politik* uttrycker småbourgeoisins klassintressen, så kommer "småborgarvänstern"

---

* För en grundligare diskussion om den europeiska socialdemokratins, se *Fjärde Internationals* nr 2-73, 4-73 och *Mullvaden* nr 10-72. [Se artikelsamlingen [Tidskriften Fjärde internationals om socialdemokratins](#) resp artikeln [Om socialdemokratins](#), båda på på marxistarkivet – *Red anm* (2008)]

också i framtiden företräda småbourgeoisins intressen. (Eller rättare sagt, allt enligt KFMLr:s logik, kommer de att ty sig till bourgeoisin eftersom småbourgeoisin saknar självständig roll i klasskampen.)

Örjan Nyström gör i det ovan citerade avsnittet återigen en sammanblandning av klass och parti, av objektiva och subjektiva faktorer. ”Småborgarvänstern” och socialdemokratin är inte omedelbara reflexer av småbourgeoisin och bourgeoisin som klasser. Socialt stödjer dessa partier på (eller åtminstone riktar sig till) i första hand arbetarklassen och inte bourgeoisin och småbourgeoisin. De representerar förvisso i större eller mindre grad småborgerliga och borgerliga strömningar inom arbetarklassen, men det är en annan sak. Därför kan man inte heller behandla småborgerliga och borgerliga arbetarpartier på samma sätt, som *klasserna* småbourgeoisin, eller som dessa klassers *öppna partier*.

Denna insikt är av yttersta vikt för en förståelse av enhetsfronttaktiken.

Enhetsfronttaktiken: proletär enhet eller klassallians?

Enhetsfronttaktiken är en taktik, som har till målsättning att skapa enhet (på klasskampens grund) *inom arbetarklassen* (dvs proletär enhet). Principerna för denna taktik utformades redan på Lenins tid (och med Lenins aktiva medverkan) och syftade till att användas gentemot borgerliga och småborgerliga arbetarpartier.

Men KFMLr avvisar fullständigt enhetsfronttaktiken med motiveringen att det är omöjligt att ”försona den småborgerliga och proletära rörelsen”. Som stöd för sin linje åberopar KFMLr sin analys av socialdemokratin och ”småborgarvänstern”, som borgerlig resp. småborgerlig. KFMLr ser inte enhetsfronttaktiken som en metod att skapa enhet med de *arbetare* som följer dessa partier, utan som allianser med bourgeoisin och småbourgeoisin.

Låt oss en gång för alla slå fast, att enhetsfronttaktiken i dess leninistiska form (den proletära enhetsfronten) *aldrig* syftat till att skapa klassallianser, utan just – proletär enhet. Att t.ex. socialdemokratin *objektivt* företräder bourgeoisins intressen, är i detta sammanhang fullständigt ointressant. Enhetsfronttaktiken är en metod – vi upprepar detta – att skapa enhet i praktisk handling med de *arbetare*, som fortfarande följer de borgerliga och småborgerliga arbetarpartierna.

Om det vore så, att småbourgeoisin och ”småborgarvänstern” inte företrädde eller utövade något inflytande på arbetarklassen, då skulle taktiken inte vara aktuell. Men faktum kvarstår, att t o m *majoriteten* av arbetarklassen fortfarande följer dessa partier.

Det är inte bara så att socialdemokratin och ”småborgarvänstern” *framställer sig själva* som arbetarpartier, de *uppfattas* också som sådana av arbetarklassens majoritet och *organiserar* dessutom proletariatet. De representerar därför borgerliga och småborgerliga strömningar hos arbetarklassen.

Enhetsfronttaktiken syftar just till att utnyttja motsättningen mellan å ena sidan de *objektivt* icke-proletära klassintressen, som de borgerliga och småborgerliga arbetarpartierna representerar, å andra sidan att de *de facto* stödjer sig på stora delar av arbetarklassen.

Riktigt utnyttjad är enhetsfronttaktiken en utmärkt metod att just *bekämpa* de borgerliga och småborgerliga arbetarpartiernas inflytande inom arbetarklassen.

Enhetsfronttaktiken har som målsättning att möjliggöra för arbetarklassen att gå ut i kamp trots den politiska och ideologiska splittringen. Ur erfarenheterna av denna kamp (jfr resonemanget om klassmedvetenhetens utveckling) kommer arbetarklassen att kunna dra de riktiga revolutionära slutsatserna under förutsättningen att kommunisterna förmår upprätthålla sin ideologiska och organisatoriska självständighet.

Enhetsfrontstaktiken syftar inte till att utsudda politiska skiljelinjer mellan de berörda politiska riktningarna, utan endast till *enhet i handling* (aktionsenhet) under bibehållande av den politiska, ideologiska och organisatoriska självständigheten. Därför utgör enhetsfrontstaktiken en taktik av både enhet och kamp gentemot de borgerliga och småborgerliga arbetarpartierna.

KFMLr:s försök att avvisa enhetsfrontstaktiken innebär (förutom ett flagrant brott med leninismen) att man inte förmått ställa frågan *politiskt*, utan ser frågan om den politiska självständigheten och avskiljandet från andra politiska riktningar i första hand *organisatoriskt*. Sitt i grunden opolitiska ställningstagande har ”r” sedan försökt *motivera* politiskt genom att tala om att det är otillåtet med klassallianser med bourgeoisin och småbourgeoisin!

Komintern om enhetsfronten (4:e kongressen 1922)

Det viktigaste i enhetsfrontstaktiken är och förblir den agitatoriska och organisatoriska sammanslutningen av arbetarmassorna. Enhetsfrontstaktikens verkliga framgång växer fram nedifrån, från arbetarmassornas eget djup. Kommunisterna kan därvid emellertid icke avstå från att under givna förhållanden underhandla även med de mot dem kämpande arbetarpartiernas spetsar. Dock måste massorna ständigt hållas fullkomligt underrättade om gången av dessa underhandlingar. Självständigheten i det kommunistiska partiets agitation får ej heller inskränkas under dessa förhandlingar.

Vi kan inte annat än uttrycka vår ”beundran” inför den överlägsna nonchalans med vilken KFMLr har gått till verket. Genom att röra ihop begreppen klassparti, klassallians-proletär enhetsfront, aktionsenhet-uppgivande av politisk självständighet etc etc, har man med några snabba penndrag lyckats med det halsbrytande konststycket att förpassa stora delar av den kommunistiska rörelsens landvinningar till historiens sophög. Vi är övertygade om att KFMLr (som politisk organisation) inom sinom tid kommer att förpassa sig självt till historiens sophög, medan leninismen kommer att överleva. Vi är t o m villiga att hjälpa ”r” på vägen. (Detta betyder givetvis inte att alla ”r”s medlemmar är förlorade för den revolutionära rörelsen. De har ju möjligheten att bryta med ”r”s teori och praktik!)

Socialdemokratin, ”småborgarvänstern” och klasskampen.

Innan vi lämnar problemet med de borgerliga och småborgerliga arbetarpartierna, ska vi återvända till en frågeställning, som vi redan varit inne på: Vilken utveckling är den troliga för socialdemokratin och ”småborgarvänstern” om klasskampen skulle skärpas?

Denna frågeställning är inte akademisk, utan är av stor betydelse för att vi på ett riktigt sätt skall kunna lägga upp strategin och taktiken gentemot dessa partier.

Enligt KFMLr är svaret redan givet: Dessa partier kommer helt enkelt att bli alltmer reaktionära och öppet arbetarfientliga. Vi menar att detta är en ytlig och felaktig analys, som återigen bygger på den felaktiga ”identifieringen” av dessa partier med bourgeoisin och småbourgeoisin som klasser.

Vi förfäktar inte uppfattningen att ”småborgarvänstern” som helhet skulle utvecklas i revolutionär riktning. När det gäller socialdemokratin är en sådan utveckling fullständigt utesluten. Däremot påstår vi att inga av dessa politiska organisationer kommer att förbli oberörda av en skärpt klasskamp och en genomgripande radikaliserings av arbetarklassen.

Låt oss exempelvis kort diskutera socialdemokratin beteende under sådana förhållanden. P.g.a. socialdemokratin förankring bland breda arbetarskikt kommer en radikaliserings av arbetarmassorna skapa stora problem för partiet. Motsättningarna inom partiet kommer att öka

språngartat. Partiet kommer att slitas mellan de klassintressen det vikt sig att försvara (bourgeoisins) och de klassintressen som ger sig tillkänna hos dess proletära bas.

Socialdemokratin kan inte undgå en kris under sådana förhållanden, eftersom dess existens är beroende av om det kan bibehålla sin klassbas. Om de socialdemokratiska ledarna inte förmår kontrollera arbetarklassen, Kommer bourgeoisin snabbt att förkasta socialdemokratin och ta till andra metoder för att kuva arbetarklassen (t.ex. fascism).

I en sådan skärpt klasskampssituation kommer olika politiska tendenser att ge sig tillkänna i de socialdemokratiska partierna.

Delar av partiet kommer att välja en öppen konfrontationspolitik gentemot arbetarklassen, andra delar kommer att göra "eftergifter" åt arbetarklassens radikalism och svänga sig med vänsterfraser för att på så sätt *integrera* arbetarklassens strävanden. Vissa delar av partiet kan t o m bryta med socialdemokratin och gå över till det revolutionära proletariats sida.

I en skärpt och utdragen social och politisk kris kommer socialdemokratin hela existens att stå på spel. Om partiet inte lyckas med att integrera och avleda arbetarklassens kamp, kommer partiet att snabbt reduceras till en försvinnande minoritet inom arbetarklassen.

Studiet av arbetarrörelsens historia bekräftar fullständigt dessa perspektiv. På 30-talet kunde man iaktta denna process i t.ex. det spanska socialdemokratiska partiet, som splittrades upp i två delar: En som öppet ställde sig på bourgeoisins sida och tillsammans med det spanska kommunistpartiet riktade våldsamma slag mot den spanska arbetarklassen (under tal om att socialismen inte stod på dagordningen, utan endast "försvaret av den borgerliga demokratin mot fascismen"), och en annan del (under Caballero) som svängde sig med revolutionära fraser (socialistisk revolution, proletariats diktatur etc). Det behöver väl inte påpekas att majoriteten av den socialdemokratiska arbetarbasen följde den senare fraktionen.

Liknande processer kan iakttas hos socialdemokratiska partier även idag, fast givetvis i mindre skala beroende på att klasskampen inte har nått samma nivå som i Spanien under andra halvan av 30-talet. Ett exempel är det franska socialistpartiet, som för några år sedan, p.g.a. en öppet arbetarfientlig politik, höll på att totalt förlora sin arbetarförankring. Idag har partiet gjort en ordentlig "vänstersväng" och ligger i många frågor en bra bit vänster om det franska kommunistpartiet. Resultatet har inte heller låtit vänta på sig. Det franska sossupartiet har återvunnit en stor del av sitt inflytande i den iranska arbetarklassen.

Det senaste exemplet på detta fenomen är labour i England. Den som har haft ögon och öron med sig, har inte kunnat undgå att lägga märke till den "vänstervridning" detta parti genomgått under det senaste året. Orsaken till detta står återigen att söka i labours försök att behålla och öka sin bas inom arbetarklassen.

Ovanstående betyder inte att socialdemokratin under några som helst betingelser kommer att kunna omvandlas till ett revolutionärt parti. Tvärtom kommer socialdemokratin att utgöra ett besvärligt hinder för den proletära revolutionen. Men det betyder att det inte duger att behandla socialdemokratin på samma sätt som man behandlar traditionella borgerliga partier. P.g.a. sin klassbas kommer socialdemokratin att reagera mycket mer motsägelsefullt än t ex högerpartiet. För revolutionärer gäller det att riktigt förstå och utnyttja *motsättningarna* i socialdemokratin ställning för att övervinna detta hinder och för att kunna bryta loss arbetarmajoriteten från socialdemokratin grepp.

KFMLr:s teorier om "socialfascismen" kan inte vara behjälpliga på något sätt när det gäller förståelsen av socialdemokratin natur och beteende i klasskampen. Dessa teorier utgör tvärtom ett effektivt ideologiskt hinder för en sådan förståelse. De uttrycker inte en *marxistisk* analys av socialdemokratin, utan enbart ett moraliserande känslotänkande.

Den politiska analysen får inte ersättas av skällsord, utan måste grunda sig på en konkret analys av konkreta förhållanden. (F.ö. är ”r” inkonsekvent när man betecknar den svenska socialdemokratin som ”socialfascistisk”. Detta begrepp betyder ”socialist i ord, fascistisk i handling”. Men samtidigt menar ”r” att socialdemokratin inte längre är reformistisk, utan har övergett den socialistiska målsättningen. Därmed är socialdemokratin inte heller socialistisk i ord. Beteckningen ”socialfascistisk” borde därmed ersättas med begreppet ”fascistisk”.)

När det gäller ”småborgarvänstern” är frågan om dess agerande i klasskampen likartat problemet med socialdemokratin. Men eftersom ”småborgarvänsterns” sociala förankring hos arbetarklassen är minimal, är deras beteende svårare att förutsäga. ”Småborgarvänsterns” framtida agerande beror i stor utsträckning på vilken utveckling de genomgår innan de stora sociala striderna bryter ut. Här inverkar både den politiskt/ideologiska utvecklingen och förändringen av dessa gruppers sociala förankring.

Hur en enskild grupp inom ”småborgarvänstern” kommer att utvecklas är inte heller oberoende av vilken taktik de övriga ”vänstergrupperna” använder sig av gentemot den.

Ett instruktivt exempel på detta är KFMLr:s egen utveckling. ”R”s ståndpunktstagande när det gäller enhetsfronttaktiken är inte oberoende av de erfarenheter r-blocket har av tidigare försök att tillämpa enhetsfronttaktiken. Behandlingen av KFMLr i DFFG, förbudet mot ”r” att delta i Vietnamdemonstrationer anordnade av DFFG etc., har givetvis påverkat r:s syn på enhetsfronttaktiken i negativ riktning. Likaså har VPK:s och SKP:s stämplingar av KFMLr som ”provokatörer” i samband med Göteborgsrättegångarna försvårat för r-kadern att tänka klart (”Hur skulle vi kunna demonstrera tillsammans med sådana som kallar oss för provokatörer?! ?!”)

Att sådana händelser påverkat KFMLr:s syn på enhetsfronttaktiken, det erkänner ”r”. I den famösa *Cirkulärskrivelse från centralkommitténs 3:e plenarmöte*, där KFMLr för första gången på ett mer systematiskt sätt framlägger sitt avvisande av enhetsfronttaktiken, läser vi bl.a. följande:

I praktiken har frågan om aktionsenhet klarat genom klasskampens ”spontana” utveckling, dvs genom en utveckling som vi i ringa grad har kunnat påverka. Tidigt i våras diskuterades flitigt huruvida vi skulle inbjuda VPK till aktionsenhet på 1:a maj eller ej. Det sågs eller uppfattades som en fortsättning på taktiken i samband med ”Öppet brev till VPK m m”. VPK beslutade sig emellertid, utan att ha en tanke på aktionsenhet med KFML(r), för att för första gången på många år gå ut i egna demonstrationer 1:a maj. (*Klasskampen* nr 3-72, s. 10)

Framväxten av KFMLr:s nuvarande ståndpunkt när det gäller enhetsfronttaktiken är således betingad av den övriga ”vänsterns” agerande i frågan. Detta konstaterande innebär inte ett försvar för KFMLr:s moraliserande och i grunden opolitiska syn på enhetsfronttaktiken. Men däremot kan det bidra till en förståelse för vilka motsättningar, som fört KFMLr fram till dess nuvarande hållning och ståndpunkter.

Sammanfattning:

1. KFMLr har inte förstått småbourgeoisins roll i klasskampen. Detta yttrar sig bl. a. i att ”r” överskattar denna klass förmåga att kunna skapa sig egna självständiga partier. All historisk erfarenhet visar att småbourgeoisin är *totalt oförmögen* till att skapa sig sådana partier. Errarnas felaktiga analys har lett till att de betraktar det största borgerliga oppositionspartiet (Centerpartiet), som småborgerligt. Därför betraktar man också – felaktigt! – övergångar från socialdemokratin till centern, som en ”vänsterströmning”.

2. KFMLr ser socialdemokratin och ”småborgarvänstern”, som direkta politiska reflexer av bourgeoisin och småbourgeoisin. Denna odialektiska och i grunden felaktiga ”analys” har omöjliggjort för KFMLr att förstå dessa partiers (och gruppers) verkliga natur och dynamik. I

sin tur har detta lett fram till en lång rad felaktiga slutsatser av strategisk och taktisk art (t.ex. teorin om "socialfascismen", synen på enhetsfronttaktiken).

Än en gång: KFMLr och den revolutionära strategin

Vi har nu gjort en genomgång av KFMLr:s syn på klassanalysen och de grunder utifrån KFMLr utarbetat sin politik. Det kan därför vara på sin plats att återvända till problemet med den revolutionära strategin och titta ett slag på de "lösningar", som KFMLr brukar framlägga, när de pressas på frågan. De svar r-blocket brukar ge, varierar oftast från gång till gång (som allt annat hos r), men låt oss ändå titta på ett försök att presentera svar på frågan.

Vi har redan tidigare behandlat Olle Häggs försök att utreda "r":s ståndpunkter, så låt oss också granska hans framställning av "r":s "strategi" och kritik av trotskismens.

I SKU(ml)-stencilen sammanfattar han KFMLr:s "plan som slår fast de strategiska uppgifterna" på följande sätt:

- *på det politiska området – kampen mot allehanda småborgerliga strömningar, kampen mot socialfascismen och klassamarbetspolitiken.*
- *på det organisatoriska området – uppbygget av driftceller, arbetsplatsceller och bostadsceller. Bildandet av kommunistiska celler på militärförbanden. Uppbyggnaden av ungdomsförbundet. Byggandet av det kommunistiska partiet.*
- *på propagandans område – att utveckla och sprida Proletären och Ungkommunisten till att bli varje arbetares ägodel. (Är man inte lite väl optimistisk här?! / vår anm.)*

Sedan nämner OG att KFMLr har en "utarbetad linje i frågan om den korporativa fackföreningsrörelsen, i fråga om arbetet bland studenterna, i fråga om ungdomsarbetet, i inställningen till mellanskikten och småbourgeoisin" och att man "gjort en analys av de svenska riksdagspartierna, osv osv". (*SKUml-stencilen*, s. 21)

Vilken tomhet! Efter en anspråksfull början, där OH på flera sidor orerat om revolutionär strategi och klassanalys, presenteras vi några allmänna *fraser* om partibygget, samt ett konstaterande att "r" utarbetat taktiker och gjort analyser (vars "kvalitet" vi f.ö. haft tillfälle att granska i tidigare avsnitt)! "De strategiska uppgifterna" har reducerats till några allmänna principer som hör samman med partibygget (föra teoretisk kamp, sprida propaganda och bygga organisationen).

Detta är en utomordentlig demonstration av vad vi redan tidigare påstått, att KFMLr saknar en revolutionär strategi och t o m saknar förmåga att förstå vad det är.

Den revolutionära strategin kan givetvis inte reduceras till allmänna principer om partibygget. Det är precis tvärtom, att partiet (och partibygget) är ett *instrument* för att utarbeta den revolutionära strategin och förankra den i arbetarklassens kamp. Ett parti som saknar en revolutionär strategi och t o m de begrepp, som är nödvändiga för att det skall bli möjligt att utarbeta en sådan, kan inte vara något annat än en bromskloss för den revolutionära rörelsen. Det är också den roll, som KFMLr idag spelar och i allt större utsträckning kommer att spela i framtiden.

OH nöjer sig emellertid inte med att demonstrera sin och "r":s strategilöshet. Han förkastar *öppet* varje försök att utarbeta en revolutionär strategi. Några illustrerande citat:

(Trotskisternas) behov av att *på förhand planera* revolutionen behöver de, just därför att de själva inte förmår tänka, förmår tillämpa marxismen – de kan bara läsa innantill, upprepa vad andra sagt före dem ....

Kan ni tänka er något mer fruktlöst och dumt än att göra upp en plan för hur revolutionen kommer att te sig. Det skulle innebära att redan idag avgöra hur bourgeoisin kommer att agera då, att bestämma att den och endast den vägen är framkomlig, att de och endast de former kommer kampen att ta sig, att de och endast de organ kommer arbetarklassen att använda sig av, att dessutom bestämma de olika stegen i kampens utveckling – först det steget, sedan nästa, därefter nästa och så till sist står vi inför makterövrandet. Tänk er hur löjligt ett sådant försök skulle vara. Men det är inte bara löjligt – det är omöjligt. Sådana försök blir ingenting annat än en lek med ord och begrepp, en typisk intellektuell konstruktion. Det är just en sådan konstruktion som trotskisterna kallar sin ”strategi”. (*SKUml-stencilen*, s. 22)

Den revolutionära strategin innebär förvisso en plan för revolutionen i den meningen att den syftar till att leda in arbetarklassens kamp mot statsmakten och för det revolutionära maktövertagandet. Den revolutionära strategin besvarar däremot inte i detalj sådana frågor som ”hur revolutionen kommer att te sig”, ”hur bourgeoisin kommer att agera då” osv osv (även om verkliga revolutionärer givetvis måste diskutera erfarenheterna av andra revolutioner, diskutera olika *sannolika* revolutionsförlopp etc).

Olle Hägg har förväxlat strategin med taktiken. Den revolutionära strategin syftar till att ge arbetarklassens kamp en *allmän inriktning* fram mot revolutionen. Detta betyder att strategin är en plan, som syftar till att kombinera de handlingar, organisationsformer etc, som är nödvändiga för att revolutionen skall bli möjlig.

Taktiken däremot, måste givetvis anpassas till det konkreta läget, men på ett sådant sätt att den gynnar den strategiska inriktningen. Taktiken måste med andra ord vara *underordnad* strategin.

Olle Häggs demagogiska resonemang har endast den funktionen att reducera taktiken till en process, något som Lenin använde mycken möda till att bekämpa. Olle Häggs resonemang är värdigt en ekonomist, som inte vill ta revolutionen på allvar, och inte en marxist. (Om detta se vidare *Fjärde Internationalen* nr 1-2/73, artikeln ”KFMLr och ekonomismen”. *)

Under den senaste tiden har KFMLr gått ännu längre och avvisar t o m att det är någon skillnad mellan taktik och strategi! Taktik och strategi har blivit samma sak. Det har fått till följd, att man (t ex i polemiken mot Anders Lundström, som haft den oförlåtliga fräckheten att kritisera r:s syn på enhetsfronttaktiken) förnekar att ”taktik är att avgöra från fall till fall” och med ”hänsyn till läget i klasskampen” (Se t ex *Klasskampen* 5-73, s. 54 och 65) †

Det är just vad taktik är för något. Taktiken har som målsättning att utifrån den konkreta situationen utforma handlingslinjer, som gynnar den strategiska inriktningen. Detta är inte opportunist, som KFMLr tror, utan marxist-leninistiskt ABC. Däremot blir det givetvis opportunist om taktiken *inte* ses i ett strategiskt sammanhang, om den är lösryckt från strategin. Taktiken måste ses som ett medel att förverkliga strategin.

Taktiken är en konst, som fordrar stor smidighet och uppfinningsrikedom för att den skall bli effektiv. De taktiska frågorna kan aldrig lösas genom hänvisningar till allmängiltiga kommunistiska principer, eller allmänna strategiska resonemang. Däremot måste man ha klart för sig att taktiken är ett *problem* som *måste* lösas. Dessutom måste man hela tiden vägledas av strategin.

Det är om denna taktikens konst, som Lenin skriver i *Radikalismen – kommunismens barnsjukdom*. Låt oss bara ge ett smakprov:

Man måste förena den strängaste hängivenhet för kommunismens idéer med förmågan att gå med på alla nödvändiga praktiska kompromisser, manövrer, överenskommelser, att gå i sicksack,

* Ingår nu i artikelsamlingen [Tidskriften Fjärde internationalen om Kfml\(r\)](#) (på marxistarkiv.se – Red anm 2007)

† I *Proletären* 2-74 svänger man igen och erkänner att man blandat ihop begreppen!!!

retirera o.dyl. för att påskynda förverkligandet och övervinnandet av hendersonarnas (...) politiska makt; påskynda deras oundvikliga praktiska bankrutt, vilken just upplyser massorna i vår anda, just i kommunistisk riktning; påskynda de oundvikliga differenserna, tvisterna, konflikterna, den fullständiga brytningen mellan Henderson-, Lloyd George-, Churchill-figurerna (...) och välja det riktiga ögonblicket då den största möjliga brytningen mellan alla dessa ”den heliga äganderättens stödjepelare” uppstår, för att genom proletarietets beslutsamma offensiv krossa dem alla och erövra den politiska makten. (Lenin: *Valda verk* II:2, s. 441)

Enhet i mångfald eller splittring i enfald – KFMLr och enhetsfronttaktiken

Endast den som inte litar på sig själv kan frukta för att ingå temporära förbund även med opålitligt folk, och inte ett enda politiskt parti skulle kunna existera utan sådana förbund.

(Lenin i *Vad bör göras?*)

Slutsatsen är att vår taktiska linje gentemot den småborgerliga vänsterns partier och parti-grupperingar enkelt kan sammanfattas i parollen: Inga kompromisser, inga överenskommelser.

(Örjan Nyström i r-broschyren *Om den revolutionära taktikens grunder*)

Vi har redan tidigare diskuterat olika aspekter av enhetsfronttaktiken. Men med anledning av den aktualitet frågan fått genom den debatt, som i skrivande stund rasar i KFMLr, ska vi här ge ytterligare synpunkter.

KFMLr:s ståndpunkt

KFMLr tar principiellt avstånd från enhetsfronttaktiken. Avståndstagandet motiverar man genom att behandla socialdemokratien och ”småborgarvänstern” på samma sätt som bourgeoisin resp. småbourgeoisin. Enligt KFMLr saknas det därför ”en klassmässig grundval” för tillämpning av enhetsfronttaktiken:

I vår revolution saknas denna grundval. Således kan det inte heller finnas någon *linje* för överenskommelser med småbourgeoisin och dess partier. Således inryms inte frågan om ”överenskommelser” i vår taktiska linje, ty några andra klasser än småbourgeoisin och bourgeoisin och några andra partier än borgerliga och småborgerliga finns det inte, utöver proletariatet och dess Parti, (dvs KFMLr, vår anm.) (*Klasskampen* 5-73, s. 65)

Med KFMLr:s argumentation följer att enhetsfronttaktiken *alltid* varit felaktig i den utvecklade kapitalistiska världen. Alltså utgör ”r”s resonemang ett slag mot hela leninismen. (För att inte tala om Kinas KP, som talar vitt och brett om nödvändigheten att bilda ”bredast möjliga antiimperialistiska front” i de imperialistiska länderna.)

Vi har redan i tidigare avsnitt påvisat det felaktiga i att behandla frågan om enhetsfronttaktiken utifrån abstrakta resonemang om småbourgeoisins och bourgeoisins klassmässiga ställning. Vi ska inte här upprepa dessa resonemang. Det kan emellertid vara på sin plats att än en gång understryka det faktum, att enhetsfronttaktiken är en metod att mobilisera de *arbetare*, som följer de borgerliga och småborgerliga arbetarpartierna och *inte* bourgeoisin och småbourgeoisin. Detta vägrar KFMLr att inse.

I rättvisans namn bör det dock påpekas, att KFMLr inte fullständigt avhänder sig möjligheten av ”överenskommelser och kompromisser”. Men dessa ser ”r” enbart som *påtvingade* eftergifter till fienden och inte som ett resultat av en medveten *taktik* från kommunisternas sida:

Vi avhänder oss inte möjligheten av överenskommelser och kompromisser *med fienden* om läget så kräver. Lika lite som vi i den militära kampen avhänder oss möjligheten att retirera, om så behövs, eller att sluta fredsöverenskommelser, om så behövs, eller vapenstillestånd – om så behövs.

(*Klasskampen* 5-73, s. 65)

KFMLr:s ståndpunkt har, som sagt, inget stöd i den kommunistiska rörelsens historia. Det har också de intelligentare förespråkarna för KFMLr:s linje insett. För att klara sig ur knipen har

man därför tvingats att förfalska historien. Men inte ens detta har räckt till. Man har också tvingats att öppet ta avstånd från delar av Kominterns politik efter 1922, då enhetsfrontstaktiken formellt fastslogs av Kominterns 4:e kongress. (Se ÖN:s efterskrift till broschyren *Om den revolutionära taktikens grunder*).

En kritik av Kominterns tillämpning av enhetsfrontstaktiken är givetvis både önskvärd och behövlig. Men då ska kritiken vara saklig och bygga på verkliga fakta. Att det förekom opportunistiska fel vid användningen av enhetsfrontstaktiken, det har inte minst Trotskij och den trotskistiska världsrörelsen påvisat. Men KFMLr nöjer sig inte med en sådan kritik. Man ifrågasätter om inte taktiken som sådan var felaktig och ”visat sig öppna för opportunism”. (*Om den revolutionära taktikens grunder*, s. 93)

Därmed ansluter sig KFMLr till samma kritik som framfördes av ultravänstern i Komintern i början av 20-talet och som i enhetsfrontstaktiken såg en kapitulation inför reformismen”.

Varje taktik innehåller i sig risker för avvikelser. Detta kan emellertid inte utgöra något argument *mot* användandet av denna taktik.

Sådana *risker* måste det revolutionära avantgardet ta, för att det överhuvudtaget skall bli möjligt att på ett effektivt sätt ingripa i klasskampen. Däremot innebär existensen av dessa risker, att man måste vara uppmärksam på farorna, för att kunna undvika eller korrigera eventuella felsteg.

Utrymmet medger inte att vi här ger en redogörelse för hur enhetsfrontstaktiken växte fram i Komintern i början av 20-talet. En framställning (kortfattad) av detta finns i en broschyr, som RMF tidigare publicerat ([Den proletära enhetsfronten](#)). Denna innehåller också de viktigaste Komintern-dokumenterna i frågan. Broschyren rekommenderas till noggranna studier. Den drar effektivt undan de slöjor, som r-blocket försökt lägga kring Kominterns verkliga ståndpunkter.

KFMLr:s tidigare ståndpunkter

KFMLr har inte alltid haft den nu rådande synen på enhetsfrontstaktiken. Tidigare har man vacklat både hit och dit. Den som följt KFMLr:s utveckling kan inte undgå att känna till ”r”s piruetter (T ex försöken med den ”antiimperialistiska fronten” SFIF, ”Öppet brev till VPK ...” etc.).

Det skulle i och för sig vara intressant och lärorikt att i detalj studera ”r”s olika krumbukter, men det får anstå till ett annat tillfälle. Vi ska här bara peka på några intressanta punkter.

Det stora brottet med den tidigare förda politiken kan man iaktta i *Klasskampen* 3-72. I detta nummer, av KFMLr:s ”teoretiska organ” återfinns den *circulärskrivelse från CK:s 3:e plenarmöte*, som lägger grunden till den nuvarande synen på enhetsfrontstaktiken. (I *circulärskrivelsen* har man dock inte gått så långt att man fullständigt avvisar ”aktionsenhet med småborgarvänstern”. Fortfarande anser man det vara *principiellt* möjligt när det gäller den fackliga kampen och vid försvaret av de demokratiska rättigheterna. Mer om det senare).

Brottet kommer egentligen ganska överraskande. I nr 2-72 av *Klasskampen* återfinns nämligen en artikel av Örjan Nyström (”Arbetarklassens organisering och enhetsfrontstaktiken”), som i många avseenden innebär ett steg framåt jämfört med vad som tidigare producerats i KFMLr. Även om artikeln innehåller grova felaktigheter, utgör den en grundval från vilken det skulle ha varit möjligt att komma vidare till en verklig förståelse av enhetsfrontstaktiken.

När man så här i efterhand läser ÖN:s artikel, är det inte utan att man undrar vad som egentligen hänt i KFMLr mellan de två numren av *Klasskampen* (nr 2 och 3-72). (Sedan dess

har Örjan Nyström själv blivit en av de mest rabiata förfäktarna av ”r”s nya linje – se ”Taktik-broschyren”, Varför?)

För att visa på vilken avgrund, som skiljer ÖN:s artikel i *Klasskampen 2-72* från KFMLr:s nuvarande linje, ska vi citera två avsnitt, som vi faktiskt inte har något att invända emot:

På vad stödjer vi oss då i enhetstaktiken? Vi stödjer oss naturligtvis i grunden på att arbetarnas klassintressen överallt i grunden är desamma och att varje skärpning av klassmotsättningarna väcker glimtar av medvetenhet om detta även utanför de mer avancerade arbetargruppernas led. Även inom de opportunistiska organisationerna finns medlemmar med strävan till en ärlig ståndpunkt.

De opportunistiska organisationerna som helhet är också i sin verksamhet i arbetarklassen tvingade just av sin opportunism att ta hänsyn till sådana strömningar. Aktionsenhetens grundläggande syfte är att höja den allmänna, samlade nivån på proletariats klasskamp genom att tillföra bredare arbetargrupper levande erfarenhet av klasstrider. I aktionsenheten kan vi utnyttja opportunismen, då den vänder sig till arbetarklassen och tvingas ta hänsyn till glimtarna av klassmedvetenhet i och utanför de egna leden, för att föra fram bredare grupper till stridspositioner. Vi kan å andra sidan i aktionsenheten tvinga opportunismen att göra praktisk bankrutt med sin strävan att vända sig till bourgeoisin och mobilisera arbetarklassen för en borgerlig politik. (*Klasskampen 2-72*, s. 8-9)

Vidare har ÖN i sin artikel t o m lyckats att pressa med några rader om ”arbetarråden”, som den högsta formen av enhetsfront (något som inte hör till vanligheterna hos r):

Arbetarråd som inte utvecklas organiskt ur de förefintliga massorganisationerna som arbetarna relativt självständigt byggt upp under loppet av den proletära klasskampens utveckling kan aldrig bli annat än skrivbordskonstruktioner. I dessa råd kommer oundvikligen som tidigare olika politiska strömningar att kämpa om inflytande. Att ha förberett opportunismens praktiska bankrutt inför arbetarna under hela den period som föregår den revolutionära situationen är som alla förstår av grundläggande betydelse för utgången av denna kamp om inflytandet. Men det är en ödesfråga för revolutionen att dra med även de mest efterblivna skikt för att vinna klassens organisation för revolutionen, omvandla massorganisationerna till arbetarråd som organ för det väpnade upproret och behålla initiativet i massorganisationerna för att föra revolutionen till seger. (*Klasskampen 2-72*, s. 9-10)

Så sant, så sant!

I de ovan citerade raderna resonerar ÖN på en relativt hög abstraktionsnivå. Det är allmänna sanningar som presenteras. Men det är sanningar, som KFMLr totalt tycks ha glömt idag. Det är inte säkert att ÖN verkligen förstod innebörden i det han då skrev. Resonemanget är mycket allmänt och ÖN dyker inte djupare in i problematiken. Men inte desto mindre går det inte komma ifrån det faktum, att vägen till en verklig förståelse för enhetsfrontstaktiken då fortfarande låg öppen.

I *Klasskampen 3-72* kom alltså omsvängningen. Där fastslås plötsligt att ”en aktionsenhet med småborgerligt socialistiska organisationer är en orimlighet och till direkt skada för arbetarklassens revolutionära skolning” (s. 12) i alla frågor utom den fackliga kampen och kampen för borgerligt demokratiska rättigheter.

Denna nya linje motiveras med att ”frågan om aktionsenhet med småborgerliga organisationer måste ses ur perspektivet av att AVSKILJA OCH ISOLERA PROLETARIATET FRÅN DEN REAKTIONÄRA SMÅBOURGEOISIN” (A.A., s 13)

Logiken är således mycket enkel: Det finns *en* proletär organisation (KFMLr!), resten är helt igenom småborgerliga och borgerliga – punkt slut. Det gäller således bara att ”dra en skiljelinje”!

Möjligheten av aktionsenhet med ”småborgarvänstern” i de två undantagsfallen motiveras som följer:

Finns det då överhuvudtaget något område eller några frågor, där småbourgeoisin, utifrån sina klassintressen, kan föra en kamp, som på kort sikt gynnar arbetarklassens kamp. CK:s tredje plenarmöte ansåg att det finns två sådana frågor. (A.A. s. 14)

(OBS hur man härleder ”småborgarvänsterns” förmåga att föra progressiv kamp utifrån småbourgeoisins klassintressen.)

Men trots att man på detta sätt redan inskränkt möjligheterna av aktionsenheter, lägger man samtidigt in följande brasklapp:

För att vi skall kunna tänka oss att ingå aktionsenhet med dem, måste vi ställa som ett oavvisligt krav att partiet eller organisationen på platsen tar avstånd från sin egen nuvarande reaktionära politik och således avskär sig från socialdemokratin. (A.A. s. 15)

(Varför inte be ”dem” att organisera sig i ”r” för säkerhets skull, så man vet vad man ger sig in på?)

Att ställa sådana villkor för en aktionsenhet är detsamma som att omöjliggöra den och strider mot enhetsfronttaktikens grundläggande principer. Man kan inte ställa som förutsättning för en aktionsenhet att den andra parten ska föra en mer eller mindre ”proletär politik”. I stället syftar enhetsfronttaktiken till att tvinga den andra parten in i aktionsenheten och avslöja den i kampen om den ”spelar under täcket med fienden” eller på annat sätt bryter mot aktionsenheten.

Ett år efter publiceringen av det ovan citerade cirkuläret har dock ”r” tagit steget fullt ut:

Den principiella möjligheten av överenskommelser med småborgarvänstern i demokratiska och fackliga frågor, har visat sig vara en praktisk omöjlighet efter den ”analys av det historiska läget”, och av ”vilken tendens som är förhärskande” inom småbourgeoisin, som cirkuläret pekade på måste göras innan frågan avgjordes. En allmän skärpning av cirkulärets formuleringar på denna punkt har således visat sig nödvändig.

(*Om den revolutionära taktikens grunder*, s. 25)

Därmed var KFMLr:s vandring ner i träsket fullbordad. På grundval av en oförmåga att förstå det verkliga förhållandet mellan småbourgeoisin och ”småborgarvänstern”, lyckades man inom loppet av ett år fullständigt släcka ut de tendenser till leninistisk politik som existerade.

Kritiska röster i KFMLr

KFMLr:s vandring bort från leninismen har inte kunnat undgå att sätta myror i huvudet på delar av ”r”s kader. Detta har också satt sina spår i *Klasskampen*.

Det hittills grundligaste försöket att reda ut problemen är Anders Lundströms artikel ”Än en gång till frågan om taktiken” i *Klasskampen* nr 4-73.

Före AL är det två inlägg i *Klasskampen* som är av intresse. *Det ena* inlägget är skrivet av Hans Seyler i Stockholms-avdelningen och återfinns i *Klasskampen* 5-72 (”Frågan om småbourgeoisin och enhetstaktiken”).

Hans Seyler försöker bekämpa CK-cirkulärets linje utifrån tesen om småbourgeoisins ”dubbelsidiga karaktär” och ”progressiva sida”. Genom att HS utgår ifrån denna felaktiga premiss, lämnar han dörren vidöppen för motangrepp, oavsett att det ligger en hel del sanning i hans argumentation för övrigt.

Att utgå från denna premiss är felaktigt ur två aspekter. För det första därför att enhetsfronttaktiken aldrig får ta sin utgångspunkt i de eventuella ”progressiva” sidorna hos småbourgeoisin, utan enbart i proletariatets klassintressen. HS linje lämnar vägen öppen för den kontra-revolutionära folkfrontsstrategin, som bygger på en ”minsta gemensam nämnare” mellan olika klassintressen. Vilka följer denna politik får har vi behandlat tidigare.

För det andra gör HS samma fel som KFMLr självt. Att överhuvudtaget ställa frågan om aktionsenheter med ”småborgarvänstern” utifrån resonemang om småbourgeoisins klass-intressen är felaktigt. Även detta har vi behandlat tidigare.

Vi kan därför med gott samvete lämna HS artikel åt sitt öde. Den är ganska ointressant i sammanhanget.

Det andra inlägget är skrivet av Aant Elzinga: ”Kinas utrikespolitik ett värn för freden” (*Klasskampen* 1-73). AE:s artikel är mycket säregen. Det är därför underligt att *Klasskampen* inte försökt sig på ett ordentligt svar. AE har nämligen på ett mycket förrädiskt sätt lyckats smugga in en högeropportunist, som inte står SKP:s långt efter.

I mångt och mycket bygger AE på samma maoistiska grundval, som Hans Seyler. Den fråga som AE inriktat sig på är ”den småborgerligt-reformistiska freds rörelsen”. Denna anser AE vara huvudsakligen progressiv. Men ”den socialistiska freds rörelsen” är överlägsen ”den småborgerligt-reformistiska” därför att ”proletariatet kan göra mycket mer än de vacklande borgarna (!) och småborgarna”. (s.80)

Enligt AE har marxist-leninisterna ”ett ansvar också för den småborgerligt reformistiska freds rörelsen” och ska ”kämpa för proletariatets hegemoni över denna rörelse”. ”Särskilt viktigt är därvid att bekämpa dess spontana tendens att komma in under bourgeoisins hägn ...” (s. 81). Vidare varnar AE för ”sektaristiska fel” gentemot den småborgerligt reformistiska rörelsen och understryker att KFMLr inte bara får ställa sig ”vid sidan och kommentera deras bankrutt”, utan att man måste ”gå i närkamp med de illusioner som behärskar den”, ”ställa upp praktiska alternativ” och ”kämpa för att ställa den på en fast proletär grundval”, (s. 81). AE slutar sin artikel:

Att rätt manövrera i detta taktiska spel är för närvarande det viktigaste taktiska direkta bidraget som marxist-leninisterna i de imperialistiska länderna kan ge Kinas fredspolitik. I denna uppgift måste de lita till egna krafter och ständigt hålla i minnet att huvudfienden finns i det egna landet. (A.A. s 81)

Hur kan KFMLr få ihop sin ståndpunkt att småbourgeoisin är kontrarevolutionär, utan några försonande drag, med Aant Elzingas svammel om de olika ”freds rörelserna”? AE:s artikel återspeglar enbart KFMLr:s ohållbara position, att försöka få de egna ståndpunkterna att sammanfalla med KKP:s. Det är en omöjlig uppgift. Därför vacklar KPMLr från ståndpunkt till ståndpunkt beroende på vad som för tillfället står på dagordningen. Det finns knappast någon internationell klasskampsfråga av verklig betydelse, där inte KFMLr fört fram mot-sägande ståndpunkter. (Bangla Desh, Indokina, Mellanöstern-konflikten etc.). Det är egentligen ett mysterium att man lyckats få r:s kader att svälja denna skämda pyttipanna utan vilda protester och uppstötningar.

Anders Lundströms inlägg

AL:s kritik av KFMLr:s linje (i *Klasskampen* 4-73) är av en helt annan kvalitet än de ovan nämnda. Han påvisar att CK-cirkuläret undvikit en hel mängd frågor och att ”r”s linje innehåller flera oklarheter, liksom att ”r” totalt ignorerat en verklig analys av den kommunistiska rörelsens historiska erfarenheter. Kort sagt innehåller AL:s Kritik ett förvånansvärt stort antal riktiga invändningar mot ”r”s behandling av enhetsfronttaktiken. (För en grundligare genomgång av dessa positiva sidor i AL:s artikel, se *Mullvaden* nr 11-73).

Men AL har en bra bit att tillryggalägga innan han uppnår en verkligt leninistisk ståndpunkt i frågan om enhetsfronttaktiken. Han är fortfarande bunden vid KFMLr:s sätt att tänka och lyckas därför inte rycka upp ”r”s teoribildning med rötterna.

I detta avsnitt ska vi peka på några uttryck för AL:s oförmåga att göra en radikal brytning med KFMLr:s grundläggande metodologiska felaktigheter och kastrerade leninism.

AL har inte lyckats sätta tummen på den ömma punkt, som hela KFMLr:s teoribyggnad är uppbyggd kring, nämligen oförmågan att förstå det verkliga förhållandet mellan småbourgeoisin och ”småborgarvänstern”. AL har inte gjort något försök att i grunden rasera föreställningen att ”småborgarvänstern” är *konsekventa* företrädare för småbourgeoisins klassintressen. Det finns bara tendenser i den riktningen:

Naturligtvis frånerkänner vi småborgarna rätten att tala i proletariats namn, men vi kan inte blunda för fakta som visar att vissa småborgerliga organisationer *faktiskt talar i proletariats namn*, dvs representerar den del av proletariats som behärras av småborgerliga föreställningar, och för att nå denna del av proletariats och så att säga öppna den för kommunismen kan det i mycket speciella fall vara riktigt att ingå aktionsenhet med den småborgerliga organisationen, (s. 40)

I andra delar av AL:s resonemang återfinns man resonemang om småbourgeoisins reaktionära roll etc, *som överhuvudtaget är ointressant i detta sammanhang eftersom det inte är småbourgeoisin som klass, som enhetsfronttaktiken riktar sig till.*

För att undvika missförstånd bör det framhållas att enhetsfronttaktiken inte får innebära att kampen mot ”småborgarvänsterns” politik inskränks. Att slåss för *rätten* till självständighet inom aktionsenheten är därför en av de viktigaste aspekterna av enhetsfronttaktiken. Det som åsyftas ovan är enbart ”r”s i grunden *felaktiga* sätt att ställa frågan om aktionsenheter med ”småborgarvänstern” utifrån resonemang om småbourgeoisins allmänna egenskaper som *klass*.

För att kunna förstå enhetsfronttaktikens innebörd och funktion och hur den skall tillämpas, måste man förstå vilken karaktär de borgerliga och småborgerliga arbetarpartierna har, och vad som skiljer dem från bourgeoisins (och ev. småbourgeoisins) ”egna” partier, dvs partier som öppet framträder som icke-proletära (till program, ideologi etc). Denna förståelse hade Komintern på Lenins tid. Och därför invecklade man sig inte heller i sådana skendiskussioner, som KFMLr hamnat i. Därför ställde man heller aldrig frågan om enhets-’ fronttaktiken på ”r”s bakvända sätt. (För en grundligare diskussion av ovanstående problemställning, se tidigare avsnitt och broschyren *Den proletära enhetsfronten*).

Ett andra exempel på AL:s oklarhet är tendensen att se demonstrationer i första hand som *manifestationer* och inte som en *kampform*, en villfarelse som AL delar med hela ”r”.

I de allra flesta fall är cirkulärets linje riktig, eftersom den enbart talar om antiimperialistiska ”manifestationer”. Själva manifestationens karaktär (1 maj är också en manifestation) gör aktionsenhet omöjlig eftersom manifestationen syftar till att presentera *rörelsens* styrka och politik. Att i sådana manifestationer tala om aktionsenhet är givetvis bara att fördunkla att det rör sig om två olika *klassrörelser*, vilka måste manifesteras var och en för sig. (s. 41)

En av de grundläggande aspekterna på enhetsfronttaktiken är att den syftar till att föra ut bredare skikt i *utomparlamentariska*, av de etablerade institutionerna oberoende aktioner. Enhetsfronttaktiken är en metod att mobilisera maximalt antal individer i självständiga handlingar, att vänja bredare grupper vid att ”ta saken i egna händer”, att själva handla, att vänja dem vid att lita på sig själva och inte på parlamentariska församlingar etc.

Enhetsfronttaktiken bygger på den elementära sanningen, att bredare massor endast kan höja sin politiska medvetenhet genom direkt aktion, genom att delta i politiska handlingar av de mest skiftande slag.

I detta sammanhang bör man nämna ytterligare en aspekt på enhetsfrontstaktiken, en aspekt som är *totalt* frånvarande hos både AL och KFMLr i dess helhet, nämligen frågan om den proletära demokratin.

Om man framhäver rätten för de olika organisationerna (och individerna) att inom en aktionsenhets ram upprätthålla sin självständighet, att t ex i en demonstration föra fram paroller som går utöver plattformen (men inte *mot* den), då innebär också aktionen en praktisk skola i proletär demokrati. (Enhet i handling trots de politiska meningsskiljaktigheterna och utan att dessa undertrycks). En sådan praktisk skolning i proletär demokrati är av yttersta vikt för framtiden och spelar därför en *strategisk* roll. Dagens kamp innehåller fröet till det framtida samhället. Att framhäva och tillämpa den proletära demokratin betyder att man redan i dagens strider för in element som kommer att ha ytterst stor betydelse under den proletära diktaturen. För att massorna skall kunna tillämpa den proletära demokratin under proletariatets diktatur fordras att de har skaffat sig erfarenheter av denna i tidigare skeden av klasskampen.

Inom den proletära statens ramar kommer det oundvikligen att uppkomma olika politiska tendenser, som kommer att ge olika lösningar på det socialistiska uppbyggets problem. Det gemensamma för alla dessa politiska riktningar måste vara att de står på den proletära diktaturens grund. På denna grundval kommer den politiska kampen mellan olika tendenser att fortsätta.

Den proletära staten bygger således på enhet (proletariatets diktatur) och kamp (proletär demokrati).

Den proletära demokratin i arbetarstaten är det generaliserade uttrycket för enhetsfrontens princip: Enhet i handling kring försvaret av den sociala revolutionen under det att kampen mellan olika politiska riktningar fortsätter. Arbetarråden (sovjeterna), som är den proletära statens maktorgan, brukar därför också kallas för "den högsta formen av enhetsfront".

Inga av de ovan berörda aspekterna på enhetsfrontstaktiken behandlas i AL:s artikel. Demonstrationer ses hos AL enbart som ett medel att "presentera rörelsens (dvs KFMLr:s) styrka och politik". Detta innebär en allvarlig inskränkning av enhetsfrontstaktikens tillämpning i dag. Under nuvarande klasskampsförhållanden är just olika former av demonstrationer det kanske mest användbara medlet att tillämpa enhetsfrontstaktikens principer.

Slutklämman i det ovan citerade avsnittet ur AL:s artikel är f.ö. minst sagt underlig: Att demonstrationer enbart är till för att manifesteras "olika klassrörelser, vilka måste manifesteras var och en för sig". Med en riktigt tillämpad enhetsfrontstaktik är det givetvis fullt möjligt att inom aktionsenhetens ram demonstrera det AL kallar "de olika klassrörelserna" var och en för sig (i en demonstration t ex genom särskilda kolonner).

Det förefaller ännu underligare då AL på ett annat ställe i sin artikel påpekar:

Cirkuläret tror att uppnåendet av våra mål (uppdragande av skiljelinjen) omöjliggörs om vår organisation uppträder på samma, möte eller i samma aktion som en småborgerlig organisation. Detta blir bara fallet om vi i en sådan kompromiss gör avkall på vår politik och vår självständighet, men inte om vi använder den gemensamma aktionen för att ytterligare understryka den skiljelinje som existerar. (s 40)

En tredje oklarhet i AL:s kritik av r:s linje återfinns i följande citat:

I själva verket talar cirkuläret, när det talat om den tillåtliga aktionsenheten i fackliga och demokratiska frågor, om aktionsenhet som har sin utgångspunkt i arbetarklassens och småbourgeoisins gemensamma intressen och inte om aktionsenheter som har till syfte att vinna anhängare för kommunismen. (s 39-40)

Det *omedelbara* syftet med enhetsfrontstaktiken har aldrig varit att "vinna anhängare för kommunismen". Enhetsfrontstaktiken (i Kominterns tappning) var ett medel att samla

arbetarklassen till kamp för klassens omedelbara behov. Den hade *inte* som omedelbart syfte att vinna anhängare till den kommunistiska rörelsen. Däremot hjälpte enhetsfrontstaktiken till med att effektivt avslöja reformisterna och centristerna, men det var aldrig något annat än ett underordnat *resultat* av taktiken. Orsaken till att enhetsfrontstaktiken hade denna *funktion* är givetvis att de reformistiska och centristiska ledarna hade allt att förlora på att arbetarklassen tog upp den självständiga kampen (i vilken form den än må vara), medan kommunisterna hade allt att vinna: ”Reformisterna behöver nu splittringen Kommunisterna har intresse av att samla alla arbetarklassens krafter mot kapitalismen.” (*Den proletära enhetsfronten*, s 45)

En riktigt använd enhetsfrontstaktik får *till följd* att de icke-kommunistiska rörelsernas grepp om massorna försvagas och att kommunisternas inflytande stärks:

Enhetsfrontstaktiken är kommunisternas erbjudande av gemensam kamp med alla arbetare som tillhör andra partier eller grupper och med alla partilösa arbetare i och för försvarandet av arbetarklassens mest elementära livsintressen gentemot bourgeoisin. Varje kamp för det minsta dagsaktuella krav utgör en källa till revolutionär upplysning och skolning, ty kampens erfarenheter kommer att övertyga arbetarna om revolutionens oundviklighet och om kommunismens betydelse. (*Den proletära enhetsfronten*, s 46)

AL:s uppfattning, att aktionsenheter har som omedelbar målsättning att vinna folk direkt till KFMLr, riskerar att förvandla enhetsfrontstaktiken till ett taktiskt jippo, där talet om enhetsfront bara är en täckmantel för manövrer som syftar till splittring. En sådan politik kommer endast att misskreditera enhetsfrontstaktiken och försvåra dess tillämpning. En sådan kortsynt politik, där tillfälliga vinster får ersätta den målmedvetna långsiktiga inriktningen, är icke-leninistisk. Vid användning av enhetsfrontstaktiken, liksom vid varje annan taktik, måste revolutionärerna alltid ha den strategiska inriktningen klar för sig.

Vi lämnar här debatten i KFMLr. Svaret till AL i *Klasskampen* nr 5-73 är för bedrövligt för att det skall vara värt att odsla trycksvärta på det.

Hur debatten kommer att sluta, det vet vi inte ännu. Man kan bara hoppas att åtminstone delar av r-blocket nyktrar till.

Några viktiga problem vid tillämpningen av enhetsfrontstaktiken

I detta avsnitt ska vi kort diskutera enhetsfrontstaktikens tillämpning i dag. Vi vill understryka att vi inte har som målsättning att lägga fram en ”fullständig linje”, utan vi har den mer blygsamma föresatsen att peka på problemen och i vilken riktning de bör lösas.

Vid utformandet av en enhetsfrontstaktik är det av avgörande vikt att förstå att den inte syftar till att suddas ut politiska, motsättningar. Enhetsfrontstaktiken är en metod att skapa enhet i handling för klart definierade mål. Målsättningen med detta är i sin tur att ”höja den allmänna nivån av proletärt klassmedvetande, revolutionär anda samt förmågan till kamp och seger”: (Lenin)

Enhetsfrontstaktiken är nödvändig för att föra ut bredare grupper i *kamp* p g a arbetarrörelsens politiska splittring. Den politiska splittringen är oundviklig och får inte utsuddas. Därför innebär enhetsfrontstaktiken *kampenhets* och inte enhet i politiska analyser och perspektiv.

Kommunisternas organisering får inte uppges, utan än nödvändig för att kommunisterna skall kunna tillförsäkra sig den fulla friheten att föra fram de revolutionära idéerna i deras totalitet till massorna.

Vi låter Komintern själv tala i dessa frågor:

Kommunisterna har alltid uppmanat de arbetare, som står på proletarietets diktators grund, på sovjeternas grund, att samla sig i självständiga partier. Kommunistiska internationalen tar inte tillbaka ett ord av vad den sagt om grundandet av självständiga kommunistiska partier. Den är övertygad, att för varje dag som går ska större, växande massor bli övertygade om hur rätt den hade i allt sitt handlande och agerande. Men frånsatt allt det som skiljer oss säger den: Arbetare och arbeterskor i alla länder) Slut fronten till kamp för det som enar er. vad ni alla uppfattar som gemensamt mål. (*Den proletära enhetsfronten*, s 20-21)

Huvudvillkoret, som är detsamma och bindande för alla länders kommunistiska partier, anser Kommunistiska Internationalens exekutiv vara absolut självständighet och total oavhängighet vid presentationen av de egna åsikterna och vid kritik av kommunismens fiender från varje kommunistiskt partis sida som träffar den ena eller andra överenskommelsen med 2:a Internationalens eller 2 1/2s internationalens partier. Då kommunisterna underordnar sig aktionens principer, ska de ovillkorligen bevara rätten och möjligheten att inte bara före och efter aktionen, utan när så är nödvändigt också samtidigt med aktionen avge sina åsikter om alla arbetarklassens organisationers politik utan undantag. Att ge upp detta villkor är inte tillåtet. Samtidigt som de understöder parollen om största möjliga enhet av alla arbetarorganisationer i alla praktiska aktioner mot den kapitalistiska fronten, kan kommunisterna på intet sätt avstå ifrån att lägga fram sina åsikter, de enda som är det konsekventa uttrycket för försvaret av arbetarklassens intressen i deras helhet. (*Den proletära enhetsfronten*, s 14, övers, något reviderad.)

Ovanstående gäller de principer som är giltiga vid tillämpningen av enhetsfronttaktiken. Men därmed har man inte svarat på frågan om enhetsfronttaktiken är tillämplig i dag. Då Komintern förde fram enhetsfronttaktiken fanns det en omfattande rörelse i arbetarklassen (även om den inte var direkt revolutionär) som inte existerar i dag. Dessutom fanns det redan kommunistiska partier som i vissa länder hade en god inplantering i arbetarklassen.

För att utreda frågan måste vi än en gång gripa tillbaka på den leninistiska uppfattningen om klassmedvetandets utveckling. En *kommande* klassrörelse, ett *kommande* kampuppsving kommer att mycket konkret ställa frågan om arbetarklassens enhet i handling. Eftersom arbetaravtargardet i hög grad är knutet – ideologiskt och organisatoriskt – till olika s k vänstergupper, och då dessa kommer att utöva ett visst inflytande över den kommande klasskampen, är det omöjligt – och oansvarigt! – att nonchalera frågan om enhet i dag. Att i dag föra fram att inställningen till samarbete med ”småborgarvänstern” är ”nej till samarbete”, innebär i praktiken då arbetarkampens realitet lyfter fram frågeställningen att egentligen vara utan beredskap för situationen.

Vad det i dag gäller är att inför och inom klassen *uppvisa handlingar, praktiska initiativ och kampformer som utgör exempel för den framtida kampen*. Det är helt självklart att t ex en i dag enstaka *men dock framgångsrik* strejkaktion med exemplarisk organisering och förmåga att hålla facket utanför utgör en förebild för de strejker som äger rum något eller några år senare. Speciellt gäller detta om denna lyckade aktion – med alla dess aspekter och konsekvenser – förs fram i en energisk propaganda och agitation från revolutionärernas sida. Bara det faktum att arbetargrupper i öppet borgerliga tidningar får läsa om hur en vild strejkaktion organiserats och förts – trots alla lögnar och förvrängningar – så underlättar detta bildandet av framtida strejkkommittéer. En lyckad strejk skulle inte kunna lyckas utan en eller flera ”generalrepetitioner” och lyckade strejker och revolutioner är egentligen inget annat än lyckade enhetsaktioner...

(Se också tidigare avsnitt, t ex om den proletära demokratins betydelse i kritiken av AL:s linje.)

Med vilka och i vilka frågor är det då möjligt med en exemplarisk, skolande enhetstaktik? Var går gränserna för samarbetet? Kan vi inkludera socialdemokratin och SAP:s ledning? Frågorna är inte nya; även Kommunistiska Internationalen ställde dem: ”Sträcker sig enhets-

fronten endast till arbetarmassorna eller inkluderar den också de opportunistiska ledarna?" Det svar man gav är ännu lika giltigt *i princip*:

Själva frågeställningen är en frukt av en missuppfattning.

Om vi helt enkelt kunde ena arbetarmassorna kring vår egen fana eller kring våra praktiska dagsparoller och hoppa över de reformistiska organisationerna, vare sig det gäller parti eller fackförening, skulle detta naturligtvis vara den bästa sak i världen. Men då skulle frågan om enhetsfronten inte existera i sin nuvarande form. Frågan reser sig ur det att vissa mycket viktiga delar av arbetarklassen tillhör reformistiska organisationer eller stöder dem. Deras nuvarande erfarenhet är ännu otillräcklig för att sätta dem i stånd att bryta med de reformistiska organisationerna och komma till oss. Det kan vara just efter att ha kastat sig in i dessa massaktioner, som står på dagordningen, som en större förändring kommer att inträffa i detta sammanhang. Det är precis det vi strävar efter. Men det är inte så saken står för närvarande. (*Den proletära enhetsfronten*, s 25)

I dag har ingen av de "revolutionära organisationerna" en tillräcklig social och politisk tyngd för att kunna lyckas "dra ut reformisterna från deras fristäder och placera dem utmed oss själva inför massornas ögon". Och, enhetsfronten förutsätter "vår beredvillighet, inom vissa gränser och i bestämda frågor, att i praktiken sätta våra aktioner i korrelation till de reformistiska organisationerna, i den grad som de senare ännu i dag uttrycker viljan hos viktiga delar av det stridsutrustade proletariatet". (Citaten ur *Den proletära enhetsfronten*, s 26.) Men, i dag uttrycker inte SAP eller dess bulvanorganisationer någon sådan vilja utom i vissa lokala och tillfälliga fall. (Förutom att "den revolutionära vänstern" är för svag för att tvinga dem in i aktionsenheter.)

Att i dag t ex tillämpa "öppet brev-taktiken" mot SAP och förvänta sig att de skulle ställa upp, eller ens att de inför massorna skulle avslöja sig om de vägrade, skulle innebära att man inte fattat något av klasskampens rörelse och klassmedvetandets utveckling. Ambitiösa erbjudanden och vädjanden till SAP i dag om nödvändigheten av en kraftfull utomparlamentarisk praktisk kamp skulle inte annat än uppfattas som en mycket patetisk, abstrakt och opportunistisk politik – och det med rätta!

Under vissa förhållanden och i vissa frågor kan det emellertid redan i dag vara möjligt och riktigt att tillämpa enhetstaktiken. Det är då fråga om att *tillämpa enhetstaktiken inom avantgardet* med målsättningen att skapa en pol, ett tillfälligt alternativ till reformism och parlamentarism, samtidigt som man inom ramen för aktionen söker vinna ideologisk och politisk hegemoni inom detta avantgarde. Detta kan i vissa frågor och under speciella omständigheter utökas till att gälla en "bredare front" dock en SAP eller LO *i nationell skala*. *Första villkoret* är här att det inom de socialdemokratiska organisationerna existerar en rörelse som i sina praktiska konsekvenser tenderar bort från reformismens gängse politik och beteende. De för oss relevanta tendenser som i dag verkar inom dessa organisationer uppträder uteslutande på de nedre och lokala nivåerna i begränsad omfattning, och *det är där* de måste utnyttjas för att *eventuellt senare* lyftas fram på nationell nivå, *men då under helt andra styrkeförhållanden*. *Andra villkoret* är att åtminstone de avgörande delarna av avantgardet förmår skapa enhet i handling i de aktuella frågorna. *Tredje villkoret* är att den revolutionära organisationen garanteras *organisatorisk och politisk självständighet* i enhetsaktionen. (Att göra som exempelvis DFFG 1 maj 1972 och sluta upp kring socialdemokratins Vietnampolitik är naturligtvis helt otillåtet.)

Enhetsfrontstaktiken är i dag tillämplig huvudsakligen inom "vänstern" De frågor kring vilka enhetsaktioner kan och bör tillämpas är framför allt:

1. Kampen mot repressionen och vid försvaret av de borgerligt demokratiska rättigheterna

Under denna rubrik kan vi bl a räkna kampen mot

- svartlistningar
- försöken att avskeda arbetarmilitanter
- upprustningen av militär och polis
- IB-affären, terrorlagen och liknande
- försök från staten att utöva repression mot ”vänstern” eller delar av den (ex.vis Göteborgsrättegångarna eller förbudet av Ligue Communiste).
- fascistiska eller andra reaktionära provokationer mot arbetare eller ”vänstern”

2. Konkret solidaritetsarbete kring

- vissa strejker som verkar uppluckrande på förhållandet mellan bas och ledning i de reformistiska organisationerna
- andra arbetarklassaktioner typ LIP, vilka frammanar en spontan solidaritetsstämning hos arbetarklassen (klassolidaritet och proletär internationalism)

3. Till stöd för den koloniala revolutionen

- demonstrationer eller andra aktioner, penninginsamling etc som innebär ett stöd åt den koloniala revolutionen och ökar den antiimperialistiska medvetenheten hos i första hand arbetarklassen (den proletära internationalismen).

Exakt när och hur man initierar eller deltar i ”bredare enheter” måste avgöras av noggranna bedömningar och analyser. Men rent principiellt är vi i viktiga frågor beredda att ”inom vissa gränser” och i bestämda frågor, att i praktiken sätta våra aktioner i korrelation till de reformistiska organisationerna, i den grad som de senare uttrycker viljan hos viktiga delar av det stridsutrustade proletariatet” (D p e, s 26) D v s varje arbetargrupp och arbetarorganisation som i ”bestämda frågor” uttrycker en vilja att kämpa måste utnyttjas av den revolutionära organisationen för att dels stärka klassens positioner och samtidigt ändra de politiska styrkeförhållandena inom klassen.

Här måste man göra en viktig distinktion mellan SAP:s ”reformism” och den som företräds av delar av Vpk och SKP. De senare uttrycker i vissa frågor en vilja att kämpa och förmår också åstadkomma en viss mobilisering av utomparlamentarisk karaktär. Men denna mobilisering har sin landningspunkt i de parlamentariska organen och det gäller att *gripa tag i mobiliseringen* och söka vrida den bort från VPK:s och SKP:s inkräpta ”perspektiv”.

SAP uttrycker i dag *ingen vilja att kämpa på någon avgörande punkt*, men det är inte uteslutet att det är möjligt att utnyttja VPK:s och SKP:s förmåga att mobilisera, för att ansätta SAP.

Den som inte har förstått nödvändigheten av att redan i dag använda sig av enhetsfrontstaktiken utan tror att arbetarklassen förr eller senare kommer att sluta upp under den egna fanan, bara man ”avskiljer sig” tillräckligt – *utan att ta en politisk närkamp med reformismen* – den har inte fattat hur *arbetarklassen* konkret skall avskiljas från socialdemokratin och revisionismen.

Vid tillämpningen av enhetsfrontstaktiken uppstår det givetvis problem. P g a styrkeförhållandena mellan den kommunistiska organisationen och den andra organisationerna kan det t o m visa sig omöjligt att uppnå en aktionsenhet på en riktig grundval. Detta även om man bara inriktat sig på ”yttersta vänstern”.

Beroende på de lokala och nationella styrkeförhållandena inom ”vänstern”, det akuta läget etc kommer den revolutionära organisationen utan tvivel att tvingas till kompromisser och

eftergifter för att vissa önskvärda aktioner överhuvud taget skall bli möjliga. När man gör sådana eftergifter måste de noggrant värderas utifrån klasskampens behov.

Låt oss ta ett exempel som kanske inte är alltför abstrakt.

Antag att den revolutionära organisationen (RMF) på en ort är mycket svag. Samtidigt finns det en relativt stark FNL-grupp och SKP-avdelning. På grund av det skärpta läget i Indokina förbereder FNL-gruppen en demonstration. RMF-gruppen kontaktar FNL-gruppen och förklarar sig villig att delta i demonstrationen under villkoret att dess självständighet garanteras (rätten att sprida egna flygblad, rätten att föra fram egna paroller i demonstrationen etc). FNL-gruppen nekar: Antingen måste RMF-gruppen totalt underordna sig FNL-gruppens linje i demonstrationen eller så får den inte alls delta.

Hur skall då RMF-gruppen agera? Den är för svag för att kunna tvinga sig med i demonstrationen under egna fanor och banderoller (som vore den riktiga lösningen om den vore stark). Skall RMF-gruppen stanna hemma eller skall den gå med i demonstrationen som fotfolk?

Här måste man noggrant värdera situationen. Hur pass angelägen är manifestationen? Är det kanske bättre att dela ut ett flygblad där man förklarar sin ståndpunkt och avstår från att delta? Hur pass allvarliga fel finns det i demonstrationens plattform? Är möjligheten att påverka deltagarna i demonstrationen för en riktig linje större om man deltar i demonstrationen eller om man avstår? etc etc.

Svaret på dessa frågor ger lösningen på problemet.

Den kommunistiska *taktiken* (inklusive enhetsfrontstaktiken) syftar till att förverkliga strategin. Taktiken är inte ett mål utan ett medel. Därför måste alla kompromisser, eftergifter etc värderas utifrån om de kan föra närmare målet eller inte. Taktiska (och även strategiska!) principer är inga abstrakta dogmer utan en *vägledning* till handling.

Vid tillämpningen av enhetsfrontstaktiken måste man lära sig att förena smidighet med revolutionär principfasthet.

Den dubbla målsättningen med varje enhetsaktion är att å ena sidan mobilisera bredaste möjliga "massor" i *självständiga* aktioner riktade mot en eller annan yttring av det kapitalistiska samhället, å andra sidan att stärka den revolutionära organisationens inflytande politiskt och organisatoriskt.

Principerna för enhetsfrontstaktiken tillhör de dyrbaraste skatterna i bolsjevismens skattkammare. Det gäller att värda denna skatt ömt. Den är för dyrbar för att politiska kvacksalvare som KFMLr och SKP ska få fortsätta att dra den ner i smutsen.

Ner med den principiösa enhetens politik!

Ner med den självgodas sekterismens politik!

Länge leve den proletära enhetsfrontens principer!

Efterskrift

Efter det att broschyren var färdigskriven har det utkommit ett nytt nummer av *Klasskampen* (nr 5-73). I detta fortsätter debatten om enhetsfrontstaktiken. De två huvudartiklarna är "Enhetstaktikens frågor" av Jonas Ljungberg och ett svar på denna av KFMLr:s politbyrå och *Klasskampens* redaktion: "Nedför stegen – pinnhål för pinnhål".

JL:s artikel består av två huvuddelar: Ett avsnitt som behandlar frågan om proletariatets "bundsforvanter" (handlar huvudsakligen om "småbourgeoisins vacklan") och ett avsnitt om enhetsfrontstaktikens tillämpning (innehåller också en kort redogörelse för Kominterns användning av taktiken).

Liksom AL:s inlägg i KK 4-3 innehåller JL:s artikel en hel del riktiga iakttagelser och ståndpunkter som kan vara fruktbara – om man går vidare! Men den intar också en oklar ståndpunkt vad gäller synen på arbetarklassen och dess partis hållning till småbourgeoisin.

I sitt svar behandlar *Klasskampen* enbart det första avsnittet i JL:s inlägg och ”lämnar den andra delen, betitlad ‘Den taktiska ledningen’, därhän” (sid 48). Detta motiverar man på följande sätt

”Orsaken är att J L genom att resa dessa frågor vad gäller taktikens tillämpning enbart grumlar det faktum att vi inte är eniga om taktikens grunder. Det är taktikens grunder den nuvarande diskussionen inom KFMLr rör.” (sid 48)

Och med ”taktikens grunder” menar man ”klassernas roll och partiernas klasskaraktär”. Sålunda handlar svaret till JL inte om enhetstaktiken utan enbart om småbourgeoisins och mellanskiktets roll i klasskampen.

Därmed har KFMLr än en gång demonstrerat sin oförmåga att förstå vad enhetsfrontstaktiken egentligen gäller: *Enhet på klasskampens grund inom arbetarklassen och inte enhet med småbourgeoisin som klass.*

Den pågående debatten i KFMLr hade kunnat utvecklas till en intressant och givande diskussion av för revolutionen väsentliga problem. AL:s och JL:s artiklar innehåller faktiskt element som kunnat ligga till grund för en seriös diskussion. Men härav blev intet. I stället för att gå in på de verkliga problemen har debatten genom r-ledningens försorg alltmer urartat till en fullständig akademisk diskussion om huruvida småbourgeoisin är kontrarevolutionär eller inte.

Klasskampens svar till JL omfattar 21 sidor(!). Sida upp och sida ner används för att ”bevisa” att småbourgeoisin måste spela en kontrarevolutionär roll i den socialistiska revolutionen (i motsats till iden borgerligt demokratiska revolutionen). Artikeln är fullständigt eklektisk och hårklyverierna staplas på varandra.

Att diskussionen urartat på detta sätt är delvis r-oppositionens eget fel. eftersom den valt att diskutera enhetsstaktiken utifrån småbourgeoisins ställning i klasskampen, dvs inte förmått göra ett verkligt brott med KFMLr:s felaktiga utgångspunkt. På detta sätt har debatten blivit fullständigt snedvriden och till stor del kommit att handla om skenproblem.

Eftersom småborgarna i KFMLr:s ledning så förhäxat sig i frågeställningen om småbourgeoisins roll (är det måhända sitt eget sociala ursprung man så förtvivlat försöker värja sig ifrån?), och eftersom man använder sina skolastiska övningar till att förvränga leninismen, ska vi behandla frågan. I sig är den inte av någon större betydelse för den svenska revolutionen. Inte heller har frågeställningen mycket att göra med enhetsfrontstaktiken (se tidigare avsnitt), men den har en viss betydelse för förståelsen och tillämpningen av leninismen i allmänhet, vilket kan motivera att vi behandlar den.

Hur fungerar småbourgeoisin i klasskampen

Småborgare vacklar oundvikligen, i alla länder och i varje kombination av omständigheter, mellan revolution och kontrarevolution. Han vill frigöra sig från kapitalets förtryck och stärka sin ställning som småägare. Detta är praktiskt taget omöjligt och småborgarens vacklan är oundviklig och outrotlig på grund av själva naturen hos det moderna samhället. (Lenin i mars 1906, *Collected Works*, vol 10, s 265)

Vi har diskuterat frågan om småbourgeoisins beteende i klasskampen i tidigare avsnitt och vi ska därför bara kortfattat beröra problemet.

JL:s grundläggande tes är att småbourgeoisin vacklar i klasskampen. På denna punkt måste vi ge honom rätt, även om hans resonemang f.ö. innehåller underliga moment.

Denna vacklan är en egenskap som småbourgeoisin har i alla kapitalistiska samhällen och är inte begränsat till samhällen där den borgerligt demokratiska revolutionen ännu inte fullbordats. Däremot tar den sig olika uttryck i länder på olika utvecklingsnivå och i olika klasskampssituationer.

Småbourgeoisin kan utgöra en bas både för progressiva och reaktionära strömningar just genom sin benägenhet att i kristillstånd gå till ytterligheter i klasskampen. Både anarkistiska och fascistiska rörelser kan därför slå rot hos småbourgeoisin.

Hur småbourgeoisin ställer sig i klasskampen beror till stor del på förhållandet mellan de två huvudklasserna: Bourgeoisin och proletariatet. Om arbetarklassen *inte* förmår uppträda som en bestämd revolutionär klass, då ökar möjligheterna för att småbourgeoisin skall välja reaktionära lösningar t ex fascism (se t ex Chile under 1973). Om arbetarklassen uppträder som en målmedveten *revolutionär klass*, då tenderar också småbourgeoisin att avhålla sig från reaktionära rörelser och att vända sig till proletariatet för att finna lösningar på krisen.

I sitt svar till JL gör *Klasskampen* en stor sak av att delar av småbourgeoisin är i stånd "att energiskt understödja det revolutionära proletariatet först sedan det erövrat den politiska makten" (Lenin) och att andra delar av denna klass kommer att *vackla* t o m efter upprättandet av proletariatets diktatur och därför måste neutraliseras. Det *Klasskampen* inte förmår upptäcka, det är att detta understödjer de påståenden vi gjort ovan.

Ty vad är upprättandet av proletariatets diktatur annat än en situation där arbetarklassen genomför *sin* lösning av krisen.

Givetvis uppstår inte småbourgeoisins vacklan först efter maktövertagandet. Den existerar före upproret och utgör t o m en av förutsättningarna för att det ska kunna segra. Redan före det proletära maktövertagandet kommer således delar av småbourgeoisin att understödja proletariatet, medan andra delar kommer att vara paralyserade. Den enda skillnaden härvidlag mellan förhållandet före och efter upprättandet av den proletära diktaturen är gradskillnader. Att *Klasskampen* inte förstår detta visar bara en skrämmande oförmåga att förstå klasskampens dynamik.

Leninismen och småbourgeoisin

KFML(r) förnekar varje beröringspunkt mellan småbourgeoisins och proletariatets intressen och klassrörelser. Vi karakteriserar den småborgerliga kampen som reaktionär, dvs historiskt tillbakasträvande.

Inte nog med det, vi tar fasta på det som opportunisterna söker undanskymma och glida över, nämligen motsättningen mellan småbourgeoisin och proletariatet och menar att denna motsättning skärpts, inte försvagats med kapitalismens utveckling. Vi drar härav slutsatsen att småbourgeoisin inte endast är reaktionär utan även kontrarevolutionär, dvs småbourgeoisin är en fientlig kraft i förhållandet till det revolutionära proletariatet och drivs härav att liera sig med bourgeoisin.

(*Klasskampen*, s 31)

Den grundläggande tesen i r:s världsbild är att småbourgeoisin är vacklande i den borgerligt demokratiska revolutionen och kontrarevolutionär i den socialistiska revolutionen.

För att "bevisa" tesen att småbourgeoisin inte vacklar i klasskampen under den proletära revolutionens "epok försöker man mobilisera Lenin och hans analys av landsbygdsbefolkningen i Ryssland.

Traditionellt indelas landsbygdsbefolkningen i tre delar: fattigbönder (lantarbetare, halvproletärer, småbönder), mellanbönder och storbönder (kulaker).

I den socialistiska revolutionen sökte bolsjevikerna allians med fattigbönderna, försökte neutralisera mellanbönderna och föra kamp mot storbönderna (kulakerna). Låt oss se hur *Klasskampen* behandlar detta.

Om *fattigbönderna* skriver man:

”Alla dessa tre skikt tillhör småbourgeoisins *gränstrakter* gentemot proletariatet” och fortsätter:
 ”Låt oss därmed gå över till det *typiskt* småborgerliga skiktet, *mellanbönderna*” (s 36)

Sedan citerar man Lenin, som säger att mellanbönderna måste neutraliseras. Därmed tror KK att man tillbakavisat tesen om småbourgeoisins vacklan: Fattigbönderna utgör ett speciellt proletariatet närstående skikt, medan den ”verkliga” småbourgeoisin på landsbygden representeras av mellanbönderna och dessa kan ”bara” neutraliseras. Man avslutar avsnittet:

Vi har sett hur J L misslyckats med att vinna stöd för sin tes om småbourgeoisins vacklan i den internationella arbetarrörelsens erfarenheter, hos de marxistiska klassikerna. (s 38)

Oavsett hur man betecknar fattigbönderna, som en perifer del av arbetarklassen eller småbourgeoisin, har *Klasskampen* fel. Just det som man använder som argument *mot* småbourgeoisins vacklan är de facto ett argument *mot* r:s uppfattning. Att bolsjevikernas politik gentemot mellanbönderna gick ut på att *neutralisera* dem och inte behandla dem som kontra-revolutionärer är ett uttryck för att mellanbönderna betraktades som ett vacklande skikt. Om de hade varit *kontrarevolutionära* (dvs fientliga mot arbetarklassen och mot den proletära revolutionen), då skulle det inte ha varit möjligt att neutralisera dem. Då skulle bolsjevikerna ha tvingats att bekämpa dem på samma sätt som kulakerna och bourgeoisin.

Denna uppfattning hade bolsjevikerna både före och efter Oktoberrevolutionen. 1905 skriver Lenin:

Proletariatet måste slutföra den demokratiska omvälvningen genom att dra till sig bondemassan för att med våld slå ned självhärskardömets motstånd och paralysera bourgeoisins vankelmod. Proletariatet måste fullborda den socialistiska omvälvningen genom att med våld krossa bourgeoisins motstånd och paralysera böndernas och småbourgeoisins vacklan. (Lenin: *Socialdemokratins två taktiska linjer. Valda verk I* s 108-9.)

Efter Oktoberrevolutionen återkommer Lenin gång på gång till detta att ”medelbonden” alltid har vacklat, inte kan låta bli att vackla och ännu rätt länge kommer att vackla”. (*Referat om arbetet på landsbygden, VV II:2, s 179*)

Men proletärmakten kan inte bli stabil utan att medelbönderna neutraliseras och det garanteras att en ytterst betydande del – om inte alla – småbönder ger den sitt stöd. (Lenin: *Utkast till teser i agrarfrågan vid Kominterns andra kongress 1920. Valda verk II:2, s 477.*)

Vi skulle kunna fortsätta och rada upp nästan hur många citat som helst från Lenin och det tidiga Komintern. Citat som entydigt visar att KFMLr förfalskat leninismen i fråga om synen på småbourgeoisins beteende i klasskampen. Vi ska dock inskränka oss till att citera ett numera mindre känt verk: Bucharins och Preobrazjenskij's bok *Kommunismens ABCD*. Denna bok skrevs 1919 och användes som läsebok i Sovjetunionens kommunistiska parti (bolsjevikerna) ända till slutet av 20-talet. Boken översattes till åtskilliga språk och användes som lärobok även i andra Kominternsektioner*. I denna bok fastställer man frågan på följande sätt:

Vilken hållning måste vårt parti inte emot småbourgeoisin?

Av det ovan framförda är vår hållning klar. Vi måste på alla sätt bevisa och ge upplysning om att varje förhoppning på ett bättre liv under kapitalismen är lögn eller självbedrägeri. Vi måste tåligt och oavbrutet göra klart för den medelstore bonden att bourgeoisins seger kommer att medföra vinst endast för lantockraren, som blir den nya godsägarklassen. Med ett ord: Vi måste kalla alla

* Boken finns på marxistarkiv.se, se [Kommunismens ABCD – Red anm.](#) (2007)

arbetande till samförstånd med proletariatet och få dem över på arbetarklassens ståndpunkt. Småbourgeoisin och de medelstora bönderna är fulla av fördomar som uppstått på deras levnadsförhållandens grund. Vår plikt består i att avslöja tingens verkliga läge; hantverkarnas och de arbetande böndernas läge är under kapitalismen hopplöst. Under kapitalismen sitter alltid en godsägare på bondens nacke; endast sedan proletariatet segrat och befäst sitt värde kan livet inrättas på ett nytt sätt. (Citerat ur andra upplagan, Frams förlag 1927, s 115.)

KFMLr, det stalinistiska Komintern och småbourgeoisin

Hur är det? Har r:s ”teoretiker” kanske bättre stöd för sin uppfattning om småbourgeoisin i det stalinistiska Komintern? Ja, låt oss se efter! För att riktigt göra r ”till lags” ska vi t o m begränsa oss till att citera ur dokument från Kominterns s k *tredje period* (1928-34), den period i Kominterns historia som KFMLr hämtar sin inspiration från.

Vi brukar annars inte citera Komintern under denna period annat än i syfte att bekämpa den politiska inriktning som då ledde proletariatet till blodiga nederlag och som kommer att leda till fler nederlag om samma linje återigen skulle få ett fotfäste i den ”revolutionära rörelsen”.

Men när det gäller denna fråga – om småbourgeoisin – är det inte utan ett visst nöje vi vänder Kominterns ord mot just KFMLr. Vi ska bara citera två dokument. Vi tror det räcker. I och för sig skulle vi kunna vältra oss i en uppsjö av citat med udden riktade mot KFMLr även i detta fall. Men som sagt: Vi tror det räcker med två citat.

I Kominterns program som antogs vid Kominterns sjätte kongress (1928) läser vi exempelvis följande:*

Upprättandet av den proletära diktaturen förutsätter också förverkligandet av proletariatets hegemoni över de arbetande massornas breda skikt. För att kunna komma därhän måste kommunistiska partiet erövra inflytandet över massorna av fattiga i stad och land, de lägre skikten bland de intellektuella, och det s k ”småfolket” d v s de småborgerliga skikten i allmänhet. Särskilt stor betydelse har arbetet på att trygga partiets inflytande bland bönderna. Kommunistiska partiet måste tillförsäkra sig fullt understöd från de skikt av landsbygdens befolkning som står proletariatet närmast, dvs framför allt lantarbetarna och landsbygdens fattiga. Därtill behövs det särskilda lantarbetarorganisationer, allsidigt understöd av dessas kamp mot landsbygdsbourgeoisin och ett energiskt arbete bland parcellägarna och småbönderna. Vad böndernas mellanskikt beträffar måste det kommunistiska partiet (i länder med utvecklad kapitalism) driva en politik som går ut på deras neutralisering. Den ovillkorliga förutsättningen för en segerrik kommunistisk revolution är, att alla dessa uppgifter löses av proletariatet, som kommer att representera heta folkets intressen och leda de breda folkmassorna i kampen mot det finanskapitalistiska förtrycket. (Kominterns program, s 80-81.)

Oavsett vad man tycker om ovanstående formuleringar och Kominterns politik vid denna tidpunkt f.ö., så går det inte att jämka ihop Kominterns och KFMLr:s ståndpunkter.

Det är i förbigående inte utan en viss skadeglädje som man konstaterar följande:

att Komintern använder sig av begreppet ”proletariatets hegemoni” om vilket *Klasskampen* skriver ”något reellt innehåll kan ju inte en sådan etikett ha i en epok då proletariatet kämpar för privategendomens avskaffande”.(s 39)

att det t o m luktar en smula ”monopolkapitalet-folket” om ovanstående Kominterncitat. (Något som f ö inte är någon tillfällighet. Komintern var faktiskt inne på sådana tankegångar redan vid denna tidpunkt. Detta tog sig bl a uttryck i eftergifter för nationalistiska strömningar och t o m tal om ”folkrevolution” i stället för proletär revolution.)

Det andra citatet är hämtat ur en resolution som antogs vid Kominterns Exekutivkommittés 12:e plenum 1932. Resolutionen handlar om ”Det internationella läget och Komintern-

* Programmet finns på marxistarkiv.se: [Kommunistiska internationalens program](http://marxistarkiv.se/kommunistiska-internationalens-program) – Red anm. (2007)

sektionernas uppgifter” och publicerades som en broschyr på Arbetarkultur (SKP:s förlag) 1933.

I denna resolution som f ö till stor del handlar om kampen mot ”socialfascismen” (något som KFMLr borde vara bekant med) skriver man att det är *nödvändigt* med ett

systematiskt genomförande av enhetsfronten underifrån, skapande av arbetarklassens förbund med småbönderna, indragande av de anställda och utsugna massorna bland småborgarna i städerna till kamp under proletariatets ledning. (broshyren s 13-14)

Det är inte utan en viss skadeglädje som man återigen jämför Kominterns uttalande med *Klasskampens*: ”För det första har JL gjort den häpnadsväckande upptäckten att småbourgeoisin i det utvecklade imperialistiska Sverige är *utsugen*. (*Klasskampen* s 39)

Ja, vem är det som egentligen företräder Kominterns uppfattning: JL eller r:s ledning? Observera att Kominternicitatet gäller de imperialistiska länderna.

Men vi ska lämna detta inomstalinistiska gräl åt sitt öde. De stalinistiska epigonerna kan gärna få slita hårtestarna av varandra. Det rör oss inte i ryggen. Vi konstaterar bara slutgiltigt att KFMLr saknar fullständigt grund både hos leninismen och det *stalinistiska* Komintern(!) för sin uppfattning att småbourgeoisin är enbart kontrarevolutionär och *inte* vacklande. KFMLr kan varken finna denna teori i leninismen *eller* stalinismen utan stöd för denna kan endast återfinnas hos diverse ultravänsterister i Kominterns utkanter, t ex KAPD i Tyskland eller Bordigisterna i Italien.

Är småbourgeoisin förmögen till självständigt handlande i klasskampen?

Klasskampen hävdar att påståendet att småbourgeoisin är oförmögen att ”hävda en självständig klasslinje” är detsamma som att påstå ”att småbourgeoisin *inte är en klass!*” (s 43)

Detta är fullkomlig felaktigt. Det fel som *Klasskampen* gör är att man inte kan skilja på de två begreppen ”klass i sig” och ”klass för sig”.

Låt oss exemplifiera detta.

Arbetarklassen är objektivt en klass p g a sin ställning i produktionen, detta oberoende av om arbetarna är medvetna om det eller inte. Detta faktum gäller oavsett om arbetarna organiserat sig klassmässigt eller inte, oavsett om det finns ett proletärt parti eller inte, oavsett om arbetarna agerar som klass eller inte. Just detta faktum brukar man uttrycka med begreppet ”klass i sig”.

Däremot kan arbetarklassen bli en ”klass för sig” enbart om arbetarna i en eller annan form är *medvetna* om att de tillhör en klass, om arbetarna *organiserar* klassmässigt och *agerar* som en klass. En av de viktigaste och oundgängliga förutsättningarna för att arbetarklassen skall kunna bli en ”klass för sig” är att det existerar ett *proletärt parti!*

När man säger att småbourgeoisin är oförmögen att hävda en självständig klasslinje, betyder det att småbourgeoisin är oförmögen att konstituera sig som ”klass för sig”, att småbourgeoisin ”oundvikligen vacklar mellan proletariatet och bourgeoisin” (Lenin).

Orsaken till detta står att finna i främst två faktorer: dels småbourgeoisins heterogena struktur i sig, dels småbourgeoisins läge mellan det kapitalistiska samhällets två huvudklasser: proletariatet och bourgeoisin.

Småbourgeoisin är en mycket brokig samling: ekonomiskt, socialt etc. Till denna klass brukar räknas hantverkare, småhandlare, småbönder, mellanbönder osv, som sinsemellan kan ha mycket olika ekonomisk och social ställning. Det enda som dessa behöver ha gemensamt, det är att de äger sina produktionsmedel och att de huvudsakligen lever av eget arbete. (Ibland

brukar klassikerna räkna stora delar av mellanskikten till småbourgeoisin, beroende på att dessa grupper i klasskampen beter sig på liknande sätt.)

Småbourgeoisins heterogenitet gör den till en ”atomiserad” klass. Den har svårt för att sammansluta sig i ett politiskt parti. Småproduktionens hela karaktär förhindrar småbourgeoisin att skapa sig en självständig klasslinje. När delar av småbourgeoisin verkligen lyckas skapa sig ett parti, då tvingas partiet ändå att luta åt antingen bourgeoisin eller proletariatet. Det visar all historisk erfarenhet. (Se avsnittet om parti och klass.)

KFMLr har inte förstått detta. I stället uppfinner man en ”lag”.

om det vore så att de småborgerliga partierna inte företrädde sin klass utan förrådde deras grundläggande intressen så skulle oundvikligen nya partier eller fraktioner i de gamla partierna uppstå. Ty det är en lag att klasserna i sin kamp organiserar sig politiskt i syfte att tillvarata sina intressen. Detta är omöjligt att förneka, (s 44)

För det första står detta påstående inte ens i överensstämmelse med r:s egen världsbild. Enligt r har socialdemokratin varit ett borgerligt parti i flera decennier och det gamla SKP har varit småborgerligt sedan 40-talet. M a o har inte ens arbetarklassen under flera decennier lyckats skapa ett eget parti. Något sådant parti har (enligt r) arbetarklassen ännu inte (eftersom r inte har proklamerat partiet än). Embryot till det ”proletära partiet” (KFMLr) betraktas för övrigt som ett sådant av knappast mer än något hundratal arbetare. (Om man nu bortser från ”r”s proletariserade studenter.)

När *Klasskampen* nu också försöker tuta i oss att den lilla svenska småbourgeoisin lyckats skapa en hel rad partier (CP, Vpk och hela ”småborgarvänstern”), då är det inte utan att man imponeras av ”logiken”.

Klasskampens ”lag” har givetvis inget att göra med verkligheten. Politiska partier uppkommer bara i speciella historiska situationer och speciella politiska konjunkturen. Och förutom detta är det bara vissa sociala klasser i historien som är förmögna att skapa sådana partier. Småbourgeoisin är inte ensam i historien om att ha svårigheter att organisera sig politiskt. Hur många politiska partier som representerade slavarna under antiken kan t ex *Klasskampen* redovisa? Knappast något! (Orsaken till detta är givetvis en annan än vad gäller småbourgeoisin, med det hör inte hit.)

Hur har småbourgeoisin agerat i klasskampen historiskt?

I sin polemik mot JL frågar *Klasskampen* om det finns något belägg för småbourgeoisins vacklan i klasskampen historiskt:

Säger han (man syftar på JL) ett ord om hur de småborgerliga partiernas roll i klasskampen faktiskt gestaltat sig under samma tid (= det senaste halvsekle). Finner man överhuvudtaget någonstans i hans artikel en konkret argumentering för JL:s ståndpunkt att småbourgeoisin vacklar? (s 32)

Samma fråga ställer man också på sidan 42 i aktstycket, där man dock föredrar att kalla småbourgeoisins vacklan för småbourgeoisins ”progressiva sidor”.

Några sådana exempel visar inte JL, det har *Klasskampen* rätt i. Men detta betyder inte att inte sådana exempel finns! Det finns egentligen många sådana exempel. Vi ska här bara beröra ett: Frankrike i maj 1968.

I maj 1968 uppstod en förrevolutionär situation i Frankrike med stor mobilisering av arbetarklassen. P g a avsaknaden av ett revolutionärt kommunistiskt parti med massförankring kunde denna situation inte vändas i ett revolutionärt maktövertagande och massutbrottet förlorade efter en tid sin styrka. Men trots detta kan vi i detta massuppsving iaktta hur småbourgeoisin agerade. Det är just i sådana skärpta klasskampssituationer man kan studera om småbourgeoisin vacklar eller är konsekvent kontrarevolutionär som KFMLr tror.

Låt oss kortfattat beröra hur majoriteten av bönderna agerade i detta uppsving.

Det franska kommunistpartiets agerande gick till stor del ut på att avhålla bönderna från att delta i kampen, så vi kan inte studera hur bönderna skulle ha agerat om det funnits ett proletärt parti som konsekvent försökt vinna dessa för proletariatets sak. Men vi kan ändå göra en del intressanta iakttagelser.

Bönderna gick i allmänhet inte ut massivt i kampen, de vanns inte för rörelsen, men de *förblev antingen neutrala eller stödde kampen passivt!* Med bl a leveranser av förnödenheter till de kämpande arbetarna.

Detta var den allmänna attityden hos bönderna.

Men inte nog med det. Det finns ett ännu mer instruktivt exempel under den franska majrevolten: Nanteskommunen!

I staden Nantes uppnådde klasskampen sin högsta nivå. Här tog en central strejkkommitté (ett arbetarråd) helt över makten i staden. Man tog över fabrikerna och organiserade produktionen, distributionen och administrationen i staden.

Hur agerade bönderna i området? Jo, lantbruksorganisationerna uppmanade sina medlemmar att hjälpa till att föda de strejkande och hjälpte till att organisera distributionen av jordbruksprodukter vid sidan av de traditionella mellanhänderna. Bönderna ställde också upp i demonstrationstågen sida vid sida med arbetarna och studenterna.

Detta är fakta som är omöjliga att få ihop med KFMLr:s ståndpunkt att ”småbourgeoisin i dag intar en alltigenom kontrarevolutionär hållning i kampen mellan proletariat och bourgeoisin”. (s 37)

Hur bör kommunister förhålla sig till småbourgeoisin?

Vi skulle i och för sig kunna fortsätta med att dra fram dumheter ur *Klasskampens* svar till JL (t ex sättet att överhuvudtaget angripa problemet, behandlingen av mellanskikten etc). Men vi ska inte slösa mer kraft på *Klasskampens* undermåliga alster.

Däremot kan det vara på sin plats att än en gång diskutera vilka *politiska* slutsatser man måste dra av den allmänna teoretiska analysen, vilken *principiell* attityd kommunisterna måste inta gentemot småbourgeoisin etc.

JL skriver i sin artikel ”att proletariatet före upproret måste organisera och förbereda en politisk armé som till sitt *klassinnehåll motsvarar* de klasser och skikt som den proletära diktaturen måste stödja sig på”. (s 17)

I sitt svar går *Klasskampen* emot denna formulering – med rätta! – eftersom den ytterst leder fram till en folkfrontsstrategi byggd på klassallianser, d v s ett försök att skapa en gemensam programmatisk grundval för samarbete mellan klasser med olika klassintressen, d v s ett program byggt på klassamarbete. Ett sådant program kan inte vara revolutionärt. Denna fråga har vi redan behandlat i tidigare avsnitt.

Vi påstår att både JL:s och *Klasskampens* linjer är felaktiga!

Vilket är då det riktiga sättet att behandla fråga på? Vilken principiell ståndpunkt måste kommunister inta till problemet? (Obs att följande just måste ses som ett *principiellt* resonemang. Som vi redan tidigare påpekat är inte frågan om den svenska småbourgeoisin idag någon direkt brännande fråga.)

Låt oss sammanfatta utgångspunkterna:

1. Småbourgeoisin är en vacklande klass.

2. Vi får inte bygga ”klassallianser”, utan strävar efter att skapa proletär enhet.

Förståelsen för att småbourgeoisin är vacklande är nödvändig för att man på ett riktigt sätt skall kunna förstå och på ett effektivt sätt ingripa i klasskampen och utnyttja småbourgeoisins vacklan i kampen för den proletära revolutionen. Utan att förstå detta är det omöjligt att analysera klasskampens verkliga förlopp och dynamik.

KFMLr har alltså frånhänt sig dessa möjligheter.

Hur kan då kommunister utnyttja småbourgeoisins vacklan?

Det proletära avantgardet strävar efter att bygga en proletär kampenhet och får således inte göra eftergifter för småbourgeoisins klassintressen. Däremot måste småbourgeoisins vacklan utnyttjas för att dra över delar av klassen till proletariatets sida i klasskampen (och neutralisera andra skikt). Det betyder att kommunisterna noga måste ge akt på olika strömningar och tendenser i småborgarklassen och försöka utnyttja dessa för att föra över delar av klassen till proletariatets ståndpunkt.

Det proletära partiet måste alltså formulera paroller och krav som kan förmå småborgarna att lämna sin egen klasständpunkt och ställa sig på proletariatets. Så och endast så kan småborgarna bli revolutionära.

Medelstånden: småindustriidkaren, småhandlaren, bonden, alla bekämpar de bourgeoisin för att säkra sin egen existens som medelstånd från undergång. De är alltså inte revolutionära utan konservativa. Än mer, de är reaktionära, de försöker vrida historiens hjul tillbaka. Om de är revolutionära, så är de det med hänsyn till sin förestående övergång till proletariatet, så försvarar de inte sina nuvarande intressen utan sina kommande intressen, så överger de sin egen ståndpunkt för att ställa sig på proletariatets. (Karl Marx: *Kommunistiska Manifestet*)

En politik gentemot småbourgeoisin måste bygga på det faktum att den som klass är historiskt utlevad och att stora delar av klassen pressas ner i ekonomiskt och socialt armod och t o m tvingas bli lönearbetare (dvs slås ut och proletariseras). Dessa tendensers orsaker måste man försöka klargöra för småborgarna. Man måste visa att kapitalismen inte längre kan garantera dem en fortsatt existens under drägliga levnadsförhållanden, och att försöken att överleva som klass är utopiska. Å andra sidan kan inte heller proletariatet garantera klassens fortsatta existens som klass. Däremot kan proletariatet garantera klassens individer arbete och en draglig social existens, något som kapitalismen inte kan garantera.

Låt oss ta ett exempel på hur man skulle kunna närma sig småhandlare. Förutom den mer allmänna propagandan vars inriktning vi beskrivit ovan, så är det nödvändigt att ge dessa möjligheter att solidarisera sig med arbetarklassen i kamp. Detta kan detta skikt inom småbourgeoisin bli en del genom att ge krediter till arbetare under strejker, genom att ställa upp i solidaritetsarbete med arbetarklassens kamp, genom att delta i arbetardemonstrationer etc. När det gäller dessa grupper utsatta ekonomiska situation kan man givetvis inte understödja en kamp som just utgår från småbourgeoisins intressen att överleva som klass. Däremot kan man underlätta småborgarens övergång till proletariatet genom att t ex driva krav på att de småborgare som så önskar ska få rätt till gratis omskolning om de vill bli lönearbetare etc etc.

Ovanstående är inga ”skrivbordskonstruktioner”. Det är en realitet för många länder på kontinenten. Att en sådan politik kan skapa stöd inom småbourgeoisin för arbetarklassens kamp visar den konkreta erfarenheten från den levande klasskampen (t ex LIP-strejken i Frankrike). Däremot är det givetvis omöjligt att åstadkomma sådana resultat om man har KFMLr:s attityd till småbourgeoisin.

Martin Fahlgren (jan. 1974)

Lenin om småbourgeoisin

Proletariatets diktatur är en särskild form av klassförbund mellan proletariatet, det arbetande folkets avantgarde, och de talrika icke-proletära skikten av det arbetande folket (småbourgeoisin, småföretagarna, bönderna, de intellektuella osv.) eller majoriteten av dessa skikt, ett förbund mot kapitalet, ett förbund vars mål är att fullständigt störta kapitalet, att fullständigt undertrycka bourgeoisins motstånd liksom dess försök att återupprätta sitt välde, ett förbund i syfte att slutgiltigt upprätta och konsolidera socialismen. Det är ett särskilt slags förbund, som tar form i en speciell situation, nämligen under ett häftigt inbördeskrig, det är ett förbund mellan fasta anhängare av socialismen och deras vacklande förbundna, ibland "neutrala" (i vilket fall förbundet i stället för ett kampförbund blir en överenskommelse om neutralitet); ett förbund mellan ekonomiskt, politiskt, socialt och andligt olika klasser. (Lenin: Förord till det publicerade talet "*Bedrägeri mot folket under parollen om frihet och jämlikhet*" /1919/ *Collected Works* vol 29, s. 381)

Lenin om bönderna i Tyskland och Österrike (1913)

Småbrukarnas läge i det nutida samhället förvandlar dem på detta sätt ofrånkomligt till småborgare. De vacklar ständigt mellan lönearbetarna och kapitalisterna. Största delen av bönderna lider, utarmas och ruineras, förvandlas till proletärer, medan en minoritet dras till kapitalisterna och hjälper till att upprätthålla den stora bondemassans avhängighet av kapitalisterna. Därför står ännu böndernas stora massa i alla kapitalistiska länder avsides från arbetarnas socialistiska rörelse och sällar sig till olika reaktionära och borgerliga partier. Endast lönearbetarnas Självständiga organisationer, som för konsekvent klasskamp, är i stånd att lösgöra bönderna från bourgeoisins inflytande och för dem klargöra småproducenternas fullständigt hopplösa läge i det kapitalistiska samhället (Lenin: *Bönderna och arbetarklassen*, i band 15, s. 169)

Samtliga socialister, som studerat marxismen och som önskar räkna med erfarenheten av den politiska historien i de avancerade länderna under 1800-talet, erkänner teoretiskt att småbourgeoisins vacklan mellan proletariatet och kapitalistklassen är oundviklig. Denna vacklans ekonomiska rötter blottas påtagligt av den ekonomiska vetenskapen, vars sanningar miljontals gånger upprepats i tidningar, i flygblad och broschyrer av II Internationals socialister. (Lenin i "*Valen till konstituerande församlingen och proletariatets diktatur*" skriven i dec. 1919. /s. 25/)

Bilaga 1: Om "Söndrade vi stå – enade vi falla"

Ur *Mullvaden* nr 2 1974

Ute hos alla Röda Rummet-bokhandlar och varje Mullvadenförsäljare finns nu kamrat Martin Fahlgrens skrift om KFMLr:s teori och politik. Den gör inte anspråk på att vara en fullständig uppgörelse med KFMLr:s teoribildningar och praktik. I stället koncentrerar den sig på viktiga fält som "arbetsplatspolitik" och fackföreningarna, arbetarkontroll, revolutionär strategi, enhetstaktiken och frågan om småbourgeoisin.

Mycket av kamrat Martins kritik och resonemang är leninistiska elementa, men i en tid då vänstern hänger sig åt den ena eller andra varianten av maoism, stalinism eller div. "anti-dogmatiska" d.v.s. principlösa teoretiska hopkok utgör skriften en nyttig läsning för den som genom polemiken vill lära känna just leninismen.

Vi kan här bara ytterligare kort kommentera de punkter där KFMLr i sin debatt nått oanade höjder av teoretisk förvirring:

- För det första: Vad gäller småbourgeoisin så är det nästan genant när r:s CK gjort frågan om den till "huvudfrågan i vår revolution". Småbourgeoisin är som klass närmast ointressant i "vår revolution". I Sverige utgör den klassiska småbourgeoisin knappt tio procent av

befolkningen. I stället är de s k mellanskikten, d v s sjukvårdspersonal, socialarbetare, tekniker, lärare o s v betydligt mer intressanta.

- För det andra: Lika genant är r:s uppfattning att enhetstaktiken i första hand rör enhet med småbourgeoisin som klass. Leninistisk enhetstaktik i imperialistiska länder har ingenting med detta att göra!

När r:s CK påstår att ”det saknas en klassgrundval i vår revolution” för enhetstaktiken så har man inte fattat ett dyft!!

Herrar teoretiker i r, det finns den bästa klassgrundval ni kan tänka er nämligen – *arbetarklassens grundval*. Enhetstaktiken syftar till enhet inom klassen, mellan de organisationer och partier som kallar sig, och som av den stora massan arbetare uppfattas som ”arbetarpartier”. De må vara borgerliga eller småborgerliga *i sin politik* men de klavbinder i första hand delar av arbetarklassen och inte småbourgeoisin. (Se även *Mullvaden* 11/73, artikeln ”Än en gång till frågan om taktiken (om KFmlr)” – som återges nedan)

- För det tredje: Sammanblandningen mellan ”taktik”, ”taktisk linje” och ”strategi”. I *Proletären* 3/74 medföljde en bilaga, ”Strategin och taktiken” av JV Stalin, vilket uppenbarligen syftade till att reda ut begreppen. Nu gör den inte det av förklarliga skäl. Som strateg och teoretiker var Stalin en av de mer stelbenta och mekaniska, och i alla avgörande ögonblick i ryska revolutionen och därefter stod Stalin mot Lenin och den genuina bolsjevismen. Vi kan bara här nämna Stalins och Kamenevs kritiska stöd till Kerenskij februari 1917, och hans skepsis mot Lenins ”trotskistiska” aprilteser samma år.

Om nu r-medlemmar vill läsa Stalin kunde de åtminstone läsa ett tidigt alster ”Om de ryska kommunisternas strategi och taktik” (Moskva 1955, Arbetarkultur). De skulle finna, ve och fasa, att ”den stålharde” svänger sig med tongångar som ”småbourgeoisins vacklan särskilt då de politiska kriserna tillspetsas” (s 11), ”de så kallade neutrala elementen, hela denna miljonhövdade småborgerliga skara i stad och på land...” (s 19) o s v. De skulle finna — Olle Hägg hör upp — uttryck som ”strategisk plan” (s 12-13) och ”schemat för fördelningen av proletariats och dess bundsförvanters krafter på den sociala fronten”, en ”plan”, ett ”schema”, för en hel historisk period (s 8-9).

Kätterska ord, kamrater i r! Men så skrevs det också 1921, en tid då inte ens Stalin kunde undgå att, om än sterilt, föra fram en gnutta.... leninism.

Samtidigt som vår skrift om KFMLr kommer ut kommer r ut med nr 5 i Lilla Klassikerserien: ”Om den inre partikampen” med ett förord av Frank Baude.

Till den teoretiska debatten tillför den inte mycket, endast en helt felaktig uppfattning om vad strategiskt huvudmål är för något, nämligen ”att vinna under sitt inflytande majoriteten av arbetarklassen”.

Detta är absurt! Vinna klassen för vad? Vår mening är att det strategiska huvudmålet är krossandet av borgarstaten och upprättandet av den proletära diktaturen!

Vidare anser Baude att det inte existerar några ”större meningsskiljaktigheter” om ”vår allmänna inriktning”, ”vår strategi”, men han avslutar förordet med att man ännu inte har någon strategi, att man inte ”löst frågan”! Kanske är det ett exempel på vad han kallar ”kunskapsprocessens spiralformighet”...?

– Å andra sidan, och vad som är mer intressant, är Baudes direkta kritik mot centralkommittén och r:s officiella linje. Enligt Baude har r varit vänstersektaristiskt sedan -72, han kritiserar ”taktikdiskussionen”: internationalismen har varit frånvarande, artiklarna i *Klasskampen* har

påmint om ”lortgrisens fotbindor”, förbundet har haft en ”dålig stil” vad det gäller att lösa motsättningar inom förbundet o s v.

Bakom Baudes formuleringar och funderingar döljer sig grodden till högeropportunisten, den logiska produkten av kampen mot vänstersektism om denna kamp hålls inom-stalinistisk.

1970, när KFML sprack, sade den nuvarande r-aren Pål Aamot om de svenska trotskisternas kritik av KFMLs valagerande: ”Den kritik trotskisterna för ut är i huvudsak riktig. De är inte dumma. De ser splittring och försöker slå in kilar. Trotskisterna använder sig av högeropportunisten.” (Ur ett internt KFML-dokument: ”Vilka är de drivande bakom likvidatorlinjen?”)

Det är tveksamt om Nyström, Ternrud och Åkervall säger detsamma om Martin Fahlgrens skrift, men vare sig de gör det eller inte kommer pamfletten att göra sin verkan. När allt kommer omkring så handlar den i sin kärna om det revolutionära klassmedvetandets utveckling...

Lucifer [= Stig Eriksson]

PS. I *Proletären* 6/74 skriver man om Lenins testamente och Trotskij. Det är ett dåligt omen! Sist KFML behandlade den frågan sprack man efter ett halvår...

Bilaga 2: Än en gång till frågan om taktiken (om KFmlr)

Ur *Mullvaden* nr 11 1973

Enhetsfronten och enhetstaktiken har länge varit föremål för diskussion och debatt inom och mellan de olika vänstergrupperna. Inom KFML(r) har på senaste tiden en konfrontation blossat upp i frågan, och uppenbarligen tagit sådana dimensioner ”att det inte på långt när är avgjort om revisionismen och opportunisten eller kommunismen, går segrande ur striden”, och vidare: den nuvarande striden om förbundets taktiska linje gäller huruvida vårt förbund skall utvecklas till ett kommunistiskt parti eller om det skall degenerera till ytterligare en variant av de kontrarevolutionära, småborgerliga klasspartierna, typ VPK och SKP”, allt enligt *Proletären* 46/1973. Kort sagt: en strid på liv och död, om organisationens vara eller inte vara som kommunistiskt förbund, rasar för närvarande i KFML(r).....

Det är känt att de flesta ”enhetsaktioner” KFML(r) deltagit i och initierat varit aktioner där inträdesbiljetten varit att direkt underkasta sig KFML(r):s ledning och politik i aktionen, t.ex. i Vietnam-manifestationerna, 1 Maj eller demonstrationerna mot Göteborgsprocessen. Erfarenheten av detta i grunden sektaristiska agerande samt den oklara vetskapen om att den kommunistiska rörelsen under Lenins tid, framför allt perioden 1921-24, hade en helt annan inställning har också lett till en motreaktion inom förbundet. Det mest avancerade uttrycket för ”oppositionen” återfinns i Anders Lundströms artikel – ”Än en gång till frågan om taktiken” – i KFML(r):s teoretiska organ *Klasskampen* 4/73. Enligt vår mening innesluter Lundströms kritik av (r):s officiella linje många positiva drag och gemensamma punkter med den kritik RMF tagit upp långt tidigare. Låt oss sammanfatta i några korta punkter:

- AL har insett att enhetstaktiken måste underordnas en övergripande strategi, i motsättning till (r):s nuvarande inställning där taktiken upphöjts till strategi eller ”taktisk linje”. Härav också AL:s kritik att frågan om enhetstaktiken måste ställas mot *det verkliga läget i klasskampen* och inte mot en allmän bedömning av den ”småborgerliga klassen såsom en kontrarevolutionär klass i vår revolution”.

Frågan om enhetstaktiken ("den proletära enhetsfronten") gäller inte om man skall gå i allians med småbourgeoisin som klass eller inte, utan vad det gäller är enhet *inom arbetarklassen*, tillfälliga allianser i handling med partier och organisationer som representerar *de delar av arbetarklassen som står under inflytande av småborgerliga eller borgerliga ideologier*, partier som *objektivt* sett representerar småbourgeoisin eller bourgeoisin men som *subjektivt* sett av arbetarna uppfattas som "arbetarpartier".

- AL har förstått att den politiska avgränsningen från dessa strömningar inte är en fråga om en "övertro på det rent organisatoriska avskiljandet", att ordna egna möten, demonstrationer, penninginsamlingar etc. *i motsättning* till de som initieras och domineras av andra organisationer som anser sig företräda arbetarklassen, eller kämpar *för i sig riktiga krav* – vilka ligger i arbetarklassens omedelbara intresse – med småborgerliga motiveringar och metoder. För att kunna beröva småborgarna ledningen över arbetarklassen i sådana rörelser och aktioner krävs att den kommunistiska organisationen går in i "närkamp" med denna ledning, deltar i rörelsen och aktionen, mobiliserar till den, men *endast under förutsättning att organisationen garanteras rätt till politisk och organisatorisk självständighet* i förhållande till andra grupper och riktningar som deltar. Konkret innebär detta rätten att i gemensamma demonstrationer ordna kolonner med paroller utöver minimiplattformen, ge ut flygblad som klargör den egna analysen, rätten att kritisera andra organisationer, att få hålla egna tal på möten osv. På det sättet – och endast så! – kan den kommunistiska politiken och organisationen framstå *som ett alternativ* till de övriga organisationerna och deras felaktiga politik.
- AL har insett att en stor del av KFMLr:s kritik mot enhetstaktiken är av *moralisk* karaktär och ytterst avspeglar en "räddhågsenhet" inför olika rörelser och aktioner, inklusive de organisationer som där deltar. Man vägrar t.ex. inbjuda VPK och SKP m.fl. till försvar för KFML(r) gentemot borgarstatens repression (Göteborgsprocessen) därför att VPK och SKP benämnt (r) som "provokatörer" och "redskap åt reaktionära krafter" i samband med olika strejker. KFML(r) förstår inte att VPK:s och SKP:s ledningar skulle, inför sina medlemmar och sympatiserande skaror, hundrafalt avslöja sig om de *i praktiken, i handling* vägrade stödja KFML(r) mot åklagarmyndigheten, mot borgarstaten och mot socialdemokratins och borgarnas hets. Komintern kunde under Lenins tid erbjuda taktisk enhet med de socialdemokrater, Ebert och Noske, som bara några år tidigare låtit mörda Rosa Luxemburg och Karl Liebknecht. Men Lenin och bolsjevikerna såg också på klasskampen och arbetarklassens rörelse i politiska termer och inte genom ett töcken av småborgerlig veklagan över andra organisationers ondskefullhet.

Inom kort kommer RMF att ge ut RÖTT FORUM 8 som innehåller olika dokument från Kominterns kongresser 1921-22 där enhetsfronten behandlas.* Vi anser att det är viktigt för alla organisationer som talar om "arbetarklassens enhet", "enhet på klasskampens grund" osv. att ta del av det material som skisserar den leninistiska taktiken i enhetsfrågan, inte därför att det i första hand är fråga om en organisations vara eller inte vara som kommunistiskt förbund, utan främst därför att det rör arbetarklassens liv eller död, vara eller inte vara som en enig och kämpande klass! Just detta sistnämnda leder också in på de fundamentala brister Anders Lundströms kritik är behäftad med. AL tror fortfarande, liksom KFML(r) i allmänhet att enhetstaktikens främsta syfte är att vinna folk till kommunismen, dvs. till den egna organisationen Detta var inte Lenins och Kominterns syn; de hade ett bredare perspektiv och en förståelse för klassmedvetandets utveckling, vilket KFML totalt saknar. Lenin såg som främsta syftet med enhetstaktiken att samla klassen i kamp kring dess mest brännande och omedelbara krav, att ur kampen "höja....den allmänna nivån av proletär klassmedvetenhet,

---

* Dessa dokument finns (i utvidgad form) på marxistarkiv.se: [Den proletära enhetsfronten](#) – Red

revolutionär anda samt förmåga till kamp och seger”. Avslöjandet av socialdemokratin och andra småborgerliga partier var en effekt av denna arbetarklassens enhet i kamp, liksom tillströmningen till det kommunistiska partiet var det. Socialdemokratin och dess ledare skulle inför arbetarmassorna avslöja sig i kampen, och inte genom allmän fraspropaganda från kommunisterna.

Inom ramen för arbetarnas och klassens enhetsaktioner mot kapitalets offensiv skulle allt större grupper av arbetare skola sig i proletär demokrati. Genom att tillgripa proletära kampmetoder, genom att upprätta – åtminstone under vissa styrkeförhållanden – klassorgan: strejkkommittéer, fabrikskommittéer med arbetarmilis osv., skulle klassen alltmer formeras till en enhet, alltmer medveten om sin verkliga uppgift: kapitalismens störtande och upprättandet av arbetarstaten, den proletära diktaturen. Om det kommunistiska partiet agerade korrekt i denna process skulle det med sin initiativkraft och sina perspektiv leda arbetarklassen, från vad som från början var en försvarskamp för klassens omedelbara intressen, till en medveten offensiv kamp mot kapitalismen. Vad det handlade, och handlar, om är att utnyttja och utforma taktiken för att uppfylla strategin och dess målsättningar. Allt detta existerar inte alls i KFML(r):s tänkande, inte heller hos AL annat än som en abstrakt förståelse av att taktiken måste underordnas strategin i största allmänhet, i och för sig ett framsteg som vi sade från början.

Det är ”inte på långt när avgjort om revisionismen och opportunismen eller kommunismen, går segrande ur striden”, säger KFML(r):s centralkommitté om den nuvarande inre konflikten om ”förbundets taktiska linje”. Vi tror den har rätt. Den nuvarande oppositionen är ett första steg på vägen till en leninistisk uppfattning om taktik och strategi, stammen i en verklig kommunistisk politik.

”Kapitalismen skulle inte vara kapitalismen, om inte det ”rena” proletariatet från alla sidor vore omgivet av en massa ytterst brokiga övergångstyper från proletärer till halvproletärer (...), från halvproletär till småbonde (...) om inte inom själva proletariatet funnes uppdelningar på grund av hemort, yrke, ibland religion osv. Och härav framgår absolut nödvändigheten, den oundvikliga nödvändigheten för proletariatets avantgarde, för dess klassmedvetna del, för det kommunistiska partiet att tillgripa manövrer, överenskommelser och kompromisser med olika proletärgrupper, olika partier av arbetare och mindre egendomsbesittare. Det gäller att förstå att tillämpa denna taktik för att höja och inte för att sänka den allmänna nivån av proletär klassmedvetenhet, revolutionär anda samt förmåga till kamp och seger”.

V.I. Lenin, *Radikalismen – kommunismens barnsjukdom*. Valda Verk II:II, s. 416.

Lucifer